TRST, četrtek
5. februarja 1959
Leto XV. - Št. 31 (4185)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-1., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Fanfani bo šele danes opoldne odgovoril na Gronchijev poziv

Tako je izjavil včeraj po razgovoru z Gronchijem, potem ko so ga končno le našli in mu poziv izročili
Sinoči pa je nenadoma «izginil» Zoli

Glavno vprašanje: Kaj bo storil Fanfani in kakšne bodo posledice njegove odločitve?

(Od našega dopisnika)

RIM, 4. — Fanfanija so končno našli in mu izročili poziv poglavarja države, naj se s svojo vlado predstavi parlamentu in zahteva zaupnico. Po današnjem razgovoru z Gronchijem je povedal novinarjem, da bo na poziv odgovoril šele jutri opoldne, ker mora do tedaj razmišljati.

Glavno trenutno vprašanje je torej sedaj: Kaj bo storil Fanfani in kakšne bodo posledice njegovega sklepa?

Oglejmo si najprej možnost, da bo Fanfani odgovoril negativno in se z vlado ne bo predstavil parlamentu ter se izgovarjal s političnimi ali pa proceduralnimi razlogi. Kaj bo v tem primeru storil Gronchi? Kje bo začel s ponovnim reševanjem krize? Odgovoriti na to vprašanje ni lahko, če upoštevamo, da se bo poglavar države znašel ponovno tam, kjer je bil pred desetimi dnevi, ko je vendar razvoj v teh desetih dneh pripeljal krizo v današnji položaj. Ali bo Gonchi sporazumno s parlamentom — parlament razpustil in bi na to sledile predčasne volitve? Morda bi kaj takega želel Fanfani, ki je to možnost bajeno omenjal v razgovorih s predsednikom republike prejšnji teden? Demokristjanska desnica volitev ne mara. KPI tudi ne. Za Nennija vemo, da je pred krizo njegov «Avanti» to možnost še kar zagovarjal. Ko je kriza nastala se je govorilo, da so predčasne volitve celo v skupnem načrtu in dogovoru med Gronchijem, Fanfanijem in Nennijem. Toda Nenni je v izjavi po sestanku z Gronchijem dejal, da take možnosti niti omenjal ni, češ da gre za izključno pristojnost poglavarja države. In končno: ali je kaka rešitev sploh možna? Vsa ta vprašanja ostajajo — danes kot danes — brez odgovora. In venkljub so si ves dan z njimi razbijali glavo vsi odgovorni politiki in novinarji in bučno razpravljali o tem na sestankih in izven njih.

Če pa predpostavimo, da bo Fanfanijev odgovor na Gronchijev poziv pozitiven in se bo z vlado pojavil pred parlamentom, potem lahko z gotovostjo rečemo, da bo pozdravljal tak, ki ga ne moremo označiti kot rožnatega. Glavni vzrok vladne krize, ki je v krizo v kršćanski demokraciji, s tem še ne bo odstranjen, ker kriza KD vsaj do sprejetega kongresa ne bo rešena. Fanfani bo torej še naprej imel opravka z nasprotniki in z zmedo v KD, ki je postala še večja, odkar Fanfani ni več njen politični tajnik. Lahko bo zahteval poslansko jasno glasovanje o zaupnici vlade. Morda bo pa prej zahteval od demokristjanskih voditeljev, da se razčistijo vprašanje, ki je doslej ostalo vedno nejasno: Kaj pravzaprav posamezne struje hočejo in katere so dejansko te, ki stojijo.

Oglejmo si, kakšne so možnosti, da poslanci Fanfaniju izglasujejo zaupnico? Sodeč po včerajšnji Saragatovi izjavi, bodo njegovi poslanci, ki jih je največ samo še 17, za vlado gotovo glasovali. Toda za 5 Matteottijevih levičarjev takega ni prav nič verjetno; če ne bodo glasovali proti, se bodo prav gotovo vzdržali. Zelo verjetno je, da se bo vzdržalo tudi 5 republikanskih poslancev. Južnotirolski nemški poslanci bodo gotovo glasovali proti zaupnici, ker so njihovi tovariši v Tridentu pravkar iz deželne vlade odšli v opozicijo zaradi krizive pariškega sporazuma Gruber - De Gasperi in nemega deželnega statuta. Demokristjanski desničarji bodo zaigrali staro vlogo prostih strelcev, ki jih bo najmanj 12 in največ 35 po številu kot v znamenitih glasovanj v zadnjih mesecih lanskega leta. Pojavljali so se sicer na tajnih glasovanjih, na javnih si menda niso upali, ali pa niso vedeli odgoviriti na vprašanje: Kaj pa potem?

Nenni ga ne bo podprl, ker trdi, da je lažni levičar, čeprav je ponovno poudaril, da bi podprl vlado le v primeru, če bi predložila kak dober socialni zakon. Sedaj pa niti ne ve, kaj hoče. Za vse ostale stranke na levi in na desni pa vemo, kaj bi storile.

Če bi kljub vsemu temu Fanfani zaupnico dobil, bi moral vlado obnoviti ker še vedno drži ostavka, ki jo je podal socialdemokratski minister Vigorelli. Pri tem se poudarja, da še vedno drži tudi sklep socialdemokratske skupine, da PSDI drugega ministra Fanfaniju ne bo dala na razpolago, čeprav se je že govorilo o Tremelloniju. Dalje: kdo jamči, da se po sprejeti zaupnici ne bo nadaljevala sabotaža prostih strelcev? Koliko časa bo Fanfani vzdržal ob taki sabotaži? Preteklost je pokazala, da je vzdržal le nekaj mesecev! Krog bi bil tako zaprt.

Verjetno je torej, da bo parlament zaupnico odrekel. V tem primeru bo Gronchi na novo začel s posvetovanji, med katerimi pa ni verjetno, da mu bodo odgovorni politični ljudje nakazali tisto konkretno orientacijo, o kateri tako prepričljivo govori v svojem včerajšnjem pozivu Fanfaniju. Ali se bo spričo vsega tega odločil za predčasne volitve, do katerih — vsaj tako se trenutno zdi — vsa taka in podobna ugibanja vodijo?

Oglejmo si še mnenje posameznih političnih skupin.

Socialistični «Avanti» poudarja v svojem jutrišnjem članku: «Vprašanje krize je vskladiti programe tistih sil, s katerimi posamezna stranka razpolaga in na katere se namerava obrniti. In to je vprašanje KD, ne pa samo Fanfanijevo. Posameznik lahko ostane, odide, se vrne, ne da pri tem posledice prekoračile mejo osebnega izkustva pozitivnega ali negativnega. Stranka pa, v tem primeru KD, nima izbire med ostati ali oditi: ona mora ostati. In da bi ostala, se mora izjasniti. Zato mora KD sklicati svoje parlamentarne skupine ali svoj glavni odbor in točno povedati, kaj hoče, kako hoče in s kom. Potem bo parlament odločal. Vsak drugačen postopek bi bil podoben komediji.»

Vodstvo KP je objavilo izjavo, v kateri je rečeno, da je Gronchijeva odločitev ustvarila zelo težaven politični položaj, da so poglavarji KD nesposobni rešiti krizo in da njihovo vztrajanje, da pride do reakcionarne rešitve, predstavlja grožnjo za republikanske ustanove. Ti poglavarji ne upoštevajo izidov majskih volitev in nadaljujejo z diskriminacijo proti levičarskim silam in bi hoteli izključiti iz demokratične igre 11 milijonov volivcev. Glavno vprašanje je sestava takega programa, ki bi zadovoljil potrebe dežele in sicer: industrializacija, obnova Juga, reforma agrarnih pogodb, borba proti brezposelnosti, posledice SET, obramba obvezne zaposlitve delovne sile, povišanje mezd, zadovoljitev zahtev državnih nameščencev.

«Že ta vlada — se poudarja v izjavi — lahko v tem parlamentu najde okrog minimalnega programa bazo za tako akcijo. Potrebno je le, da najbolj zavedne politične sile storijo potrebne korake in odstranijo vse ovire, ki še vedno preprečujejo formiranje nove demokratične večine. Enotnost med komunisti in socialisti pa predstavlja pogoj za novo razširjeno sodelovanje demokratičnih sil. Zato je potrebna v vsej državi akcija, da se ta enotnost danes razširi na socialdemokrate, na republikance, na tiste katoliške delavske sile, ki so bile do danes zasužnjene s fanfanijevsko politiko in ki morajo z grenkobo priznati, da nobena politika socialne obnove ni možna brez podpore vseh ljudskih sil.»

Kaj se dogaja med samimi demokristjani, se ne ve. Ve se le, da se je Gui sestal s Scelbo in Pello in z drugimi demokristjanskimi parlamentarci. Se prav posebno aktiven je bil Scelba, ki se je sestajal s člani svoje skupine. Za Angelinija pa se je zvedelo, da je sklical sestanek bivše gronchijevske levičarske ministre in poslance ter senatorje.

Liberalci so s svoje strani zahtevali sklicanje parlamenta. Isto zahtevo so postavili tudi monarhisti.

Kaj pa je počel Fanfani? Zjutraj je šel k maši, nato se je vrnil domov, kjer se je sestal s Segnijem in z njim izstopil iz stanovanja ter se od njega poslovil in odšel na Kvirinal k predsedniku republike Gronchiju, kjer je ostal tri četrt ure, nakar je novinarjem povedal, da bo odgovoril na Gronchijev poziv jutri opoldne. Nato je obiskal Merzagoro in Leoneja ter ju obvestil. Novinarji so ga tedaj vprašali, kje je pravzaprav bil včeraj, da ga niso mogli najti. «Tam, kjer se lahko razmišlja v tišini», je odgovoril Fanfani.

Popoldne se je pogovarjal doma s Piccionijem in Gujem, nato je odšel na sprehod s soprogo, pozneje pa sprejel Saragata, ki je novinarjem izjavil, da še vedno zagovarja vlado levega centra. Sprejel je nato še podtajnika Maxio, ki je povedal, da za jutri še ni predvidena seja vlade ter poudaril, da je Fanfani «zelo resen in da razmišlja». Končno je še sprejel Pastoreja in Rumorja.

Zanimivo je da novinarji niso mogli danes nikjer najti starega Zolija, ki skupaj s Piccionijem, Gujem in Rumorjem vodi tajništvo KD. Včeraj je «izginil» Fanfani, danes Zoli...

A. P.

Sestanek v Švici Karamanlis - Menderes

ISTANBUL, 4. — Predstavnik turškega zunanjega ministrstva je nocoj potrdil, da bosta predsednik vlade Menderes in zunanji minister Zorlu odpotovala jutri iz Ankare v Zuerich, kjer se bosta sestala s Karamanlisom in z grškim zunanjim ministrom Averofom.

Če bo pri pogajanjih v Zuerich prišlo do nadaljnjega zbližanja glede Cipra, bosta Karamanlis in Menderes verjetno povabila na razgovore še angleškega zunanjega ministra.

—«—

V Tunisu aretirani francoski vohuni

TUNIS, 4. — Danes so aretirali osem francoskih civilistov. Gre za tri uradnike francoskega poslaništva v Tunisu in pet uradnikov v ministrstvu za pošto in telegraf, ki so tam zaposleni na podlagi sporazuma o francoski tehnični pomoči Tuniziji.

Vso zadevo ima sedaj v rokah varnostna služba. Zatrjuje se, da so aretirani poštni uradniki prestregli zaupna sporočila vlade in o tem poročali francoski obveščevalni službi.

Protipostavni proces proti benečanskim partizanom v Florenci

Tudi včeraj so nastopale priče ki niso bile osebno navzoče

Obtožba veleizdaje in drugih zločinov je torej zgrajena na podlagi nekontroliranih govoric

FLORENCA, 4. — Tudi danes se je pokazalo, da na tem procesu nastopajo stevilne priče, ki ne pričajo o stvareh, ki bi jih same doživele ali pa bile pri dogodkih, o katerih pričajo, osebno navzoče in se omejujejo na iznašanje le tega, kar naj bi se o tem ali drugem dogodku govorilo med prebivalstvom. Takšna je zlasti zadeva z mitingi, ki naj bi bili protiitalijanskega značaja in na katerih naj bi se vršila propaganda za Jugoslavijo. Dejstvo je le, da niso dobili niti ene priče, ki bi se bila teh mitingov udeležila in iz prve roke povedala, kaj se je na teh mitingih dejansko dogajalo. Očitno je državni pravdnik smatral, da morejo govorice — ki po drugi strani niso niti kako drugače kontrolirane niti morejo kot take predstavljati kakršen koli dokaz — služiti za zadostno in celo trdno oporo za tako hudo obtožbo kot je obtožba veleizdaje.

Na današnji razpravi pred porotnim sodiščem so najprej zaslišali karabinjerskega brigadirja Spana Domenica, ki je le potrdil zapisnike v zvezi z zasliševanjem prič v zadevi Napolija in njegovih spolovinarjev. Glede Palutta je dejal, da se je obtoženec ob neki priliki pohvalil, da je on likvidiral Napolijevega oskrbnika Cenciga, da pa naj bi vsa svoja dejanja vršil kot partizan pod Zdravljičevim povelstvom.

Za njim so zaslišali Bonini Antonietto, vd. po pokojnem Crucilu, bivšem županu občine Grmek, trgovcu in lastniku avtobusa, ki je vzdrževal prometno zvezo na progi Klodič - Cedad. Boninijeva je pričala o okoliščini, ki se ji je pripetila v avtobusu, ko je Cencig opozoril neko Združnjakovo, ki je zasedla neki sedež, da imajo drugi potniki prednost in da naj bi mu Združnjakova užaljena zagrozila: «Ne boš vozil več kot teden dni.» Tega sama ni slišala, a so ji o tem drugi pripovedovali. Pozneje, ko so njenega moža že bili aretirali, pa da je izvedela, naj bi Zdravljič izjavil, da bi ga on sam ubil, če bi ga sodišče ne obsodilo. Več o tem Crucilu ne vemo, niti ne vemo, kaj je partizansko sodišče imelo proti njemu, da ga je obsodilo na smrt. Vsekakor pa se to ni moglo storiti brez tehtnih razlogov. Da so ti razlogi bili tehtni izhaja tudi iz okoliščine, da je Crucil skušal iz zapora dobiti izjavo vaščanov, ki naj bi izjavili, da je bil mož na mestu in da je celo pomagal nekemu partizanu, ki je bil v spopadu z Nemci hudo ranjen in je Crucil poslal v Cedad po zdravnika, ki je dal ranjenega partizana prepeljati v čedadsko bolnico.

Bergnac Felicita je bila zaslišana v zvezi s Crucilom, ker naj bi bila slišala svojo taščo, da se je Zdravljič večkrat zglasil pri njih in poizvedoval o tem in onem, da pa jo je zlasti dojmilo to, da je vprašal, kdaj je Crucil doma.

Floreancig Anton je pričal v zvezi z usmrtitvijo svojega sina Giuseppa, ki naj bi ga ustrelila dva partizana, ki sta ga prišla mobilizirat. Ker je skusal pobegniti in se ni ustavil na ukaz «stoj», sta streljala in ga ubila. Pozneje so partizani sklicali vaščane, jim pokazali sliko ustreljenega in jih opozorili, da se morajo na poziv partizanov takoj ustaviti, ker imajo partizani ukaz streljati na vsak poskus bega. O vseh teh okoliščinah mu je pripovedovala svakinja, on sam ne more iz lastne vednosti pričati o ničemer. Dodal je še, da je on sam slišal Zdravljiča, ki da naj bi partizanom, ki so mu tožili, da se mladeniči skušajo odtegniti z begom, da jim ne bi bilo treba v partizane, dejal, da bi bilo treba postreliti tri ali štiri, kar bi drugim služilo v opomin.

O isti okoliščini, da so partizani obvestili prebivalstvo da se mora ustaviti na poziv in ne bežati, je pričal tudi Predan Giuseppe, le da je pri tem dejal, da partizana, ki sta ustrelila Floreanciga nista bila iz teh krajev, ampak iz krajev onkraj Soče.

Rucli Natalia je pričala v zvezi s konfiniranjem Vogrič Sofije, in v zvezi z «blokado» občine Grmek, ki naj bi jo izvršil Zdravljičev bataljon. Na vprašanje predsednika, če ji je znano, da je bila Vogričeva družina na slabem glasu in da je rada kradla, in to že več rodov nazaj, je priča nekaj časa cincala in dejala celo, da te družine ne pozna, končno pa je le priznala, da je temu res tako.

Tudi Borgù Sofija je pričala v zvezi z ustrelitvijo Floreanciga: da so ob tej priliki partizani obvestili prebivalstvo, da se morajo ustaviti na poziv «stoj» ter da so ji partizani izročili listnico ustreljenega, ki jo je izročila njegovi stari materi. Listnica da je bila prazna, razen dveh fotografij.

Lizzero Gino, bivši komandant divizije Garibaldi-Natisone je pričal v zvezi z aretacijo bivšega občinskega tajnika v Sovodnjah dr. Russija, ki je bil namestnik komandanta iste divizije Garibaldi-Natisone, in ki ni hotel slediti diviziji, ko se je leta v bitki z Nemci pri Faedisu premaknila na področje onstran Soče, kjer je do konca vojne sodelovala v hudih borbah z Nemci. Dr. Russi je ostal v Sovodnjah, ker mu je to dovolil Lizzero sam, ker je bil Russi bolan in je hotel ostati v Sovodnjah, kjer naj bi mu bilo laže priti do injekcij, ki so bile potrebne za njegovo zdravljenje. Dejal je, da se je pri slovenskih oficirjih, ki so prihajali po osvoboditvi na italijansko partizansko združenje v Vidmu, hotel informirati o poznejši Russijevi usodi, da pa je dobil obvestilo, da je Russi popokan nekje pri Cerknem.

Na vprašanje odvetnika Kukanje, če so bili pri Cerknem boji, je Lizzero izjavil, da so bili na tistem področju stalni boji in da je njegova divizija, ki je ob prehodu čez Sočo štela kakih 2000 mož, imela ob osvoboditvi manj kot tisoč mož. Na vprašanje, če je slišal kaj o «beneški četi», je Lizzero dejal, da to izključuje, ker je v vsem razdobju borbe proti okupatorju slišal o beneškem bataljonu, ki naj bi mu poveljeval neki Mark, nato o beneško-briškem odredu, ki naj bi mu poveljeval neki Joško, o «beneški četi» pa da mu ni nič znanega. Na vprašanje odvetnika Filastòja je potrdil, da sta Lembo in Lotar pripadala bataljonu Banara brigade Uozzi v diviziji Garibaldi-Natisone. Na vprašanje istega odvetnika, ki je hotel vedeti, kakšni odnosi so obstajali v avgustu 1944 med slovenskimi partizani, garibaldinci in formacijami «Osoppo», je Lizzero dejal, da so bili odnosi najboljši, med garibaldinci in osoppovci pa da je prišlo do združitve in skupnega poveljstva «Garibaldi - Osoppo», ki je skupno sodelovalo v bitki pri Faedisu. Na koncu ga je še javni tožilec vprašal ali je na porčinjskem procesu nastopil kot priča ali kot obtoženec, nakar je Lizzero dejal, da je tam nastopil kot priča prav tako kot na tem procesu.

Za njim so vedno v zvezi z Russijem nastopili še Duriava Luigi, Qualizza Mario, Duriava Anton in Duriava Eugenio. Iz pričevanja Duriave Lojzeta smo izvedeli, da je obstajalo na področju v Tribilju tudi partizansko sodišče in da naj bi bil Zdravljič tudi «komandant tega sodišča», ki naj bi se imenovalo «področje», kjer naj bi bil Zdravljič sploh komandant vsega, kar se je dogajalo v Beneški Sloveniji za časa borbe proti okupatorju. Ko je predsednik sodišča skušal zvedeti od njega kakšnih idej je bil Zdravljič, je Duriava dejal, da tega ne ve, kljub temu pa je izjavil, da so Russija aretirali in ubili, ker da je bil nasprotnih idej kot Zdravljič. Tudi ko je predsednik skušal po vsej sili izvleči iz priče, če je bil Zdravljič za Jugoslavijo, je Duriava skoraj izgubil potrpljenje in rekel, da se ni vedelo, ali bo Jugoslavija ali Italija.

Qualizza Mario je vedel celo za obstoj neke partizanske brigade, ki se naj bi imenovala «področje». V zvezi z Russijem pa je dejal, da ne ve nič.

Duriava Anton je izjavil, da so Russija aretirali, ker ni hotel slediti diviziji «Garibaldi - Natisone», ko se je premaknila čez Sočo. Na vprašanje odvetnika Tončiča, če priča ve povedati, kaj misli z izrazom «področje», je Duriava dejal, da tega ne ve povedati. Dejal je tudi, da je Zdravljič vedno držal za Slovence, da tega sicer ne ve iz lastne izkušnje, ampak da so mu to povedali drugi.

Duriava Eugenio je dejal, da je slišal, da so Russija aretirali, ne more pa o tem povedati nič, ker pri dogodku ni bil navzoč.

D. H.

—«—

WASHINGTON, 4. — V komisiji za notranje zadeve v predstavniški zbornici je bil s 25 glasovi proti 4 odobren zakonski osnutek za priključitev Havajskih otokov kot 50. država v federaciji ZDA.

—«—

BERLIN, 4. — Zahodnoberlinski župan Willi Brandt je odpotoval danes skupno z ženo na potovanje v Kanado, ZDA in nekatere azijske države.

Dulles je začel razgovore v Londonu McMillan odpotuje v Moskvo 21. t. m.?

V Bonnu ne nasprotujejo potovanju - Ves angleški tisk pozdravlja sklep o sprejemu vabila

LONDON, 4. — Ob svojem današnjem prihodu v London je ameriški državni tajnik Dulles na letališču izjavil, da ne prinaša s seboj nobenega novega načrta za rešitev berlinske zadeve. Dodal je: «Prišel sem, ker mislim, da bomo v prihodnjih tednih prisiljeni sprejeti važne sklepe zaradi sovjetskega pritiska.»

Dulles je dalje izjavil, da misli bolj poslušati kakor pa govoriti, da se seznani s stališčem zavezniških vlad. Kmalu za Dullesom je prišel na londonsko letališče vrhovni poveljnik oboroženih sil NATO general Norstad. Skupno z njim se je Dulles razgovarjal v ameriškem poslaništvu.

Popoldne se je Dulles razgovarjal v Foreign Officeu s Selwynnom Lloydom približno dve uri. Po razgovoru ni hotel odgovoriti na nobeno vprašanje časnikarjev. Okoli 22. ure se je Dulles sestal z Mac Millanom ob navzočnosti Selwyna Lloyda. Razgovor je trajal dve uri.

V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da je verjetno, da bo Mac Millan odpotoval v Moskvo 21. februarja.

Po Dullesovem razgovoru z zunanjim ministrom Lloydom se govori, da bi bila ameriška vlada sporazumna sprejeti sklicanje konference zunanjih ministrov Zahoda in SZ v zvezi z Berlinom še pred 27. majem, ko poteče sovjetski rok za prepustitev oblasti vzhodnonemški vladi. Toda pri tem vztraja, naj na konferenci ne bi razpravljali na podlagi omejenega dnevnega reda, kakor zahteva SZ, pač pa naj bi govorili o celotnem nemškem vprašanju in o evropski varnosti.

Dulles se je z Mac Millanom nedvomno razgovarjal tudi o njegovem potovanju v Sovjetsko zvezo. V poučenih krogih izjavljajo, da bo Mac Millan jutri podal v spodnji zbornici izjavo o svojem nameravanem potovanju. V parlamentarnih krogih pravijo, kakor rečeno, da bo Mac Millan verjetno odpotoval 21. februarja. Obstoj načrtov za to potovanje je posredno potrdil tudi notranji minister Butler v spodnji zbornici, ko je na zadevno vprašanje nekega laburističnega poslanca odgovoril: «Ne morem vnaprej opisati morebitnega potovanja ministrskega predsednika. Lahko pa rečem, da bo Mac Millan uporabil najbolj primerna prevozna sredstva».

V poučenih krogih menijo, da bo Mac Millanovo bivanje v SZ trajalo več kakor je bilo predvideno. Ostal bo baje tam en teden ali pa deset dni. V Moskvo ga bo spremljal zunanji minister Selwyn Lloyd. Ob povratku pa bo obiskal zahodne prestolnice da poroča o svojih razgovorih

Predstavnik francoskega zunanjega ministrstva je izjavil, da Francije niso uradno vprašali za mnenje glede morebitnega Mac Millanovega potovanja v Moskvo. V krogih blizu ministrskega predsednika izrekajo upanje, da se bo Mac Millan, če bo res odpotoval v Moskvo, ustavil ob povratku v Parizu. V takem primeru ne bi bilo Debrejevo potovanje v London več potrebno.

Desničarski radikalni list «Aurore» piše, da Dulles ne bo imel težav in da bo Mac Millan odobril njegove nove predloge o Nemčiji. «Ministrski predsednik želi imeti za vsako ceno vlogo posredovalca med Vzhodom in Zahodom.» List dodaja, da izhaja to iz želje, da «obnovi prednost britanske diplomacije in tudi zaradi potrebe, da s tem dobi prednosti za prihodnje volitve.»

Angleški tisk napoveduje danes pod velikimi naslovi, da je Mac Millan dobil vabilo, naj obišče Moskvo. Ta tisk v svojih uvodnikih ugodno sprejema možnost takega potovanja. Konservativni «Daily Mail» pravi, da je to «v dolgih letih najboljša vest in bi lahko pomenila večji korak na poti miru po letu 1945. «Naj bo rezultat kakršen koli dodaja list, bo to potovanje zgodovinsko. Noben britanski ministrski predsednik ni obiskal Moskve po Churchillovem potovanju leta 1941.»

Laburistični «Daily Herald» piše: «Mac Millan bo odpotoval v Moskvo? Da, in mi bomo to pozdravili. Dulles prihaja danes v London. Nekateri trdijo, da je njegov namen, preprečiti Mac Millanov odhod. Mac Millan se ne bi smel ozirati na to. Cimprej se bodo začeli razgovori na najvišji stopnji s Sovjetsko zvezo, tem bolje bo. Poleg berlinskega vprašanja je v zvezi s prepovedjo jedrskih poizkusov potrebno posredno posredovanje najvišjih voditeljev. Pogajanja v Ženevi so blizu neuspeha: bil bi zločin proti svetu, če bi dopustili ta neuspeh. Da, gospod Mac Millan, pojdite, delajte naglo.»

V angleških političnih krogih poudarjajo, da bi moralo Mac Millanovo potovanje imeti tudi namen, «zagotoviti nadaljevanje razgovorov ki jih je Mikojan začel v Ameriki», in dajejo razumeti, da bo pri tem šlo predvsem za trgovinske odnose.

V Bonnu je predstavnik zahodnonemške vlade izjavil, da bo zvezna vlada z naklonjenostjo sprejela Mac Millanov obisk v Moskvi. Predstavnik je dodal, da je bila zvezna vlada obveščena o načrtih Mac Millana.

Po današnji seji bonnske vlade je predstavnik von Eckardt izjavil, da niso sprejeli nobenega sklepa in da poročilo poslanika Krolla iz Moskve ne vsebuje nič novega. Dodal pa je: «Vendar pa je pobuda Hruščeva vsekakor važna, čeprav ni sovjetski voditelj sporočil novih stališč. Lahko rečem, da glavna nasprotja med Bonnom in Moskvo, ki se tičejo svobodnih volitev, še vedno obstajajo.»

Na neko drugo vprašanje je predstavnik izjavil: «Za primer da bi Mac Millan sprejel vabilo za obisk v Moskvi, bo imel priložnost sporočiti Moskvi soglasnost Zahoda, posebno kar se tiče berlinskega vprašanja.»

Delovna skupina ameriških, britanskih, francoskih in zahodnonemških strokovnjakov, ki pripravlja zahodni odgovor na sovjetsko noto o mirovni pogodbi z Nemčijo, pa je imela danes popoldne svojo prvo sejo v Washingtonu.

—«—

Eisenhower o odnosu vojaških sil ZDA in SZ

WASHINGTON, 4. — Predsednik Eisenhower je na tiskovni konferenci izjavil v zvezi z govorom Hruščeva na kongresu KP SZ, da ni opazil v tem govoru nobenega takega elementa, ki bi dajal upanje, da bo mogoče pregrade, ki še vedno ločijo Vzhod in Zahod, zrušiti in bo laže odpreti razpoko v kompleksu železne zavese Sovjetske zveze».

Predsednik je sporočil, da je ameriška vlada odločno protestirala, ker so sovjetske oblasti ustavile v Vzhodni Nemčiji konvoj štirih ameriških vojaških kamionov ki so potovali iz Berlina v Zahodno Nemčijo. Pripomnil je, da ZDA nisо nikoli priznale Sovjetski zvezi pravice pregledovati ameriške vojaške konvoje, ki potujejo iz Berlina v Zahodno Nemčijo.

V zvezi s polemiko med ZDA in Moskvo o sedanjem odnosu vojaških sil med obema državama je Eisenhower izjavil: 1. Nedavne sovjetske trditve o napredovanju, kar se tiče medcelinskih raket, ne pomenijo dejanskega povečanja sovjetskega vojaškega potenciala v odnosu z ameriškim potencialom. 2. ZDA so sedaj v «sijajnem» položaju, kar se tiče obrambe in varnosti.

Dalje je Eisenhower izrekel dvom o resničnosti sovjetskih trditev, da imajo velike zaloge zelo natančnih medcelinskih raket. Pozval je poslušalce, naj bodo skeptični do novih izjav sovjetskih voditeljev, glede katerih «je težko ločiti tisti del, ki pripada propagandi».

Eisenhower je dalje izjavil, da je zadnji poizkus z ameriško raketo «Atlas» imel popolni uspeh in da razpolagajo ZDA sedaj z mnogo bolj uravnovešeno obrambno silo kakor Sovjetska zveza. Ta sila, ki je «razumno razmeščena» ne sloni samo na balističnih raketah, pač pa tudi na izredno učinkovitem strateškem letalstvu.

—«—

Izraelski napad na ozemlje ZAR

GAZA, 4. — Poveljstvo varnostnih sil OZN javlja, da so južno od Rafaha štirje izraelski vojaki prišli na ozemlje ZAR in streljali na taborišče beduinov. Ubili so eno žensko in enega otroka ter ranili eno žensko.

Predstavnik izraelske vojske je v zvezi s tem trdil, da je izraelska patrulja pomotoma prišla čez mejo, češ da je zasledovala skupino Arabcev, ki so baje prišli na izraelsko ozemlje in streljali. Ko so izraelski vojaki ugotovili «pomoto», so se vrnili, pri čemer jih je spremljala patrulja varnostnih sil OZN.

Danes ali jutri zaključek kongresa KP SZ

JUDIN HVALI HRUŠČEVA KOT TEORETIKA

Tudi Saburov je izrekel avtokritiko - Ustinov je govoril o raketnem orožju, Šeljepin pa o zahodni vohunski službi

MOSKVA, 4. — Na sprejemu v cejlonskem poslaništvu je Hruščev nocoj izjavil, da bo kongres KP SZ končal svoje delo v četrtek ali petek. Sporočil je tudi, da bo on imel zaključni govor. Hruščev ni dal drugih izjav. Prisrčno se je razgovarjal s francoskim poslanikom Dejanom in z zahodnonemškim poslanikom Krollom.

Na današnji seji kongresa je vzbudil veliko zanimanje govor sovjetskega poslanika v Pekingu Judina. Po nekaterih zahodnih informacijah je Nikita Hruščev baje lanskega decembra poveril Judinu, naj na kongresu CK KP Kitajske sporoči kitajskim voditeljem nekatere kritične pripombe glede ljudskih komun. Po tem posredovanju Judina je bila sprejeta znana resolucija, ki svari pred «utopističnimi pretiravanji».

Judin je danes poudarjal teoretično važnost idej Hruščeva, kar se tiče prehoda iz socializma v komunizem «Ne gre samo za navadno formulo, je dejal Judin, pač pa za pravi znanstveni načrt glede tega procesa. Vsi, ki hočejo razumeti, kaj je komunizem, bodo morali odslej študirati poleg klasičnih del marksizma tudi dokumente 21. kongresa KP SZ». To je največje priznanje, ki ga član akademije znanosti SZ lahko izreče Hruščevu kot teoretiku. (Judin je namreč član akademije znanosti in je svoj čas vodil kominformistično glasilo, ter prav tako hvalil Stalina.)

Judin je dalje dejal, da po mnenju Hruščeva postopen prehod v komunizem nikakor ne izključuje pospešene poti do tega smotra v državah ljudske demokracije, zlasti pa na Kitajskem. Hvalil je «zalet zgodovinskega razvoja» med kitajskim ljudstvom «pod razumnim vodstvom komunistične partije». «Kitajska ljudska republika, je nadaljeval Judin, že sedaj presega za celo razdobje ostale države Azije, ki so še nedavno bile na njeni ravni». Seveda je Judin obvezno napadel tudi «jugoslovanske psevdo marksiste», ki «niso razumeli, da ni mogoče graditi socializem v eni sami državi, ločeni od vseh ostalih, ko že obstaja svetovni socialistični sistem».

Na današnji seji so navzoči poslušali avtokritiko bivšega predsednika gospiana Saburova. Kakor je znano, so tudi Saburova poleg Pervuhina obtožili, da je sodeloval s protipartijsko skupino. Saburov je priznal svoje «napake in politično nestabilnost». Dodal je, da je vedel za poizkuše članov protipartijske skupine, da bi preprečili izvedbo načrtov centralnega komiteja za obdelovanje neobdelanih področij ter naporov, da se v SZ doseže ameriška proizvodnja.

Ministrski podpredsednik Ustinov pa je govoril o oboroženih silah in dejal, da razpolaga sovjetska vojska z močnim orožjem, ki ga bo uporabila pri odgovoru na sieherni napad. Izjavil je, da gre za raketne izstrelke za različno razdaljo, ki so jih že začeli serijsko izdelovati. Dodal je, da se bo v prihodnjih sedmih letih tehnika izdelovanja raket v SZ vedno bolj razvijala in da bo sovjetska znanost obdržala prednost pri izdelovanju raket ter na mnogih drugih sektorjih moderne znanosti in sektorjih moderne tehnike.

Načelnik državne varnostne službe Seljepin je v svojem govoru izjavil, da «organi državne varnosti usmerjajo ostrino proletarskega meča proti agentom, ki jih pošiljajo v našo deželo imperialistične države». Dolgo je govoril o zahodni informativni službi in dejal, da razpolaga ameriška vohunska centrala z več ko 20.000 možmi, krediti v ta namen pa znašajo poldrugo milijardo dolarjev letno. V Zahodni Nemčiji so ustanovili 40 vohunskih sekcij, v samem zahodnem Berlinu pa deluje nad 60 vohunskih organizacij. Na koncu je zagotovil, da so bile «posledice spletkarjenja Berije in njegovih pajdašev v celoti likvidirane.

Seljepin je na koncu dejal, da postaja delovanje varnostne službe v SZ pri zatiranju zločinov vedno manjše zaradi «ukrepov za ozdravljenje», zlasti kar se tiče mladine. V bodoče bi morale vprašanja mladinske kriminalitete reševati javne organizacije, ki bi morale sprejeti mlade zločince v skupnost, kateri pripadajo, da jih prevzgojijo, in ne v zapore.

Seljepin je napadel tudi protipartijsko skupino in izjavil: «Ne smemo pozabiti, da je protipartijska skupina predstavljala veliko nevarnost. Šlo je za pravo zaroto proti partiji. Če bi se bili razdiralni načrti te skupine izvedli tudi v najmanjši meri, bi v mednarodnem položaju nastali resni zapletljaji, ritem razvoja naše družbe bi se zaviral in za dolga leta bi se mi oddaljili od začete naloge, ki je velika graditev komunizma».

Predsednik nekega uralskega kolhoza Malcev je izjavil, da ne bi smeli več imenovati dosmrtnih članov akademije znanosti, zlasti kar se tiče kmetijstva. Izbrati bi jih morali za dobo pet let. Ob zaključku te dobe bi morali od njih zahtevati, da podajo obračun o svojem delu.

TITO V ADIS ABEBI

Odlični rezultati odnosov med Jugoslavijo in Etiopijo

ADIS ABEBA, 4. — Cesar Haile Selasi in cesarica sta priredila sinoči večerjo na čast predsedniku republike Jugoslavije maršalu Titu in njegovi soprogi. Večerje so se udeležili vsi člani cesarske družine, predsednik etiopske vlade z ostalimi člani vlade in druge visoke etiopske osebnosti. Pred večerjo sta Haile Selasi in Tito izmenjala zdravici.

Haile Selasi je poudaril, da je prijateljstvo med Jugoslavijo in Etiopijo zadnja leta prišlo do izraza v političnem, gospodarskem in socialnem sodelovanju. «Temeljito poznavanje stvari, ki ste jih pokazali v raznih poročilih, ki ste mi jih poslali,» je izjavil Haile Selasi, «me dejansko prepričuje, da vi s stalno pozornostjo spremljate svetovne dogodke.» Haile Selasi je poudaril, da je Jugoslavija v okviru tehničnega gospodarskega sodelovan

Tržaški dnevnik

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 6,8, najnižja 3, zračni tlak 1021,1, narašča, veter severovzhodnik 30 km na uro, vlaga 37 odst., morje razburkano, temperatura morja 8,4 stopinje.

Danes, ČETRTEK, 5. februarja
Agata
Sonce vzide ob 7.24 in zatone ob 17.15. Dolžina dneva 9.51. Luna vzide ob 5.17 in zatone ob 15.06.
Jutri, PETEK, 6. februarja
Dora

Zasedanje glavnega sveta Nove delavske zbornice CGIL

CGIL predlaga Delavski zbornici proglasitev enotne protestne stavke

Stavko naj bi izvedli s podporo raznih gospodarskih združenj v zaščito ladjedelniške industrije in tržaškega gospodarstva sploh

Včeraj se je sestal glavni svet sindikata Nove delavske zbornice CGIL, ki je sklenil predložiti drugi sindikalni organizaciji, da skupno proglasita enotno ostro protestno stavko v zaščito tržaške ladjedelniške industrije in prizadetega tržaškega gospodarstva. Istočasno so tudi sklenili stopiti v stik z raznimi gospodarskimi združenji, da bi podprla te delavske zahteve, saj gre za skupna gospodarska vprašanja, ki zadevajo vse prebivalstvo brez razlik. Končno so sklenili, da bo sindikat sklical javno zborovanje, na katerem bo obrazložil sedanji pereči položaj. Tajnik je svetu sporočil, da je DZ poziv sprejela in bodo o njem razpravljali v petek.

Te sklepe so sprejeli člani sveta po daljšem poročilu tajnika Tominza in živahni diskusiji. V poročilu in med diskusijo so poudarili, da se je tržaški gospodarski položaj poslabšal že v preteklem letu. O tem nam pričajo podatki o pristaniškem prometu, ki se je znižal lani za skoro 14 odstotkov in ki je letos v januarju spet občutno padel, kar je neposredno prizadelo pristaniške delavce, saj številni niso polno zaposleni. Podobne ugotovitve veljajo za industrijsko proizvodnjo, saj se je lani število delavcev zaposlenih v industriji znižalo za 614 oseb. Zlasti pa je kritičen položaj v podjetjih IRI (CRDA, ILVA in Tržaški arzenal), kjer so odpustili v zadnjih petih letih na ta ali oni način večje število delavcev, tako da so vsa ta podjetja pred petimi leti zaposlovala 8.207 delavcev, ob koncu lanskega leta pa le še 6.711 in se je njih število znižalo za 18,2 odst.

Sedaj imamo opravka z novim valom odpustov: 280 delavcev v ladjedelnici Felszegi, katerim se bo pridružilo v kratkem še 200, ki so zaposleni s pogodbami na določen rok, 120 v ladjedelnici Sv. Justa, in še številni delavci v vrsti manjših podjetij (Centralvino, Colombin itd.), tako da znašajo vsi sedaj predvideni odpusti 631 delavcev.

Perspektive za prihodnost so še znatno bolj črne in lahko pričakujemo čez nekaj mesecev val nadaljnjih odpustov v drugih velikih in manjših tržaških podjetjih, če se takoj ne izvedejo potrebni ukrepi. Zato so člani generalnega sveta izrazili enotno stališče, da je treba akcijo razširiti. V tej zvezi so pozdravili odločitev tržaškega župana, da se sestavi posebna komisija, v kateri bodo predstavniki občine, pokrajine, trgovinske zbornice in sindikatov in ki bo šla v Rim, da spregovori o teh vprašanjih jasno besedo.

Včeraj je vladni generalni komisar dr. Palamara sprejel predstavnike Delavske zbornice ki so mu prikazali kritični položaj v zvezi z odpusti v ladjedelnicah Felszegy in Sv. Justa. Ob zaključku daljšega razgovora je dr. Palamara dejal, da se za zadevo zanima.

—«»—

Devet odpustov v podjetju Zollia

Podjetje Zollia, ki opravlja razna dela v zvezi z vzdrževanjem naprav Acegat, je sklenil odpustiti 9 delavcev. Predstavniki podjetja so sporočili, da bodo morali odpustiti še druge delavce zaradi pomanjkanja naročil, tako da se bo število zaposlenih delavcev skrčilo od 150 na 100.

—«»—

Problem postaje RK v Miljah

Spričo poročila, da bodo ponoči zaprli rešilno postajo Rdečega križa v Miljah so se sestali predstavniki raznih skupin v miljskem občinskem svetu in so se dogovorili za skupno akcijo, da bi ta ukrep preprečili. V ta namen bodo zaprosili vladnega generalnega komisarja za njegovo posredovanje: ladjedelnico Sv. Roka, ladjedelnico Felszegy, čistilnico Aquila, opekarno ter Tržaško hranilnico pa bodo zaprosili za denarno pomoč, da bi podprli omenjeno ustanovo.

—«»—

Na sestanku izvršnega odbora sekcije lokalne ANIEP so sklenili, da bodo v kratkem razdelili med člane (invalidi zaradi posledic poliomielitisa) razna živila. Člani naj se javijo na tajništvu v Ul. F. Severo dnevno med 10. in 20. uro.

Uspešna stavka v «Centralvino»

V podjetju «Centralvino» so se včeraj udeležili protestne stavke vsi zaposleni delavci in uradniki, ki zahtevajo, da Delavske zadruge spoštujejo obveze. Kot je znano, se je vodstvo Delavskih zadrug obvezalo, da bodo ostali omenjeni delavci zaposleni ne glede na obliko upravljanja tega podjetja. Delavci so se sestali včeraj popoldne na skupščini, kjer so razpravljali o nadaljnji akciji.

—«»—

Interpelacija poslanca Vidalija

Poslanec Vidali je naslovil ministru za trgovinsko mornarico, ministru za delo in socialno skrbstvo ter predsedstvu ministrskega sveta interpelacijo, v kateri sprašuje, kakšno stališče je zavzela vlada v odnosu do položaja, v katerega je zašla ladjedelnica Sv. Justa.

Protestna resolucija upravnega občinskega odbora

Zaskrbljenost miljske občine zaradi položaja v ladjedelnicah

Zborovanje delavcev v Miljah - Neresnični glasovi glede odpustov v ladjedelnici Felszegy - Kdo nosi odgovornost za sedanje stanje

Miljski občinski odbor je na svoji seji 3. t. m. odobril protestno resolucijo glede napovedanih odpustov 280 delavcev ladjedelnice Felszegy. V omenjeni resoluciji izraža zaskrbljenost zaradi težavnih razmer, ki bodo nastale tako v omenjeni ladjedelnici kot v ladjedelnici Sv. Roka, ko bodo dokončali ladjo «Americana», ki jo tam gradijo. Spričo tega obsoja tak ukrep, ki bo še bolj poslabšal sedanje slabe ekonomske razmere v tem mestecu, in protestira proti vladnim oblastem zaradi pičlega zanimanja za rešitev vprašanj Milj in tržaškega področja. Poleg tega občinski odbor poziva župana, naj povabi predstavnike raznih skupin v občinskem svetu, da bi se dogovorili za skupno akcijo za rešitev krize.

Včeraj popoldne pa je bilo v Miljah zborovanje delavcev, ki ga je organizirala Delavska zbornica CGIL, na katerem je govoril član izvršnega odbora Arturo Calabria. Predvsem je poudaril, da so se začeli po Miljah širiti glasovi, češ da se napovedanih 280 odpustov tiče delavcev, ki so le začasno na delu v ladjedelnici Felszegy. Energično je poudaril, da so te vesti tendenciozne in lažnive, ker bi se sicer lastnik ladjedelnice ne skliceval na dogovor glede načina odpustov delavcev. Za odpuste začasnih delavcev ta dogovor namreč ne velja. Jasno je torej, da hoče delodajalec odpustiti 280 stalnih delavcev ter 200 delavcev, ki so zaposleni za določen čas. Tako bo v kratkem času odpuščenih nič manj kot 480 delavcev, to je polovica delovne sile, ki je tam zaposlena.

Nato je govornik vprašanje odpustov pri ladjedelnici Felszegy pojasnil v splošnem okviru krize tržaških ladjedelnic, za katero nosijo odgovornost pristojne oblasti. Ladjedelnica Sv. Roka je praktično v likvidaciji, odkar so jo priključili Tržaškemu arzenalu saj je postala navadna delavnica za razna popravila ladij; pa tudi to je zelo problematično, saj je tudi arzenal začel občutiti pomanjkanje naročil za ladijska popravila. Priključitev ladjedelnice Sv. Roka k arzenalu pa pomeni tudi zmanjšanje prejemkov prizadetih delavcev.

Zadeva ladjedelnice Sv. Justa je vsem dobro znana in je vprašanje zelo pereče; v tovarni strojev pri Sv. Andreju nekateri oddelki delajo z zmanjšanim delovnim urnikom; v ladjedelnici Sv. Marka pa že odpirajo «barako». Kaj bo, ko bo tja prišlo še 150 delavcev iz ladjedelnice Sv. Roka?

Lastnik ladjedelnice Felszegy opravičuje svoj ukrep, češ da sta mu bili odpovedani dve naročili; istočasno pa roma naročilo za 4 indonezijske ladje iz ladjedelnice Sv. Justa daleč drugam ter preti nevarnost, da bo indonezijska vlada sploh preklicala to naročilo in se bo obrnila na drugo državo. Ali ni to nekaj čudnega in nedopustljivega? Zakaj ne izročijo naročilo ladjedelnici Felszegy, oziroma zakaj ga niso izročili ladjedelnici Sv. Roka, ali pa uredili vprašanje tako, da bi naročene ladje lahko zgradila ladjedelnica Sv. Justa?

Jasno je torej, da nosijo krivdo za sedanje razmere in odpuste pristojne oblasti, ki se niso zmenile pravočasno za ureditev tega vprašanja.

Če prištejemo k napovedanim odpustom v ladjedelnici Felszegy še napovedane odpuste v ladjedelnici Sv. Justa, imamo 600 odpustov z dela in to prav v zimski dobi. Nujno potrebna je torej skupna in energična akcija, da se to prepreči, da se vzbudi pozornost javnega mnenja ne samo pri nas, ampak po vsej državi, tako da si bo vsak vzel nase svojo odgovornost. Delavci in njihove družine, vse prebivalstvo, sindikalne organizacije, stranke itd. se morajo zoperstaviti vladnemu načrtu, da bi uničil, oziroma skrčil našo industrijo. Zaradi tega, je zaključil govornik, bo vodstvo Delavske zbornice CGIL predlagalo drugi sindikalni organizaciji skupno protestno akcijo na vsem tržaškem področju, ki naj bi s splošno stavko izrazilo svoj protest in zahteve za obrambo svoje industrije. Zdaj je skrajni čas, sicer bi bilo zaman zvoniti po toči.

—«»—

Požar v Marjanišču

Dve motorni brizgalki sta morali včeraj proti večeru na Opčine, kjer je v Marjanišču na Narodni cesti iznenada izbruhnil požar. Ker je manjkala luč, so v Marjanišču prižgali plinsko peč. Ko pa se je zopet pojavil električni tok, je začela goreti tudi električna pečica. Vročina je bila tako močna, da se je vnel les omare, ki je bila blizu peči. Kakor so ugotovili, je požar povzročil 250.000 lir škode v perilu in pohištvu in 50 tisoč lir na stropu in zidovih sobe, kjer je gorelo.

—«»—

Podlegel poškodbam

Včeraj zjutraj je na II. kirurškem oddelku umrl 50-letni Virgilio Bonat brez stalnega bivališča, katerega so predvčerajšnjim našli pijanega v Ul. Capitelli. Zdravniki so menili, da bo spregovoril, ko se bo strezniil, a ponoči so ugotovili, da ima verjetno prebito lobanjo. Nemudoma so ga premestili na II. kirurški oddelek, kjer pa mu ni pomagala nobena zdravniška pomoč.

Zvečer pa je na II. zdravniškem oddelku izdihnil 47-letni Luigi Benevoli iz Ul. D. Chiesa, katerega so sprejeli v bolnišnico 6. decembra lani, ko je med delom na trgu na debelo zdrsnil na ledeni plošči in se udaril v prsni koš.

Tiskovna konferenca na Pokrajinski turistični ustanovi

Dunajski list «Wiener Kurier» organizira za veliko noč turistični vlak v naše mesto

V lanskem letu skoraj milijon prenočevanj domačih in tujih turistov

Jugoslovanski turisti na drugem mestu - Vprašanje hotela «Pri pošti»

Na sedežu Pokrajinske ustanove za turizem je bila včeraj dopoldne tiskovna konferenca, na kateri je dr. Rinaldini poročal o dotoku turistov v lanskem letu in omenil perspektive za letošnje leto. Na podlagi podatkov je izjavil, da se dotok tujih turistov vsako leto veča in je upati, da se bo v prihodnjih letih še bolj povečal, ko bodo izpopolnili razne dosedanje turistične objekte in zgradili nove.

V raznih hotelih na tržaškem področju so lani zabeležili prihod 190.662 turistov in 396.208 prenočevanj. V primerjavi z letom 1957 je bilo torej opaziti 16.960 prihodov več in 39.990 prenočevanj več. V raznih zasebnih stanovanjih, campingih, v mladinskem domu in verskih zavodih je bilo skupno 211.195 prihodov ter 530.115 prenočevanj. Lani smo torej dosegli skoraj 1 milijon prenočevanj raznih turistov. Opaziti je bilo znižanje prenočevanj turistov v hotelih prve kategorije, medtem ko je bilo v hotelih druge in tretje kategorije lani približno 33.000 več prenočevanj. V tovrstne hotele najraje zahajajo tuji turisti.

Kakor je bilo predvidevati, smo lani zabeležili padec dotoka francoskih turistov in to zaradi znanih političnih razmer in finančnih ukrepov glede izvoza deviz. Poleg tega je padlo število turistov iz Grčije in Argentine, medtem ko se je znatno dvignilo število dotoka jugoslovanskih turistov. Lani je prišlo na tržaško področje 18.839 jugoslovanskih turistov več kot predlanskim, avstrijskih 4251, nemških 4028, švedskih pa 2680. Skupno je bilo lani 38.853 turistov iz Avstrije, 33.431 iz Jugoslavije, 20.269 iz Nemčije, 16.241 iz ZDA, 8861 iz Francije, 8668 iz Anglije itd. Jugoslavija torej zavzema glede dotoka turistov na tržaško področje zdaj drugo mesto, medtem ko je bila predlanskim na četrtem mestu. Značilno pa je, da jugoslovanski turisti ostanejo najmanj časa v hotelih, in sicer povprečno po en dan in pol, medtem ko ostanejo najdlje Svedi, in sicer povprečno od 4 do 5 dni.

Povečanje dotoka turistov v hotele druge in tretje kategorije je treba pripisati skrbi lastnikov teh hotelov, ki so jih primerno opremili in nudijo po primernejši ceni turistom vse ugodnosti. Opaziti je tudi vedno večji dotok mladih turistov v mladinski hotel pri Miramaru, ki sploh ne more sprejeti vseh prijav.

In kakšne so perspektive za letošnje leto? Skraja so se bali, da bo dotok tujih gostov padel, ker letos ni na sporedu večjih zborovanj, kongresov itd. Z Dunaja pa so pred dnevi dobili sporočilo, da bodo na pobudo lista «Wiener Kurier» že za velikonočne praznike organizirali turistični vlak Dunaj—Trst. To naj bi bil začetek pogostih takih vlakov, zlasti v poletni sezoni. Enaka pobuda je nastala tudi v Muenchenu. Tudi prijav zasebnikov je že precej, žal pa mora turistična ustanova odkloniti prijave številnih tujcev, ki prosijo za weekend hišice itd., ker jih pač na našem področju še ni.

Kot smo že omenili, bodo prispevale k povečanju dotoka turistov razne pobude. V Sesljanu bodo razširili hotel. v Grljanu bodo odprli hotel ‚Riviera' za velikonočne praznike, hotel «Grignano» so začeli že rušiti in bodo zgradili novega, v Trstu obnavljajo hotel «Regina» in druge; za velikonočne praznike bo turistična ustanova odprla svoj turistični urad na Pesku itd.

Glede hotela «Pri pošti» v Trstu, ki je bil med njeno delno porušen in ni še obnovljen, je dr. Rinaldini pojasnil, da je na sodišču zadeva glede izpraznitve raznih lokalov v pritličju. Gradbeno podjetje namreč zahteva, da se lokali izpraznijo, sicer ne more izvršiti potrebna dela. Ker je hotel v središču mesta in štrleče stene bombardirane zgradbe napravijo tako tujcu kot domačinu mučen vtis, saj je minilo že 14 let po vojni, je upati, da bo zadeva v kratkem rešena.

Na vprašanje našega urednika glede valorizacije nabrežinskega brega je dr. Rinaldini sporočil, da je za ta krasen del naše obale veliko zanimanje, zlasti odkar so začeli graditi stezo od morja, ki jo bodo te dni dokončali, saj manjka le še nekaj stopnic. Vladni generalni komisar je osebno obiskal ta kraj in je odobril predlog za gradnjo potrebne ceste, ki bo stala od 20 do 25 milijonov lir in jo bo gradila ustanova SELAD, ki je že dobila zadevni nalog. Kakor smo že poročali, se za gradnje weekend hišic in campinga na tem področju zanima zlasti neki odvetnik iz Tržiča.

Glede razširitve in popravila ceste od Bazovice mimo Jezera do Boršta je dr. Rinaldini povedal, da so že začeli z deli od Drage do Jezera, nato pa bodo popravili in razširili še ostali del ceste.

Glede jame pri Krogljah nad Dolino pa je dr. Rinaldini dejal, da ni ničesar v načrtu, ter se je pritožil, da so brezvestni izletniki odnesli dober del kapnikov, tako da so povzročili veliko škodo.

Izpred kazenskega sodišča

4 razprave brez obsodbe

Le v zadnji razpravi je bila obtoženka obsojena pogojno in brez vpisa v kazenski list na 15.000 lir globe

Tullio Schiavon s. je 1957. leta hotel najeti sobo. Končno jo je našel pri Margheriti Acquaroli vd. Schwarz iz Ul. Tigor. Bila pa je malo ali nič podobna spalnici: postlali so mu namreč v zapuščeni kopalnici, kjer je bila poleg ležišča tudi omara in seveda kopalna kad. Iznenada pa je mož izginil brez sledu. To je lastnica stanovanja izrabila in je svojega podnajemnika prijavila, češ da ji je ukradel poleg drugih reči tudi ogrevalnik.

Po dolgem zasledovanju so Schiavona lahko zaslišali šele avgusta lani. Naravno je, da je mož odločno tajil tatvino ogrevalnika, ki ga, pa čeprav je spal v kopalnici, ni nikoli videl. Izjavil je, da je redno plačeval najemnino in da je šel, ker je dobil v Furlaniji delo. Pred odhodom je vrata zaprl z žabico katero pa je lastnica v njegovi odsotnosti odprla.

Dejstvo je, da ni bilo nobenega dokaza o moževi krivdi, zaradi česar so ga sodniki popolnoma oprostili.

* * *

Antonio Becci iz Ul. del Rivo je septembra 1955. leta med vožnjo s poltovornikom zakrivil na križišču Istrske ulice z Ul. Montecchi prometno nezgodo, zaradi katere si je moral Giuseppe Padovan iz Ul. D'Alviano, v katerega se je Becci zaletel, zdraviti poškodbe približno 10 dni.

Ker je v tem primeru za uvedbo sodnega postopka potrebna tožba, jo je Padovan vložil, vendar dva dni po roku treh mesecev kot predpisuje zakon. Becci je sicer moral na zatožno klop, vendar je njegov zagovornik zahteval, da se prekine postopek. Seveda je bil odvetnik zasebne stranke nasprotnega mnenja in se je skliceval, da bi bila tožba vložena pravočasno, če ne bi bilo vmes dveh božičnih praznikov. Sicer čl. 180 kazenskega postopnika predvideva to možnost, to je, da zapade rok dan po prazniku. V tem primeru pa je Padovan preveč čakal, zaradi česar je sodnik zavrgel njegovo zahtevo in prekinil postopek zaradi zakasnitve roka.

* * *

Acegatov šofer Silvano Maculus iz Ul. sv. Frančiška je bil marca zapleten v prometno nezgodo, ki se je na srečo zaključila brez resnih posledic. Med vožnjo s filobusom št. 10 se je namreč zaletel v mali trokolesni poltovornik, s katerim je 39-letni Pasquale Janello iz C. Elisi hotel iz parkirnega prostora proti središču ceste. Sicer je Janello nakazal to s svetlobnimi signali, vendar to ni zadostovalo, zaradi česar je sodišče oprostilo Acegatovega uslužbenca obtožbe povzročitve telesnih poškodb s formulo, da dejanje ni kaznivo.

* * *

Mario Peschier in Silvana Bartolini sta pred leti skupaj stanovala in sta imela sobo v najemu pri 65-letni Amaliji Rutar por. Fanna v Ul. Boccaccio. Med njima in lastnico stanovanja pa je večkrat prišlo do sporov, ki so se sedaj končali pred sodnikom. Priletna žena je namreč oba prijavila, in sicer Bartolinijevo zaradi povzročitve telesnih poškodb, Peschierja pa zaradi groženj. Toda težko bi verjeti, da je ženska slišala Peschierjeve besede, ker je pač... gluha. To dejstvo je Peschierja rešilo kazni, ker ga je sodnik oprostil zaradi pomanjkanja dokazov, medtem ko je Bartolinijevo obsodil pogojno in brez vpisa v kazenski list na 15.000 lir globe.

Sindikalni predstavniki na Uradu za delo

Včeraj zopet neuspešna pogajanja z lastnikom ladjedelnice Sv. Justa

Na skupščini prizadetih delavcev so bile postavljene štiri zahteve, ki so pogoj, da se delavci vrnejo na delo

Včeraj dopoldne je Urad za delo ponovno pozval sindikalne organizacije na posvetovanje in so tam predstavniki tega urada povedali, da lastnik ladjedelnice sv. Justa vztraja na svojem znanem stališču. Prav v času, ko se je prišel ta sestanek, pa je lastnik skušal prepričati nekatere delavce v ladjedelnici, da bi sprejeli odpravnino in tako grobo kršili priporočilo Urada za delo. Razumljivo je, da je Urad za delo takoj interveniral in poklical tudi lastnika na sestanek.

V daljši živahni debati so med tem sestankom prišle na dan nekatere zanimive in značilne podrobnosti v zvezi z naročili za Indonezijo. Tako naj bi prišel sklep, da se preda gradnja štirih ladij za Indonezijo s strani indonezijskega veleposlaništva v Rimu, ker tržaško podjetje ni prišelo z gradnjo. Formalno bo torej veleposlaništvo ukinilo naročilo in nato razpisalo nov natečaj, za katerega se že živo zanimajo vse ladjedelnice ob Tirenskem morju.

Izvedelo se je tudi, da Indonezija ni ponujala pred nekaj leti (ko je bilo podpisano naročilo za omenjene štiri ladje) naročila samo za gradnjo štirih ladij, temveč za gradnjo tridesetih ladij enakih značilnosti (940 ton nosilnosti) ter treh nekoliko večjih ladij. Takrat so to naročilo ponudili tudi tržaškim ladjedelnicam in je že takrat bila ladjedelnica sv. Roka brez dela, vendar so ta naročila odšla drugam: 10 omenjenih ladij grade v Jugoslaviji, 10 v Poljski in ostale na Finskem, štiri pa je prevzela ladjedelnica sv. Justa.

Glede stanja v ladjedelnici sv. Justa pa je Urad za delo predložil lastniku na pobudo sindikatov, da se suspendirajo odpusti — ker je nekaj delavcev že sprejelo odpravnino — in da bo Urad za delo stopil v stik z ministrstvom za delo. Vendar lastnik tega predloga ni sprejel in vztraja na odpustih ter istočasno predlaga, da izplača delavcem okoli 30 odst. zaostalih prejemkov iz lanskega leta.

S tem je lastnik odbil tudi zadnji predlog in so se pogajanja tako ponovno razbila.

Popoldne pa je bila enotna skupščina vseh delavcev ladjedelnice, na kateri so bili prisotni predstavniki obeh sindikalnih organizacij. Delavci so soglasno odločili, da postavijo štiri zahteve in da brez izpolnitev teh zahtev ne bodo pričeli z delom.

Te zahteve so naslednje:

1. Suspendirati je treba odpuste za vse one, ki niso prejeli odpravnine.
2. Izplačati je treba trinajsto plačo in vse zaostale prejemke do 31. decembra 1958.
3. Lastnik mora podpisati pismeno obvezo da ladij, ki jih bodo splavili v ladjedelnici, ne bodo opremili v kaki drugi ladjedelnici.
4. Priporočilo Uradu za delo, da bo iskal zaposlitev za vse odpuščene delavce.

—«»—

Dva tisoč prašičkov v karanteni na Proseku

Dva tisoč prašičkov, ki so bili uvoženi iz Jugoslavije, je že skoraj tri tedne na proseški postaji, ker jih zaradi birokratskih zaprek ne morejo poslati naprej v Italijo. V tem času je nekaj živali že crknilo in če bo to stanje trajalo še nekaj dni, lahko pride do še hujših posledic. Prav bi bilo, da bi pristojne oblasti zadevo čimprej rešile.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Kaj se dogaja med članstvom srbsko-pravoslavne skupnosti

V zadnjih dneh so se pojavile v nekaterih časnikih vesti o sporih med tukajšnjimi člani srbsko-pravoslavne občine, ki ima sedež v Ulici Genova. Spori so se tako zaostrili da so prizadeti člani vložili pritožbo na pristojni prefekturni urad in na glavno ravnateljstvo za veroizpovedi pri notranjem ministrstvu v Rimu. Oblasti so že svoj čas začele s preiskavo, o kateri pa se še ne ve ničesar.

Kriza se je zaostrila zlasti ob izvolitvi predsednika občine Dragoljuba Vurdelja, kar je povzročilo da so se mnogi, zlasti stari člani, postavili po robu novi upravi, ki ne ustreza njihovim željam. Stvar je šla tako daleč, da je vodstvo občine izobčilo iz skupnosti nekaj bivših vplivnih članov in odslovilo tri duhovnike. Drugi vplivni člani, kot n. pr. prof. Marino Gopčević in dr. Milko Matković, so izstopili iz občine, ker se niso strinjali z delovanjem sedanjega vodstva. Iz istih vzrokov je izstopil iz odbora odv. Emanuel Kvečič. Med izobčenci sta tudi dva bivša predsednika občine in celo pregledник računov, ki je bil do nedavnega v odboru. Po nekaterih vesteh se zdi, da je nov odbor prišel na oblast s pomočjo novih vpisanih članov, ki ne bi smeli pripadati občini, ker so katoliške vere. Ti naj bi na zadnji skupščini omogočili izvolitev sedanjega predsednika ki ga mnogi stari vplivni člani ne marajo.

Po nekaterih vesteh se zdi, da gre za spor med skupino starih članov občine in skupino emigrantov, ki naj bi imela sedaj občino v rokah. V zadnjih letih sta morala zapustiti Trst dva popa zaradi nesoglasja med tukajšnjo srbsko-pravoslavno občino. Pop Anton Osmec se je leta 1956 vrnil v Jugoslavijo, njegov naslednik pop Slavko Ničetin pa se je izselil v Avstralijo.

Po statutu bi morala občina skrbeti predvsem za socialno podporo članom in za kulturno in versko delovanje med srbsko-pravoslavno skupnostjo v Trstu. Svoj čas je imela skupnost dobro obiskano šolo, ki jo sedaj obiskuje le nekaj dijakov. Denar za vzdrževanje svojih dejavnosti črpa občina iz dohodkov, ki jih ima od številnih stavb, ki jih poseduje v mestu. Po nekaterih vesteh naj bi letni proračun dosegel okrog 20 milijonov lir.

Na te vesti je sedanje vodstvo odgovorilo s kratkim poročilom, ki ga je poslalo nekaterim krajevnim časnikom in v katerem pravi, da ne odgovarjajo resnici vesti o nepravilnem delovanju, o odstopu članov, izobčenju, odpustih duhovnikov, nedejavnosti šole in podobno, kar naj bi dokazovala dejstva. «Ta skupnost — je rečeno v poročilu — ki živi po načelih svoje tradicije in demokratičnega zakonitega statuta, ne pozna teh sporov. To, kar se govori, so samo obrekovanja tistih, ki so bili izobčeni iz skupnosti zaradi svojih grehov in grdih dejanj.»

Po razvoju dogodkov pa se zdi, da v tukajšnji srbsko-pravoslavni občini ni vse tako v redu, kot bi hotelo prikazati sedanje vodstvo. Skupina bivših članov občine, ki jih je sedanje vodstvo izobčilo, je prav te dni poslala nekaterim časnikom pismo in razne dokumente, iz katerih je razvidno, da je bila vložena pri državnem pravdništvu tožba proti sedanjemu vodstvu zaradi obtožb, ki so bile objavljene v omenjenem poročilu vodstva. Iz istega pisma je tudi razvidno, da sta bivša predsednika in člani občine, ki so bili izobčeni, vložili več pritožb proti sedanjemu predsedniku, ki pa so ostale brez odgovora. Razni dokumenti pa pričajo, kako je sedanje vodstvo odpustilo popa Slavka Ničetina, odpust, ki ga je podpisal sedanji predsednik.

Po drugih vesteh pa se je zvedelo, da je nedavno imelo sedanje vodstvo daljši razgovor na prefekturnem uradu za veroizpovedi, kjer je bil prisoten poleg funkcionarja dr. Salva tudi neki funkcionar, ki je prišel iz Rima. Vse to nedvomno dokazuje, da so v tukajšnji srbsko-pravoslavni občini hudi spori ki jih vodstvo ne more prikriti.

OD VČERAJ DO DANES

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče:			
«tarocchi»	82	153	135
«rdeče»	65	118	106
«more»	94	141	129
«svetle»	47	71	65
limone	88	112	100
mandarini I.	94	141	118
mandarini II.	47	82	71
jabolka:			
«abbondanza» I.	35	47	35
«abbondanza» II.	18	29	24
«delizia» I.	88	129	106
«delizia» II.	47	71	59
«imperatori» I.	47	71	59
«imperatori» II.	24	41	35
hruške	35	141	129
hruškice	41	71	59
zelje	59	82	76
cvetača z listi	50	118	82
ohrovt	41	59	47
cikorija	29	53	38
repni vrščiči	29	82	71
čebula	32	41	35
koromač	47	82	71
razna solata	87	187	150
krompir	27	56	37
zeleni radič	175	500	226
rdeči radič	212	500	362
zelena	106	160	141
špinača	106	300	175

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5.900.—	6.150.—
Marengo	4.550.—	4.650.—
Dolar	622.—	624.—
Frank franc.	122.—	125.—
Frank švicar.	144.—	145.75
Sterling	1.725.—	1.750.—
Dinar	72.—	75.—
Silling	23.75	24.25
Zlato	709.—	712.—
Zah. n. marka	148.—	149.—

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 4. februarja t. l. se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo je 12 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 81-letna Teresa Marchich vd. Sfiligoj, 72-letna Maria Reolon por. Mario, 81-letni Giovanni Signoretto, 51-letna Giuseppina Sircelli, 69-letni Carlo Flego, 51-letna Karla Vouk por. Comici, 71-letna Emilia Ing por. Kurassier, 76-letna Teresa Komovez vd. De Tuoni, 77-letni Francesco Lucci, 31-letni Livio Gandini, 84-letni Giovanni Stranich, 45-letni Virgilio Bonat.

RAZNA OBVESTILA

Kmetijska zadruga bo imela svoj občni zbor dne 14. februarja v prvem sklicanju in dne 15. februarja v drugem sklicanju, vedno v dvorani v Ul. Zonta 2 z začetkom ob 9. uri.

LJUDSKA PROSVETA

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo v petek 6. t. m. ob 18. uri na sedežu v Ul. Roma 15.

SNG v TRSTU

V petek 6. t.m. ob 18.30 v prosvetni dvorani na OPČINAH

Marija Holkova:

PEPELKA

Na pustno soboto 7. februarja 1959 vabimo na

ples Glasbene Matice

v prostorih na stadionu «Prvi maj».

Zavrteli se boste ob zvokih priznanega plesnega orkestra Radia - Ljubljane pod vodstvom Mojmira Sepeta.

Prodaja vstopnic in rezerviranje miz od četrtka 5. t. m. dalje v Tržaški knjigarni, v Ulici sv. Frančiška 20, telefon 61792 ter eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

DRUŠTVO SLOVENSKIH SREDNJESOLCEV

vabi na

pustni ples

ki bo v TOREK, 10. t. m. v dvorani na stadionu «Prvi maj» s pričetkom ob 21. uri.

Igral bo orkester «Ino»

Prodaja vstopnic in rezerviranje miz v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792.

HOTEL PALACE, PORTOROŽ

vljudno vabi na

Veliko elitno maškarado

na pustno soboto 7.II. ob 21. uri v vseh prostorih hotela, ki bodo zakurjeni.

Rezerviranje pri upravi hotela, telefon 6144

RADIO

ČETRTEK, 5. februarja 1959

RADIO TRST A

7,00 Jutranja glasba; 11,30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Predavanje: «Svizci, alpski veseljaki»; 12,10 Za vsakogar nekaj; 12,45 V svetu kulture; 12,55 Orkester Armando Sciascia; 13,30 Lahke melodije; 17,30 Pisana glasba; 18,00 Z začarane police: Zora Kafol. «Kralj beračev»; 18,10 Schubert: Godalni kvartet v a-molu, op. 29; 18,40 Znane in priljubljene melodije; 19,00 Šola in vzgoja: prof. Ivan Theuerschuh: «Neresni vzgojitelji»; 19,20 Pestra glasba; 20,00 Sport; 20,30 Slovenske instrumentalne zasedbe; 21,00 «Potovanje na mesec», radijska zgodba, ki jo je napisal Charles Chilton; 22,00 Iz sodobne književnosti: «Motiv prikazni v svetovni literaturi»; 22,15 Simfonični koncert, ki ga vodi Fulvio Vernizzi; 22,45 Viktor Silvester in njegov orkester.

RADIO TRST I

12,10 Tretja stran; 16,45 Ciganski motivi: Orkester Armando Sciascia in njegov orkester; 17,45 «Par svilenih nogavic», enodejanka Alessandra De Stefanija; 18,30 Iz Avditorija: Sestanek s Francom Russom; 18,55 Igra kitarist Bruno Tonazzi; 19,15 Mozartove arije, sopran Hilde Zadek.

II. PROGRAM

13,00 Ping-pong; 14,00 Gledališče ob dveh; 16,00 Tretja stran; 17,00 Koncert operne glasbe; 21,00 «Izlet», režija A. Brissoni.

RADIO KOPER

5,00-6,15 in 7,00-7,15 Prenos RL; 7,15 Glasba za dobro jutro; 12,00 Glasba po željah; 13,40 Kmetijska univerza; 13,50 Vesele skladbe Franka Jankoviča; 14,00 Glasba po željah; 14,40 Zabavali vas bodo: Dušan Dančuo, Lola Novakovič, Ivo Robič, Cita Serman in Petrali, Zvonimir Krklec, Vali Hohnjec; 15,20 Razni ... in ansambli vam bodo ... narodne pesmi in druge ... skladbe; 15,40-17,00 Prenos ... 17,00 Robert Valentino pri ... virju; 17,30 Odlomki iz oper; Zabavne melodije; 19,30-22,15 ... nos RL; 22,15 Štirl pesmi ... Christy; 22,40 Glasba za ... noč.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

5,00-8,00 Dobro jutro!; 8,05 ... tranji spored solistične ... 9,00 Godala v ritmu; 9,30 ... ki iz oper Smetane, Moniuszka ... Janačka; 10,10 V domačem ... 10,30 Nikolaj Rimski - Korsakov: Zlati petelin, suita; 11,00 Za ... bitelje popevk; 11,30 Oddaja ... cicibane; 12,00 Pet pevcev ... popevk; 12,15 Kmečka ura; ... 17,30 Dmitri Kabalevski: Koncert za klavir in orkester št. 2 ... molu; 13,55 Pesmi slovenskih ... torjev; 16,00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk; 17,10 ... bene uganke; 18,00 Četrtkova ... portaža; 18,15 Igrajo veliki ... ni orkestri; 18,45 Radijska ... verza — Dr. Svetozar Kalan: ... troška paraliza; 20,00 Četrtkov večer domačih pesmi in ... 20,50 Pojo ljubezni moje Vasa ... sreče... (Prešernovi soneti ... zele); 21,20

OSVALDO RAMU

Zdravnik, ki je izdeloval violine

Lasje so mu padali na ramena, kot nekdanjim umetnikom, toda roževinasti okvir in navpične gube na čelu so mu dajale videz znanstvenika. Dejansko je bil mlajši tega malo onega. Vendar v njem prevladoval umetnik in strogost ter vztrajnost mojstvenika je najbolj sluzila njegovi umetnosti.

Hodil sem bil tedaj in se bavil z igranjem violine. Morda sem tudi zaradi tega bil neke motnje v levem prstu. Ker sem se bal najhujega, sem stopil k zdravniku, k enemu maloštevilnih, ki jih po imenu poznal v Fabbroniju. Ze njegov obraz se mi je zdel nekoliko čudovit, ko pa sem od njega odhajal, sem imel vtis, da sem srečal zares nenavadnega človeka.

Ko je zvedel, da se ukvarjam z glasbo, in ko je slišal, da imam kateri instrument igram, je odložil stetoskop in iz sosedne sobe prinesel violino in jo izročil instrumentu, ki je bil res v je dišal, je imel jantarske prelive. Zdravnik ga je držal v rokah skrbno in z zadovoljstvom, kot bi starši svojega otroka. Želeli poskusiti?» mi reče.

Spomnil sem, da bi mi bil golemu, kot sem bil, ne prav. Nato je glasbilo zapel in začel igrati. Nedvomno je to bila odlična violina. Ko je zdravnik sli mojo sodbo, je uperil vase svoje svetle z očali povite oči in je rekel: «To violino sem sam napravil.»

Za moje zdravstveno stanje doktor Fabbroni ni več bil, kljub temu sem ostal v ordinaciji toliko časa, koliko bi ga bilo dovolj za pre dvajset desetih pacientov. Ko sem se poslovil, sva že bila prijatelja. Ko sem odhajal, sem opazil, da so številni pacienti, ki so čakali na vrsto, ko so izginili. Iz izkušenj so bili, da nima smisla čakati, če se iz ordinacije sliši glasba.

Pogosto sem dr. Fabbronija obiskal v dobrem in slabem času. Mislim na njegova popoldanska pijančevanja v družbi prijateljev.

Vedel sem, da podrobno poznuje mojstrstvo starih izdelovalcev violin iz Cremone, da piše razpravo, v kateri mu bo znanstveni postopek za zelo drzne dojme, ki je trudil, da bi odkril tajnost teh velikih mojstrov in pri svojem delu je zares skušal uporabiti teoretična spoznanja za izdelovanje violin, ki so brez dvoma imela znatne prednosti. Vendar jih jaz nisem mogel primerjati s starimi dragocenimi violinami, kajti nikoli nisem imel sreče, da bi bil v roki kakega Stradivarija, kakega Amatija ali Guarnerija.

Fabbroni pa je bil prepričan, da je ubral pravo pot posebno od tedaj, ko je začel proučevati in posnemati violine Antonia Stradivarija. Potem ko je prej dolgo let izdeloval violine po vzoru Guarnerija.

Stradivari je v njem vzbujal več kot občudovanje, že skoraj kult. Ne le inštrumenti, ki pa tudi njihov graditelj je bil zanj predmet strastnega proučevanja. Ko je včasih za nekaj dni izginil, za nas, ki smo ga poznali, ni bilo nikakega dvoma: odšel je v Cremono na lov za kakim dokumentom, ali morda kam drugam, vsekakor pa zato, da bi kje staknil podatke ali inštrumente slovitega meščana iz Cremone.

Bolniki pa so čakali. Povečini pa niso imeli kaj tožiti, ker je bil dr. Fabbroni znan človekoljub. Njegove pacienti so povečini predstavljali najsiromašnejši ljudje mesta, ki so le redkokdaj zmogli plačevati preglede. On pa ni le odklanjal tega, kar bi mu za preglede morali dati, pač pa je svojim pacientom poklanjal zdravila, ki jih je prejemal od tovarn, ali je zdravila celo kupoval z denarjem, ki ga je zaslužil s prodajo svojih violin.

In vendar je v svoji zdravniški dolžnosti napravil nekoč napako, ki je imela hude posledice.

S skupino prijateljev smo nekega večera sedeli v kavarni. Sedli smo stran, k posebni mizi, in razprava, kot se je vedno z Fabbronijem dogajalo, se je omejila na področje violine in velikih cremonskih mojstrov. V razpravi smo govorili o tem, komu gre prvenstvo v gradnji violin: Stradivariju ali Guarneriju. Razumljivo, da je diskusijo vodil Fabbroni, vendar v svoji vlogi ni bil preveč trden, kajti — kot se je to pogosto dogajalo — pregloboko je bil pogledal v kozarec in njegovi pojmi niso bili povsem čisti.

Bilo je že ponoči, ko je naš razgovor prekinil prihod drobnega, suhega moškega, ki je bil ves razburjen in zasopel in ki je prosil za takojšnjo zdravniško pomoč pri njegovi ženi, ki je bila na porodu. Fabbroni je potegnil iz žepa stekleničico amoniaka, ki jo je stalno nosil s seboj, in jo dolgo držal pod nosom in nato rekel moškemu:

«Pojdiva, najprej bova stopila na moj dom, da vzamem, kar mi je potrebno.»

Cez dobro poldrugo uro je bil spet v kavarni.

«Na srečo je bil deček,» je rekel v šali. «Ce bi bila punčka, bi ji bil vrat zavil.»

Ko so zapirali lokal, smo bili več ali manj že vsi natrezkani. Fabbroni nas je povabil na svoj dom, kot po navadi.

Imel je samsko stanovanje, ker že več let ni živel z ženo. Cez dan je zahajal k neki prijateljici, pri kateri pa ni ostajal.

Zdravnik je prinesel na mizo več steklenic in prekinjena razprava se je nadaljevala. Najbolj vneto je, seveda, podpiral Stradivarija. Ker nismo imeli izvirnih inštrumentov, je prinesel dve svoji violini (ena je bila izdelana po vzoru Stradivarija, druga po Guarneriju), da bi pokazal njune prednosti in razlike.

Da bi dokazal prednosti svojega ljubljenega graditelja, je začel igrati zdaj na eni, zdaj na drugi violini in še s posebnim zanosom je igral na violini, ki je bila izdelana po vzoru Stradivarija.

Brez dvoma je bil Fabbroni tudi dober violinist, toda

Angleška dekleta sicer zares ne slove, da bi v modi prednjačila. Toda tokrat so kar ponorela za tako imenovano «linijo Chelsea», ki nam jo ponazoruje gornja slika. Manekenka Hearther Dowham, ki jo vidimo na sliki, ima na sebi nekak «vzorec» novega kroja: zelo zelo kratko krilo, prav tako zelo kratek površnik, črne nogavice in visoke in tanke pete.

stanje, v katerem je trenutno bil, mu ni dopuščalo, da bi iz inštrumenta izvlekel kakršenkoli zvok, razen zapoteglnjenega mijavkanja. Z onimi svojimi dolgimi in razkuštranimi lasmi, z violino, ki jo je tiščal med brado in ramenom ter z lokom, ki je poskakoval po strunah, ki so pod udarci in vlečenjem ječale, je bil zares smešen.

Vtem ko je bil v svoji čudni obrambi Stradivarija ves zavzet, je v predsobi zazvonil telefon: enkrat, dvakrat, trikrat. Nato se je odločil odgovoriti. Ko se je vrnil v sobo, je rekel:

«Spet oni moški. Otrok je rojen in kaj še hoče od mene? Morda, da ga podojim?»

In nadaljeval je z igranjem v blaznem paganinijevskem slogu.

Cez nekaj časa se je telefon ponovno oglasil, toda ostal je brez odgovora. Pozneje je še enkrat.

Ko sem videl, da se dr. Fabbroni telefonskemu pozivu ne namerava odzvati, sem hotel sam slišati, za kaj gre. Dvignil sem slušalko in do mojega ušesa je prišel tožeč, prelomljen glas moža:

«Gospod doktor.., moja žena... je umrla...»

Vrnil sem se v sobo in čeprav je bilo sedaj že zaman, se nisem mogel vzdržati, da ne bi rekel:

«Porodnica je umrla.»

Pri teh besedah je Fabbronija nekaj prelomilo, kot bi se šele sedaj zavedel svojega stanja in okoliščin. Spustil je violino, ki se je na podu raztreščila in nem in nepremičen obstal, kot bi ga bila strela udarila. Drug za drugim smo odšli iz njegovega stanovanja, zavedajoč se v kakšnem razpoloženju je.

Cez nekaj časa sem moral ponovno iz mesta in nekaj let se nisem vanj vrnil. Ko sem se vrnil, je bila prva vest, ki sem jo slišal, da je dr. Fabbroni hudo bolan. Stopil sem v bolnišnico, kjer se je zdravil. Zdelo se je, kot bi se bil utopil v postelji. Glava, ki jo je bila bolezen izžela, se je zgubljala v belini velikanskega zglavja. Lasje so mu bili zlepljeni na čelu in vlažni.

V prvem trenutku me ni spoznal. Ko pa je slišal, kdo je človek ob njegovi postelji, so se mu oči zasolzile. Hotel je sesti in pomagal sem mu, da je dvignil glavo in pleča. S težavo je zbral toliko sape, da bi mogel spregovoriti. Počasi in kot v zanosu mi je povedal, da je neke noči, ko se je vrnil domov, v svoji sobi zasačil sivega, pripognjenega starca, kako opazuje njegovo zadnjo violino. Devetdesetletni starec, ki je bil zelo podoben velikemu Stradivariju, naj bi bil od časa do časa pokimal v znak priznanja.

Vtem ko je pripovedoval, je Fabbroni ustavil svoj pogled na neki steni in z glasom, ki je drhtel od razburjenja, rekel:

«Glej ga, glej ga mojstra! V roki drži mojo zadnjo violino. Gleda jo in se smehlja!»

In nenadoma je umirajoči doktor razprl oči:

«Zakaj zvoni telefon?!» je zakričal. «Kdo me hoče? Kdo? Dovolj!... Dovolj!... Izpulite telefon! Naj obmolkne!»

In ves onemogel se je zrušil na zglavje.

Ko sem naslednjega dne prišel v bolnišnico in vprašal za doktorja Fabbronija, so mi rekli, da je preteklo noč umrl.

Mihec in Jakec

— Ben, Jakec, pej smo spet tle.

— A ja! Mi smo tle, ma Tirolci so pej šli vele na Dunej. Narprej so se fejst ujezili ses demokristjanami jen pole so se šli tožet h austriski vladi na Dunej. Pravejo, de demokristjani ne spoštavajo kontratou, de jeh na fin način čejo počasi dištrigirat...

— Ku tle z nami. Sej tudi nas na fin način počasi pahajo z mesta; kamer morejo, nas narihtajo jen kar se tiče memoranduma vela za njeh samo kar jem stoji prou. Za vse ta drugo pej pravejo de memorandum ne vela.

— E, sej jest zastopem Tirolce, de se jem tako delo ne dopade. Samo, be reku, de be uani tudi vladi na Dunaji povedali, de more tudi austriska vlada spoštavat kontrate, kadar se gre za Slovence. Ne samo gledat drgod. Nej tudi po sebi gledajo.

— Kej češ, bet narodna manjšina, je zmiri zguba. Nimaš nikoli ražona. Ma kej baceliraš! Zdej je pust. Treba plesat jen tudi kašno naumnost je treba naredet. Celo leto se martraš za bet pameten, zatu se je treba vsaj za pust namalo razpestet jen malo poveselt.

— Ja, ja. Posebno tam u Sanremi ga fino lomejo. Povsod pišejo jen namegavajo vse sorte, ma vselih nobeden ne povej franko kaku mečkajo tašne festivale.

— Znaš kaku je: če nisi prou vidu, ne moreš neč reč jen te lahko še tožejo jen jemaš pole same špeže.

— Ma se jeh sliše prou vse sorte. De so prodali biljete za jet nutre še prej, ku ni nobeden znou, de so se ane močne dite vojskavale, kadu de dobi; de so ani znali, kadu ke bo dobu prvi premjo še prej ku je festival začnu.

— Sej so že tisti, ke so delali program, denili tisto Pjove sez Modunjatam prou na konc, ku be reč: tu je ta bulše.

— Ma povej ti meni, kej je tisto krčanje od Modunjata res taku lepo? Neč ne rečem, tudi kancone morejo bet, zatu ke vsak more jemet nekej od muzike; tudi tisti, ke je namalo gluh jen ke se me dopade rabaštanje. Ma vselih be lahko pr tem jemeli namalo gušta. Danes pej zgleda, de bol ku je ornar, bol ke je grdo, bol ke je šempjasto, bulše jen bol pošacano je.

— Ku, denmo reč, ani diški po bareh. Ti pojejo tam ani peuci vsi raukasti, ke speščavajo tašne glase, ku žaga po cveki. Ma pravejo, de je lepu.

— Al pej pr filmi. Je lahko baba zabita, de sliše travo rast, ne zna govort, se ne zna nanka smejat, samo hode taku, de jo remenira če nu les, ma je velika artista. Hode po sveti, obiskava ministre, fotografije, intervište jen dnarja ku če.

— Sej je prfina Mikojan povabu tisto Sofijo, nej pride u Moskvo!

— Pej pitorji! Tudi pr njeh je narbol pošacano, kar je narbol otročje, narbol naumno al pej tako, de noben hudič ne zastope. Sej zgleda, de se delajo z nas norca, ke nimamo tolko koraže, de be povedali, kej ke mislemo.

— Znaš kej ke rečem jest? Jest rečem, de tu je pršlo vse od tisteh šperimentov sez bombami. Ukuli zemle je u lufti že tolko strupa, de se že pozna na možganeh. Pokrepali še nismo, ma naumni bomo zmiri bol. Tu je ta prvi štadjo. Pole bomo oslepeli, pole ne bomo mogli več hodet jen taku nas bo počasi konc.

— E, ma ti tudi videš zmiri vse črno. Zatu ke videš nekej več norcou, misleš, de bo že vsega konc. Sej so tudi u stareh cajteh zažigali štrige, po stareh gradoveh je strašlo, učenjaki so pej štedirali kolko angelcou be lahko stalo na špici ane jegle. Bejži, bejži, naumnost je od vekomaj jen bo do vekomaj amen.

O NEKOLIKO NERODNEM VZGOJNEM VPRAŠANJU

Če otrok začne krasti...

Moj otrok krade! — Koliko mater je ob tem obstalo in po telesu jih je obšel srh. Pri tem pa jim niti na misel ni prišlo, da so temu same krive ali bolje, da bodo same krive, če se bo iz sedanjih neznatnih otrokovih «kraj» otrokova razvada spremenila v zlo. Otrok vse do svojega 6. ali celo 7. leta — povečini -- ne loči pojmov o dobrem in zlu. Včasih pa so ti njegovi pojmi tako megleni, da jih ne more pravilno oceniti, zato ne more niti oceniti pojma kraje. Otrok štirih, petih, šestih let prav gotovo nima namena krasti, pač pa enostavno vzame, kar si želi, kar potrebuje in če ga bodo starši ob vsaki priložnosti, ko opazijo, da je otrok segel skrivaj po košček sladkorja ali po kaj drugega, obsuli z očitki, da je kradel, je možno, da se to v njem zakorenini in težko se bo tega v poznejšem življenju otresel.

Otrok namreč čuti nekak odpor proti prepovedi in uživa, če lahko kaj napravi, kar drugim ni po volji. Prepovedano sadje in ukradeno sadje je vedno slajše od sadja, ki ga imamo na razpolago. Češnje ali breskve na sosedovem vrtu so vedno slajše od domačih. To je bilo, ko smo bili tudi mi otroci in ko so bili otroci naši dedje in pradedje.

Zato je treba temu otrokovemu razpoloženju dati pravilno mero. Kraja, pa čeprav gre za neznatno kocko sladkorja, bo skoraj vedno odraz nekega občutka pomanjkanja ali pa odraz odpora proti tistim, ki mu svobodo omejujejo. Zato ni nič čudnega, da se o tej kraji najpogosteje govori v siromašnejših družinah ali v družinah, kjer je vzgoja preveč stroga ali bolje toga.

Ko začno starši pred otrokom skrivati in zaklepati, bo otrok prav nalašč iskal prav tisto, kar mu skrivajo, kar mu zaklepajo. Po navadi so prve kraje — v kolikor to smemo imenovati kraje — signal za starše, da otroku nekaj primanjkuje. V tem ni nujno, da otroku primanjkuje vprav to, kar on skrivaj vzame. Pogosto niti ne gre za neko materialno pomanjkanje, ki otroka spravlja k temu, da nekaj vzame. Nasprotno, zelo pogosto gre za občutek zapostavljenosti, premajhne pozornosti, ki mu jo starši posvečajo. Včasih je taka kraja odraz otrokovega strahu, da ga starši nimajo radi. Dokazano je, da je pri ločenih starših in v družinah, kjer je spor pogosto na dnevnem redu, veliko več otroških kraj kot pri družinah, kjer je družinsko življenje prijetnejše, složnejše. V takih družinah je otroška kraja že nekak simbolični izraz nesoglasja v družini. In takih primerov je zelo veliko.

Včasih pa se dogaja, da je bil otrok, dokler ni začel hoditi v šolo, zgleden. Ko pa je začel hoditi v šolo, se je povsem spremenil. Vzrok? Prenagla sprememba življenja. V šoli se je otrok srečal s številnimi novimi doživetji, potrebami, zahtevami in vtisi in zato so njegove želje sedaj mnogo širše, večje, ker ga vedno več stvari zanima. In tedaj ni nič čudnega, da ob pomanjkanju lir v žepu, pogleda v materino torbico, misleč da je v njej itak dovolj denarja. In otrok ne bo ukradel premišljeno, pač pa skoraj podzavestno, ker vrednosti denarja v teh mladih letih še ne pozna, ker ne ve, kako težko se denar zasluži.

Pa še drug primer: So starši — in teh žal ni malo — ki skušajo svojemu otroku nuditi prav vse, kar si zaželi. To je druga skrajnost prejšnje prevelike strogosti in otroci, ki jim starši nikoli ne vedo odreči, si izmišljajo vse, kar jim pride na um in njihove želje neprestano rastejo. In tedaj se zgodi, da otrok ob pomanjkanju stotaka v žepu, seže v mamino torbico ali kam drugam, vsekakor tja, kamor bi ne smel.

Za konec še en primer: Starši otroka pogosto nočejo razumeti. V šoli imajo na primer kako nabiralno akcijo. Otrok prav gotovo ne sme pred sošolci reči, da mu starši denarja niso dali. Ker pa mu ga dejansko niso dali, ga bo vzel — ukradel.

Veliko podobnih primerov ki mogli še navesti, toda že gornji nam menda zadoščajo. Starši se morajo zavedati, da bo otrok tujo imovino začel spoštovati šele tedaj, ko bo sam zmogel ločiti, kaj se sme in kaj ne, in nato tedaj, ko bo sam občutil pojem lastništva in občutil neprijetnost, če mu nekdo nekaj njegovega — ukrade.

Pred kratkim smo v tem tedenskem kotičku pisali o vzgojnem poskusu dajanja otrokom določene mesečne vsote. Današnji problem, ki prav tako spada v to področje vzgoje, je nekakšno dopolnilo onemu, toda za mlajše otroke, za tiste, ki komaj začenjajo ločiti pojme, vendar pa tudi za tiste, ki so si o določenih pojmih že na jasnem, ki pa jih zaradi okoliščin pogosto nepravilno tolmačijo. Zato si bo mati ob prvem pojavu «kraje» morala najprej izprašati vest in verjetno si bo kmalu na jasnem, kje je vzrok, da njen sin «krade».

—«o»—

Drobni nasveti

Ko delate čokoladno pecivo, bo to imelo mnogo prijetnejši okus, če bomo v testo ali v kremo prilili nekaj žlic prave kave. Okus po čokoladi bo namreč izrazitejši.

* * *

Limonovih olupkov nikar ne mečite stran. Če jih nočete drugače uporabljati, jih nekaj dni močite v kisu. Kis bo namreč pridobil na okusu in solata bo boljša.

* * *

Ce se je v vašem stanovanju zbrala večja družba in se je veliko kadilo, ne bo dovolj, da za nekaj časa odprete okna, kajti dima s tem ne boste povsem «izgnali». In ta dim se bo ob večkratnih podobnih obiskih zajedel v pohištvo, v obleke, ki so izven omar, kakor tudi v razne prevleke. Da bi se vam ta neprijetni duh po tobaku ne vrinil v stanovanje, dajte po končanem obisku najprej odpreti okna in vrata, nato pa položite sredi sobe ali dnevne sobe navlaženo gobo ali večjo krpo, kajti vlaga najbolj temeljito vsrka tobakov dim.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Neka oseba, ki ji nikoli niste posvečali potrebne pozornosti in ji pripisovali veljave, vam bo nenadoma postala zelo koristna in potrebna.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Znašli se boste pred precejšnjimi težavami. Vzrok je v vašem popolnem pomanjkanju smisla za organizacijo.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Lotiti se boste morali vprašanja, ki vam ne leži. Izogibajte se družbe spletkarjev.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Cudovit navdih vam bo omogočil utrditi že dosežene uspehe. Bodite pa previdni glede zdravja.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Današnji dan posvetite družinskim zadevam in vse poslovne zadeve, ki niso najnujnejše, odložite na poznejše dni.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Če boste hoteli zadevo speljati sami, se bo zelo zavlekla in s tem boste izgubili priložnost za mnogo bolj koristno delo.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zelo delikatno in tvegano delo vam bodo poverili. Bodite zato previdni in pazite tudi na svoje zdravje. Preveč naporov ne boste zdržali.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Važen sklep boste morali sprejeti in odpovedati se boste morali marsikateri prijetni navadi. Možno je, da pride do večjega zapletljaja.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Bodite previdni in delo prej dobro organizirajte. Nato se bo vse dobro izteklo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Zelo sprejemljiv predlog bo pritegnil vašo pozornost. Posvetujte se najprej s svojo najzaupljivejšo osebo.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Če morate popustiti, bodite vsaj toliko samozavestni, da dokažete svojo osebnost.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Osebe, ki se vam vsiljujejo in ki ste jih smatrali za prijatelje, vas bodo spravile v neprijeten položaj. Drugič bolje izbirajte.

— Janezek ne more v šolo, ker je bolan...
— ?!
= Pri telefonu je moj oče...

POSLEDICE POLITIKE HLADNE VOJNE

«Kralj topov» Krupp zopet straši Evropo in ves svet

Kruppovo podjetje je največje v Nemčiji in med prvimi v sklopu skupnega evropskega tržišča - Za sedaj še ne izdeluje orožja, toda upa, da mu ga bo NATO kmalu naročila

Vloga «kralja topov» Krupp v zgodovini nemškega nacionalizma in kapitalizma je vremu svetu znana. Kruppi so zvesto podpirali že napadalno politiko Bismarcka, potem Wilhelma II. in končno Hitlerja. Zato je bil leta 1945 Alfred Krupp poklican za svojo odgovornost v zadnji vojni tudi na odgovor pred sodišče, ki ga je obsodilo na 12 let ječe, katerih pa ni prestal, ker so ga prej pomilostili. Zavezniki so tudi sklenili, da se mora ogromno Kruppovo premoženje razdeliti, toda kljub temu je Kruppu uspelo, da je dejansko skoraj vse razdrobljene dele svojih industrijskih podjetij že združil. Namesto da bi prenehal s svojo industrijsko dejavnostjo in poprodal svoja industrijska podjetja, se Krupp vedno bolj krepi. Prav te dni pa so zahodne velesile dale Alfredu Kruppu še eno leto odloga za prodajo velikih industrijskih in železarskih podjetij.

To milo ravnanje zahodnih držav s Kruppom, ki nosi toliko odgovornosti za klanje v zadnji svetovni vojni, je posledica zahodne politike, ki se poslužuje Adenauerjeve Nemčije kot prve postojanke v hladni vojni proti sovjetskemu taboru. Pri tem ni naš namen, da bi razglabljali, kdo nosi glavno krivdo za hladno vojno, marveč ugotavljamo le objektivna dejstva, ki so privedla k temu, da ima danes Krupp v Nemčiji zopet odločilno besedo ter da se zopet obujata nacizem in stara nemška napadalnost.

Posledica sedanjega položaja je, da Krupp sploh ne izpolnjuje sprejetih obveznosti in hoče postati še bolj močan kot prej. Te Kruppove težnje so povzročile skrb zlasti v Franciji in Angliji, katerih veleposlanika sta tudi posredovala pri kanclerju Adenauerju in ga prosila, naj opomni Kruppa na njegove obveznosti. Vse pa kaže, da sta imela poslanika pri tem malo uspeha, saj je ravno Adenauer prvi največji Kruppov zagovornik. 31. januarja je namreč potekel rok, v katerem bi moral Krupp po ukazih zaveznikov prodati svoja podjetja, ki so v preteklosti spadala v njegov ogromni industrijski koncern. Toda Krupp ni podjetij prodal in se izgovarja, da jih ni niti mogel prodati več, češ da nima nihče od 180 do 200 milijard lir, kolikor so pač vredna, na razpolago. Zato je Krupp nameraval tudi formalno vključiti v svoj trust podjetje Rheinhausen, ki je sedaj ločeno od njegovega.

Seveda angleška zaskrbljenost glede Kruppa, češ da ogroža mir, ni iskrena. Angleži se predvsem bojijo njegove konkurence. Ta konkurenca med angleškim in nemškim kapitalom je bila že eden izmed glavnih vzrokov prve svetovne vojne. Anglija namreč ni mogla mirno gledati, kako so ogromni industrijski trusti v premogovnem bazenu v Porurju vedno bolj spodjedali njene položaje v svetovni trgovini. Med temi podjetji pa je bilo največje ravno Kruppovo in zgodovina je pokazala, da je bil Krupp pravi simbol vojnohuskaške in napadalne Nemčije. Kruppovo podjetje je z izdelovanjem orožja omogočilo že Bismarcku, da je zmagal v treh vojnah, s katerimi je končno združil vso Nemčijo in si priključil tudi Alzacijo in Loreno. Krupp je bil tudi največji dobavitelj topništva in drugega vsakovrstnega orožja ter oklepov za oklepne bojne ladje Wilhelmovega cesarstva. Krupp je skupno z drugimi baroni v Porurju finansiral tudi Hitlerja in njegovo stranko, da sta se lahko polastila oblasti ter je v drugi svetovni vojni zalagal ogromni nemški vojni stroj.

Zaradi tega ni pač nič pomagalo uničiti nemško vojsko, če bi hkrati pustili porurskim baronom, da ponovno obnovijo svoje industrijske družbe. Le če bi te monopoliste popolnoma uničili, bi bil mir zagotovljen in bi pristrigli peruti nemški napadalnosti. V takratnem povojnem ozračju so zavezniki tudi pravilno nastopili. Alfreda Kruppa, ki je leta 1943 postal naslednik svojega očeta Gustava, so aretirali, in kot smo že dejali, tudi obsodili, saj je bilo na dlani, da je ves čas podpiral Hitlerja in da zato nosi velik del odgovornosti za izbruh druge svetovne vojne in za zločinstva, ki so temu sledila. Kar se tiče njegovega podjetja, so ga hoteli najprej zapleniti, potem pa so sklenili, da je treba njegove rudnike, tovarne in jeklarne prodati čim večjemu številu kupcev. Nekatere tovarne so tedaj tudi demontirali in jih poslali zahodnim državam za reparacije. Toda zahodnjaki niso dolgo vztrajali na tej poti, ker so menili, da je lahko Nemčija njihov najboljši zaveznik v hladni vojni proti Sovjetski zvezi. Kruppa in mnogo drugih nacistov so izpustili in vsi ti so zopet prevzeli svoja industrijska podjetja, čeprav so bili takrat še pod precejšnjim nadzorstvom.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Jugoslovanska filmska industrija se pripravlja za puljski festival

Tudi leto 1959 ne bo «z rožicami postlano» za jugoslovansko kinematografsko industrijo, ker primanjkuje denarja. Tako ne bo letos nobenega novega režiserja, ker nočejo filmska podjetja vegati sredstev za preizkušanje sposobnosti mladih moči. Kar se tiče filmskih sižejev, se jih malo navdihuje ob sodobnem življenju. Kakšen je položaj, nam najbolje pokaže pregled dejavnosti filmskih družb. Vsekakor pa se že vsi pripravljajo na puljski filmski festival, na katerem bodo predvajali vsaj 21 filmov.

Podjetje «Avala film» bo poslalo na festival štiri filme: «Sam», «Zgodilo se je v tramvaju», «Taborišče Mamula», «Veter je nehal ob zori». Vsi štirje filmi obravnavajo vojne dogodke. Tako bodo v prvem filmu na primer prikazali borbo pri Sutjeski, v tretjem pa življenje v italijanskem koncentracijskem taborišču v Dalmaciji. Podjetje «Avala film» bo izdelalo tudi film «Najlepši cvet».

Podjetje UFUS dokončuje film «Oddelek B», ki kaže življenje delavcev na petrolejskem polju v Vojvodini. Snemati so začeli tudi film «Rdeči šal», ki tudi obravnava bitko pri Sutjeski; pripravljajo pa film «Tri Ane», ki ga bo režiral Branko Bauer.

Podjetje «Slavija film» je zaradi pomanjkanja denarja precej časa ždelo. Sedaj se je položaj nekoliko zboljšal in proučujejo nekatere filmske scenarije. Pričakujejo tudi povratek Zike Mirovića iz Amerike, ki bo sodeloval v filmu «Kapetan Leš».

Med najbolj aktivnimi podjetji je «Bosna film». Razen filma jugoslovansko-italijanske koprodukcije «Vihar», namerava poslati na puljski festival tudi filme: «Vrata ostanejo odprta», «Ponoči in podnevi», «Pet minut raja». Prvi film je zrežiral František Cap in obravnava sodobne teme. «Pet minut raja» bo režiral mladi slovenski režiser Igor Pretnar. To filmsko podjetje bo izdelalo tudi film «Čudno dekle» po romanu Grozdane Olijč.

Podjetje «Triglav film» je izbralo za festival samo filme z vojno tematiko, in sicer: «Dobri stari pianino», «Tri četrt sonca» in «Akcija». Prvi film bi bil moral režirati Igor Pretnar, pa je odšel v Sarajevo; drugi film bo obravnaval življenje jetnikov v taborišču; tretji pa napore partizanov, da rešijo jetnike iz koncentracijskega taborišča pri Celju.

Podjetje «Vardar film» je tudi zelo delavno. Po filmu «Miss Stone» bo izdelalo film «Propustnica zla». V koprodukciji z Ameriko in Italijo pa bodo izdelali film «Dubrovski» po slavnem delu Cehova.

—«o»—

Umetniška oprema sedeža LSS

Pri umetniški opremi novega sedeža Ljudske skupščine Slovenije, ki so ga zgradili na Trgu herojev v Ljubljani, je sodelovala cela vrsta slovenskih slikarjev in kiparjev, in sicer brata Zdenko in Boris Kalin, Karel Putrih, France Mihelič, Slavko Pengov, Marij Pregelj, Anton Gojmir Kos, Janez Vidic, Ivan Seljak-Čopič in drugi. Ker gre za zelo obsežno umetniško delo, ga tu ne bomo razčlenjevali in ocenjevali, pač pa smo omenili le nekaj imen, saj delo zasluži obširnejše poročilo.

Mladostne v novo pomlad

Modni ustvarjalci so se dokončno izrekli o letošnji spomladanski in poletni modi. Nič več nam torej ne bo treba ugibati, kako bomo oblečene za spomlad in poletje — vse je že urejeno in določeno. Treba se bo samo prilagoditi novim modnim domislicam in si seveda omisliti novo garderobo. Novo, v pravem pomenu besede pravzaprav ne, ker bomo lahko z majhnimi spremembami napravile zopet moderne vse naše obleke, kostime in plašče.

Kaj zahteva torej od nas nova moda? Predvsem nič več oblek, ki bi zakrivale našo postavo. Pas je zopet na svojem mestu ter je celo zelo močno poudarjen. Zopet so v modi usnjeni in tudi drugi pasovi, da so le zelo široki in po možnosti tudi okrašeni. Krila so nekoliko daljša, toda komaj za kak centimeter, ramena so širša, a še vedno padajoča. Obleke in krila niso več gladka, temveč padajo v gubah mehko okrog bokov. Skratka: ženska mora biti v novi obleki čim bolj drobna in vitka v pasu in ramenih in nekoliko bolj obilna in košata v bokih.

Za takšno linijo, ki jo imenujejo tudi romantično ali mladostno linijo, so se izrekli razen vseh italijanskih, tudi pariški modni krojači in živilje, ki so odločno odklonili vse «vreče», «trapeze» in tudi obleke linije «impero».

Največ uspeha je imel s svojo modno revijo mladi naslednik Diora Yves Saint Laurent, ki se je odločil za modo «mornariških» oblek — to je oblek z velikimi ovratniki in nekoliko ohlapnim životkom, ki jih je prikazal v raznih odtenkih temnomodrih barv z zlatimi in srebrnimi gumbi.

V Italiji so se več ali manj uveljavile s svojo linijo in modeli skoraj vse poznane modne hiše, ki so se udeležile velike modne revije v Florenci. Pravijo, da je bilo na tej modni reviji sklenjenih kupčij za kaki dve milijardi lir. To pomeni, da je bila tujim kupcem iz Anglije in Amerike nova italijanska moda všeč ter da so nakupili kar za dve milijardi novih modelov, ki jih bo kmalu mogoče kupiti v raznih ameriških in angleških trgovinah. Predvsem so bile tujim kupcem všeč italijanske pletenine. Pri teh je italijanska industrija dosegla res velik napredek in uspeh. Iz volne so bili na modni reviji ne samo razni jopiči, bluze in puloverji, temveč tudi obleke, kostimi in celo večerne obleke. Volna mohair in boucle je triumfirala. Iz te vrste volne so bile napravljene številne spomladanske obleke in plašči, ki so jih obiskovalke modne revije v palači Pitti še prav posebno občudovale.

Pravijo, da je bilo med kupci tudi več Francozov, ki so se odločili za italijansko modo, ker se jim zdi ta bolj sprejemljiva in primerna za potrebe moderne ženske.

Da je italijanska moda prodrla v svet, nam kaže tudi vest, da je dobila grofica Consuelo Crespi, ki jo smatrajo za najelegantnejo žensko na svetu, povabilo ameriške televizijske družbe, da nastopi v tamkajšnji tedenski ženski rubriki z modnimi pomenki in nasveti.

Tudi glede barv je letošnja nova moda zelo širokogrudna. Ženskam priporoča prav vse barve, posebno seveda vse odtenke pastelnih barv. Dopušča celo takšne kombinacije barv, ki jih do sedaj nismo bili vajeni, kot na primer kombinacijo modre in svetlozelene barve, oranžne in rjave, temnoplave in rdeče in vijoličaste ter zelene barve. Seveda je treba vse te kontraste pravilno vskladiti — v tem pa tudi leži vsa umetnost lepega oblačenja in osebne elegance.

Neka milanska modna hiša je vrgla novost bluz, vrezanih ali bolje sešitih iz pisanih svilenih rut.

Goriško-beneški dnevnik

Obmejni promet je «prosta cona» za široke plasti goriškega prebivalstva

Zakaj se je znižalo število prehodov italijanskih državljanov?

Ko je bila pred toliko leti dodeljena Gorici prosta cona, je prevladovalo prepričanje, da bo v zadostni meri odpravila krizo, v katero so zašle številne goriške družine zaradi pomanjkanja dela in občutnega skrčenja trgovinskih poslov. Pozneje se je izkazalo, da ni bila namenjena širokemu sloju prebivalstva (vsaj ne v tolikšni meri, da bi se to poznalo v žepu), ampak predvsem velikim in malim industrijcem ter velikim trgovcem.

Šele potem, avgusta 1955, so se pričele zboljšati razmere tudi za široke sloje prebivalstva na Goriškem, ne morda zaradi proste cone, ampak zaradi obmejnega prometa med Jugoslavijo in Italijo. Cela vrsta manufakturnih trgovin, trgovin s kolesi in nadomestnimi deli, trgovin z jestvinami, da, celo zdravniki specialisti so z uvedbo obmejnega prometa začeli delati s polno paro. Ne da bi delali tem ljudem računov v žepu, lahko pa po njihovih izjavah sklepamo, da jih je obmejni promet rešil neizogibnega propada, vplival pa je tudi na življenjsko raven delovnih ljudi, ki se danes hranijo za manjše denarje.

V naslednjem objavljamo podatke o prehodih ljudi s propustnicami, dvolastnikov in skupno število prehodov državljanov ene ali druge države v teh letih:

Vstopi jugoslovanskih državljanov:

1955: z navadnimi propustnicami 54.515, dvolastniki 106 tisoč 439, skupno 160.954;

1956: propustnice 449 tisoč 214, dvolastniki 97.033, skupaj 546.247;

1957: propustnice 617 tisoč 606, dvolastniki 103.717, skupaj 720.723;

1958: propustnice 715 tisoč 186, dvolastniki 109,213, skupaj 824.399.

Izstopi italijanskih državljanov:

1955: propustnice 58 tisoč 204, dvolastniki 44.252, skupaj 102.456;

1956: propustnice 254 tisoč 158, dvolastniki 39.929, skupaj 294.087;

1957: propustnice 270 tisoč 506, dvolastniki 41.328, skupaj 311.834;

1958: propustnice 222 tisoč 148, dvolastniki 40.345, skupaj 262.493.

V skoraj treh letih in pol je prišlo k nam 2.252.323 jugoslovanskih državljanov, v jugoslovanski obmejni pas pa je šlo 960.870 italijanskih državljanov.

Medtem ko število prehodov jugoslovanskih državljanov od leta do leta narašča, je število prehodov italijanskih državljanov lani precej padlo. Ta padec nam bodo pomagale obrazložiti tudi sledeče številke: kilogram govejega mesa brez kosti stane v Jugoslaviji okoli 400 dinarjev, če bi ga kupili z dinarji kupljenih po prostem tečaju (0,70), bi stalo 280 lir; če bi ga kupili z uradno kupljenimi dinarji (1,80), bi stalo 720 lir. Če pa ga kupite na goriškem trgu, ga dobite za 650 lir. To ne velja samo za goveje meso, ampak tudi za telečje meso (450 dinarjev, 350 lir, 810 lir, 750 lir), maslo, salame, gnjati itd. Italijanskim državljanom se torej zaradi omejitve prenosa valute, kakor se vidi po tem računu, ki ga je prav gotovo napravil že marsikateri Goričan, bolj splača kupiti blago neposredno od jugoslovanskih državljanov v Gorici, kot da bi ga šli kupovat v Jugoslavijo, toliko raje od njih kot od goriških mesarjev, ki imajo tako blago tudi za sto odstotkov dražje.

Obmejni promet je tudi neke vrste «prosta cona» široke ljudske množice. Tisti, ki so mu botrovali so prav gotovo predvidevali, da bodo imeli od njega koristi ljudje ob meji, kar je povsem pravilno, dasi so nekatere kategorije trgovcev (predvšem mesarji) s tem prizadete. Ko bodo otvorjeni še novi bloki, ko bo obnovljen železniški promet s severno in južno postajo v Gorici in urejene druge stvari v zvezi z mednarodnim prometom v Gorici, tedaj se bode v še večji meri odstranile slabe gospodarske posledice dogodkov zadnjih desetletij in se ustvarile nove možnosti vsestranskega razvoja.

Seja pokrajinskega odbora

Kdaj bodo pričeli graditi srednjo industrijsko šolo?

Pripravili bodo načrte, toda sredstva za gradnjo še niso zagotovljena

Na torkovi seji pokrajinskega odbora so sklenili dati nalog pokrajinskemu tehničnemu uradu, naj izdela potrebne načrte za zgraditev poslopja, v katerem bo našel svoje prostore srednjetehnični industrijski inštitut, za katerega je vlada nakazala prvih sto milijonov lir. Kot je znano, so o potrebi po tej šoli govorili že pred 2 letoma na sejah pokrajinskega sveta in lani je na pobudo pokrajinske uprave bila ustanovljena v Gorici podružnica tržaškega zavoda «A. Volta», ki deluje zelo uspešno. Za gradnjo celotne stavbe bodo potrebovali nad 400 milijonov lir in za sedaj ne vedo še kje bodo dobili posojilo ali pa vladno pomoč. Stavbo bodo gradili v Ulici Duca d'Aosta poleg poslopja pokrajinskega zavoda za higieno in profilakso.

Pokrajinski odborniki so med drugim na torkovi seji razpravljali tudi o razširitvi mizarske delavnice v zavodu za gluhoneme (o kateri smo pisali že pred nekaj tedni), odobrili nekatere trenutne dodatke nekaterim bolničarjem umobolnice in odobrili nekatere izdatke za pomoč nezakonskim otrokom.

Na koncu seje je predsednik odv. Culot obvestil prisotne, da so v torek 3. februarja na podlagi privatne dražbe poverili podjetju Lenardi iz Koprive barvanje stanovanjske stavbe v Ulici Vittorio Veneto, ki je namenjena pokrajinskim uslužbencem.

Pismo iz Nove Gorice

V ospredju je razprava o osnutku družbenega načrta za leto 1959

NOVA GORICA, 3. — Sveti okrajnega ljudskega odbora v Novi Gorici v zadnjem času vse bolj podrobno razpravljajo o letnem družbenem načrtu goriškega okraja. O osnutku tega načrta, ki ga je pripravil okrajni zavod za plan, je že razpravljal tudi okrajni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je sprejel smernice razvoja in nakazal naloge političnim in ostalim organizacijam za dosego ciljev, ki si jih zastavlja okrajna skupnost.

Kakšne so predvidene značilnosti letošnjega gospodarskega razvoja v okraju? Osnutek družbenega načrta predvideva povečanje vse bruto proizvodnje za 6 odstot., kar naj bi dosegli s tem, da se bo družbeni produkt v posameznih vejah gospodarstva povečal takole: v industriji za 8 odstot., v gostinstvu za 17 odstot., v obrti za 12 odstot., v gozdarstvu za 4,7 odstot., v gradbeništvu za 4,1 odstot. in tako dalje. Na podlagi vsklajenost okrajnega načrta z načrti gospodarskih organizacij, ki je letos že dosežena, je predvideno, da se bo fizični obseg celotne industrijske proizvodnje povečal za nekaj odstotkov več, kakor je predviden porast bruto proizvodnje v tej panogi. Ta porast naj bi znašal 10,7 odstot. ob pogoju, da se bo proizvodnja povečala v vseh industrijskih panogah, precej nad povprečno pa naj bi narasla proizvodnja v tekstilni, kovinski, živilski in usnjarski industriji.

Po predvidevanjih naj bi dosegli takšno povečanje proizvodnje v industriji le z 2,6 odstot. več zaposlenih, kakor v minulem letu, kar pomeni, da naj bi se delovna storilnost letos povečala za 7 do 8 odstotkov. Kmetijska proizvodnja naj bi po predvidevanjih okrajnega načrta ostala na ravni minulega leta, seveda s tem, da je pričakovati večjo proizvodnjo v poljedelstvu, travništvu in živinoreji, manjšo pa v sadjarstvu in vinogradništvu, ker ni mogoče računati, da bi se ponovila tako izredno dobra letina v sadjarstvu in vinogradništvu, kakor je bila v minulem letu. Obseg ostale kmetijske proizvodnje pa je računan na normalni letini, ob intenzivnejši in smotrnejši uporabi umetnih gnojil, boljšem izboru semen itd.

Ob vseh teh številkah se človeku vsiljuje vprašanje: je gospodarski načrt realen in ali je mogoče računati s tem, da bo uresničen? Gospodarstveniki odgovarjajo pozitivno na obe vprašanji in menijo, da bo načrt gotovo uresničen, če bodo vse gospodarske organizacije še bolje izkoristile vse svoje zmogljivosti, izboljšale organizacijo dela in če bodo še bolje izkoristile vse možnosti, ki jim jih nudijo predpisi o notranji delitvi dohodka, na podlagi katerih bi morala biti ta delitev taka, da bo spodbujala vsakga posameznika k intenzivnejšemu in boljšemu delu.

Vprašanju zaposlovanja pa bo treba v letošnjem letu, v korist povečanja življenjske ravni zaposlenih, posvečati veliko skrb tako v podjetjih, kakor tudi na občinskih ljudskih odborih, ki bodo morali v svojih družbenih planih predvideti ukrepe, ki bodo podjetjem onemogočili povečanje delovne sile preko predvidenega števila. Za dosego predvidenega povečanja kmetijske proizvodnje pa naj bi veliko bolj kakor doslej razvili najrazličnejše oblike proizvodnega sodelovanja, takozvane kooperacije med kmečkimi proizvajalci in kmetijskimi zadrugami, od katere naj ima korist tako širša družbena skupnost, kakor vsak kmet, ki se bo za tako sodelovanje odločil. V ilustracijo, kakšni so načrti na tem področju, naj povemo, da predvideva načrt Okrajne zadružne zveze uvedbo proizvodnega sodelovanja razen na površinah, na katerih so se proizvajalci že obvezali pridelovati italijanske vrste pšenice, še uvedbo takega sodelovanja v pridelovanju drugih kultur. Tako naj bi n. pr. zajelo proizvodnjo na približno nad 1000 ha travnikov, 200 ha krompirišč itd.

J. J.

Razmeroma ugodno vreme zelo olajšuje zidarjem gradnjo jameljske osnovne šole, ki so jo pokrili že pred novim letom. Na pročelju so vzidali že vsa okna, v notranjosti pa so jo tudi že ometali. Kakor vse kaže, bodo jameljski otroci imeli v prihodnjem šolskem letu pouk že v novih prostorih. — V vasi pa se opravlja še eno važno javno delo. Brezposelni delavci, ki so zaposleni v delovišču, že več časa gradijo novo cesto po zgornjih Jamljah, ki je bila nujno potrebna. Ko bo dokončana, bodo imeli prebivalci tega dela vasi zelo zložen dohod do glavne poti.

20. FEBRUARJA V TRZICU

Volitve notranje komisije

Volilni odbor v CRDA je sporočil, da bodo volitve notranje komisije v petek 20. februarja od 7. do 18. ure. FIOM - CGIL je predložila sledeče kandidate:

Ladjedelnica: Ruggero Cirpiani, Karel Černic, Sergio Parenzan, Egidio Meneghini, Giuseppe Lorenzon, Umberto Clapis, Mario Cecchet, Giuliano Tartaro, Giacomo Pizzin, Giovanni Giorgi, Nereo Vinci, Francesco Spagnul, Romualdo Benci, Edoardo Modari, Sterio Boscarol.

Elektromehanične delavnice: Bortolo Ragazzi, Antonio Legovini, Silvestro Tonizzo, Felice Lenardon, Francesco Driussi, Duilio Borri, Karel Lavrenčič, Umberto Dolso, Narciso Pelos.

OMFA: Osiride Bresan, Federico Gardiman, Gualtiero Grassetti, Giordano Bressan, Giusto Moro, Bruno Tollar, Augusto Blason, Leopoldo Ginaldi, Bruno Boscarol.

—«—

Nesreča na delu

Z višine štirih metrov je včeraj zjutraj padel na tla v podgorski predilnici 59-letni težak Mario Fonda iz Moše, katerega so sprejeli v bolnišnico Brigata Pavia zaradi udarca na glavi in na raznih delih telesa.

Poezija v črnobelem

Fotografska razstava goriških amaterjev

V nedeljo 1. februarja je bila na sedežu Akademskega kluba v Gorici otvorjena prva fotografska razstava del nekaterih tukajšnjih amaterjev.

Razstava vsebuje skupno 38 slik, ki prikazujejo najrazličnejše motive, od pokrajinskih do abstraktnih kompozicij.

Strokovna komisija, sestavljena iz dveh priznanih goriških fotografov ter slikarja R. Sakside, ki je dela pregledala in ocenila, je podelila prvo nagrado «Stavbi» bratov Vrtovcev. Brez dvoma ta slika po zamisli daleč presega vse druge. Predstavlja, s čudovito variacijo črnih in belih ploskev nanizanih na istem globinskem polju, pročelje moderne stavbe, ki se dviga proti nebu; vendar skrajna poenostavitev ne daje videza odaljenosti in ne zaide v dekorativizem, ker je motiv še vedno vezan s človekom. Enako enostavno je prikazan tudi motiv mrež v «Kompoziciji» istih bratov Vrtovcev, ki je prejel drugo nagrado. Tretja nagrada je bila podeljena «Portretu III.» R. Dolharja, ki predstavlja klasično eleganco nosilke vrča. Ta portret, kakor tudi ostala dva istega avtorja, je tehnično najpopolnejše delo te razstave, in če ne bi avtorja poznali, bi mislili, da imamo pred seboj celo poklicnega fotografa z dolgoletnim izkustvom.

Komisija je podelila še dve priznanji: prijetni «3 in 1» S. Bratine ter romantični «Poezija goriškega jutra» bratov Vrtovcev.

Izmed razstavljenih slik naj omenimo še idilično domačnost «Blaženih let» E. Doktorića ter serijo «Otroci» R. Dolharja, dočim se ostale nanašajo na že več ali manj izrabljene motive, ki nam ne povedo nič novega; nekatere so celo popolnoma turistično-propagandnega značaja.

Vsekakor je ta razstava slovenskih fotoamaterjev v Gorici pripravila prijetno presenečenje, ker smo na njej izsledili dela, ki bi brez sramu lahko tekmovala tudi na večjih in zahtevnejših razstavah. Iniciativa AK je vsekakor hvale vredna, svetovali bi samo, naj bi v bodoče podobne razstave ne bile pripravljene več s tako «konspiracijo», tako da bi na njih moglo sodelovati čimveč fotoamaterjev.

o. c.

Pred okrožnim sodiščem

Ali so res odnesli iz ladjedelnice 3.573 kg niklja vrednega 24 milijonov lir

Štirje obtoženci naj bi odnesli kovino iz ladjedelnice CRDA v Tržiču

V ponedeljek se je pričel pred goriškem okrožnim sodiščem proces proti štirim ljudem, ki so obtoženi da so, prvič v noči od 26. na 27. marec 1954 in nato še v naslednjih dneh, odnesli iz tržiške ladjedelnice 3573 kilogramov niklja v kapljicah v vrednosti nad 24 milijonov lir.

Obtoženi so: 50-letni Ferdinando Agnoli iz Tržiča iz Ul. Volta 24, 46-letni Paolo Brescia iz Tržiča iz Ul. Dandolo 25, 51-letni Luigi Russini iz Ronk Ul. Staranzano 14 in 42-letni Giacomo Copetti iz Trsta Ul. Baiamonti 19.

Prvi trije so obtoženi kraje omenjenega niklja, Copetti pa je obtožen, da je nekega dne konec marca 1954 odpeljal iz ladjedelnice kamion, na katerem je bilo skrito ukradeno blago.

Policija je prišla do zaključka, da so omenjeni štirje krivi te kraje na osnovi številnih zasliševanj, a jim ni mogla stvarno dokazati, da so oni zares zakrivili tatvino. Agnoli in Russini sta nadalje obtožena, da sta ukradla v skladišču šest daljnogledov v vrednosti 600.000 lir.

Inž. Tocil, bivši ravnatelj splošnih skladišč v tržiški ladjedelnici v času, ko se je zgodila ta kraja, je včeraj na razpravi povedal, da bi morali hraniti nikelj v kapljicah v skladišču za kovine, da pa so ga hranili zaradi udobnosti in večje varnosti v skladišču ministrstva za mornarico, kjer je bil šef skladišča Russini.

V ponedeljek pa so bili izprašani obtoženci Agnoli, Brescia in Russini. Slednji je izjavil, da je daljnoglede izročil Agnoliju, da bi jih ta hranil v skladišču in da so lepega dne izginili, ne da bi kdo vedel kam. Agnoli je na zaslišavanju izjavil, da je 30. marca 1954 zvečer videl Brescio, ki je nosil neke vreče v skladišče in da ni teh vreč naslednjega dne bilo v skladišču in da je videl na tleh nikljeve kapljice. Na razpravi pa je dejal, da je videl Brescio nositi samo kose platna izrezane iz vreč in da se ne spominja, kdaj je videl kapljice na tleh. Brescia pa je zanikal, da bi bil kdaj nosil vreče.

Branilci so zahtevali, naj se proces odloži, da se v tem času dodajo sodnim aktom tudi knjige o dobavi niklja, da se tako ugotovi točna izguba ladjedelnice. Proti temu je nastopil javni tožilec, a kljub temu so sodniki sprejeli zahtevo branilcev. Proces je bil odložen. Njemu je prisostvovalo veliko število uslužbencev tržiških ladjedelnic.

Kino v Gorici

CORSO. 16.30: «Kitajski zid». Dokumentarni film o Kitajski v barvah in cinemascopu.

VERDI. «Kapitanu je na morju slabo», A. Guinness.

VITTORIA. 17.00: «Gianni in Pinotto in banditi».

CENTRALE. 17.15: «Gozd prekletih», S. Signoret in G. Marchal, barvni film; mladoletnim prepovedan vstop.

MODERNO. 17.00: «Pregrešno mesto».

Iz koprskega okraja

Letošnji okrajni družbeni plan predvideva povečanje proizvodnje

Povečanje kmetijske proizvodnje za 12 odst., industrijske za 30 odst. in prometa za 28 odst. - Za omilitev stanovanjske stiske

Gospodarski strokovnjaki koprskega okraja so v glavnem že zaključili sestavo letošnjega okrajnega družbenega plana. Pričakujejo, da bo okrajna skupščina razpravljala o planu in ga sprejela v prihodnjih treh tednih. Takoj nato bodo začele občine sprejemati občinske družbene plane in proračune.

Podatki kažejo, da se bo obseg proizvodnje in blagovnega prometa v vseh panogah povečal za 10 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Najbolj se bo povečala proizvodnja v industriji, in sicer za okrog 30 odstotkov. To visoko povečanje proizvodnje gre na račun začetka redne proizvodnje v tovarni Tomos ter modernizacije tovarne lesonitnih plošč v Ilirski Bistrici. Toda manjše rekonstrukcije so predvidene tudi v nekaterih drugih tovarnah. Precej večjo proizvodnjo bodo dosegli tudi v tovarni igrač Mehanotehnika v Izoli, kjer se bodo preselili v nove, moderno urejene prostore. Organi delavskega upravljanja v podjetjih so med razpravo o letošnjih planskih nalogah večkrat poudarili, da so letos dobri izgledi za povečanje delovne storilnosti, zlasti zaradi novega načina dohodka. Po novih predpisih bo namreč višina plač in nagrad odvisna od delovne storilnosti. V zvezi s tem so že začeli sestavljati nove tarifne pravilnike, ki jim bo treba predložiti vso potrebno dokumentacijo o nagrajevanju po učinku.

Čeprav je bila lani zelo ugodna letina, pričakujejo za letos še nadaljnje povečanje kmetijske proizvodnje za 12 odst. Proizvodnja se bo povečala predvsem na kmetijskih posestvih in ekonomijah. Največ pozornosti bodo posvetili povrtninarstvu, pašnikom ter vzreji živine, saj so to najbolj donosne kmetijske panoge v okraju. Med drugim nameravajo s kooperacijo med kmeti in zadrugami meliorirati okrog 1800 hektarov pašnikov, pognojiti 1600 hektarov travnikov ter tako znatno povečati število živine. Samo na zadružnem posestvu v Postojni predvidevajo, da se bo število krav povečalo za 450. Kmetijstvo koprskega okraja bo letos dobilo med drugim 40 traktorjev z raznimi priključki, umetnih gnojil pa bodo uporabili okrog 9 tisoč ton.

Medtem ko v gradbeništvu in v gozdarstvu ne predvidevajo večjih sprememb v primerjavi z lanskim letom, pa se bo pomorski in suhozemski promet povečal za okrog 28 odstotkov. Povečanje pomorskega prometa gre na račun nove ladje, ki jo grade za Splošno plovbo na Japonskem, zaradi prometa v novem koprskem pristanišču in delno zaradi male obalne plovbe, ki je z ustanovitvijo podjetja Obalna plovba, kar precej zaživela. Cestni promet se bo povečal za okrog 24 odstotkov, kar gre na račun desetih novih avtobusov in kamionov za okrog 320 ton nosilnosti. Podjetje Slavnik, ki se je združilo s piranskim Primorjem, bo letos razpolagalo s 50 avtobusi. Računajo, da bodo prevozili nad 4 milijone in pol potnikov. Samo med glavno sezono bo med Koprom in Piranom okrog 70 avtobusnih zvez dnevno. Vse to bo še bolj zaostrilo vprašanje avtobusne postaje v Kopru, ki ne ustreza več povečanju prometa. Okrajni družbeni plan sicer predvideva gradnjo nove avtobusne postaje, vendar bodo morala vsa zainteresirana podjetja prispevati sredstva, da bi prišlo do uresničitve te zamisli.

Promet v trgovini in gostinstvu se bo povečal predvsem zaradi povečanja osebne potrošnje. Hkrati pa seveda računajo tudi na znaten dotok tujih turistov. Lani so zabeležili v okraju okrog 112 tisoč nočnin tujih gostov, za letos računajo, da jih bo 125 tisoč. Tudi v obrtništvu predvidevajo povečanje uslug za okrog 12 odstotkov, medtem ko bodo na komunalnem področju uredili nekaj novih obratov za kruh, meso ter oskrbovanje z vodo. Skušali bodo tudi začeti z gradnjo nove kino dvorane, za kar pričakujejo tudi podporo podjetij. Na splošno lahko rečemo, da je predlog o tako imenovanih dveh tretjinah naletel na precejšnje razumevanje med delovnimi kolektivi. Gre namreč za to, da bi podjetja odstopila dve tretjini sklada za splošno uporabo za gradnjo objektov družbenega standarda. Na ta način bi občine prišle do večjih denarnih sredstev ter uredile najbolj pereča komunalna in druga vprašanja.

* * *

Koprska občina nadaljuje s prizadevanji za omilitev stanovanjske stiske. Poročali smo že o gradnji stanovanj na Belvederju in v Semedeli, toda zaradi dotoka nove delovne sile, je nemogoče sproti kriti vse potrebe. Občinski ljudski odbor je v zvezi s tem sprejel administrativne ukrepe, da se v mesto ne bo mogel stano vseliti nobeden, ki ne bo imel že vnaprej zagotovljenega stanovanja. Pretirano zaposlovanje v lanskem letu pa ni samo povečalo stanovanjske stiske, marveč je neugodno vplivalo tudi na delovno storilnost, ker je šlo predvsem za ljudi, ki so bili tovarnam marsikdaj celo v breme.

* * *

V Portorožu so začeli z gradnjo nekaterih turističnih objektov. V kopališču bodo razširili plažo, postavili nekaj novih kabin ter uredili otroška in športna igrišča. Začeli so tudi s pripravo za montiranje strojev za množično smučanje na vodi. Predvideno je, da bodo naprave, na katerih se bo smučalo naenkrat štirideset ljudi, gotove do 1. junija letos. V kratkem bodo začeli urejevati tudi cesto Piran-Fiesa in privlačno obmorsko stezico med Fieso in Piranom.

* * *

Občinski zbor proizvajalcev v Kopru je podprl predlog, naj bi gospodarske organizacije dale dve tretjini sredstev iz sklada za prosto razpolaganje v občinski sklad splošne uporabe. Na ta način bi koprska občina prišla do okrog 50 milijonov dinarjev, ki bi jih uporabila za ureditev najbolj perečih komunalnih zadev. Med drugim bi s tem denarjem zgradili v Kopru 17-stanovanjski blok, izključno za najbolj socialno ogrožene družine.

—an

Pokrajina za razvoj kmetijstva

Prizadevanje pokrajinske uprave za rešitev raznih kmetijskih vprašanj

Preskromna sredstva onemogočajo uresničitev načrtov za izboljšanje kmetijstva - Za ustanovitev slovenske kmetijske šole

Odkar je bil izvoljen pokrajinski svet se je začela pokrajinska uprava bolj zanimati za kmetijska vprašanja. Imenovan je bil odbornik za kmetijstvo in sestavljena je bila posebna komisija svetovalcev, ki se ukvarja s kmetijskimi vprašanji. Že samo ti dve dejstvi dokazujeta, da so se pokrajinski upravitelji zavedli važnosti kmetijstva na našem področju, čeprav ne obsega velikega podeželja. Tržaška pokrajinska uprava se je prepričala, da se ne sme še nadalje zanemarjati kmetijstvo, ki lahko mnogo pomaga splošnemu gospodarskemu napredku področja. Zlasti se moramo zavedati, da ima naša kmetijska okolica v neposredni bližini veliko mesto, ki dnevno potrebuje predvsem sveže vrtnarske pridelke, cvetice in ki je tradicionalno navezano na domače vino. Poleg tega pa tudi živinoreja lepo uspeva in se mleko lahko neposredno proda potrošniku.

Zato je treba priznati, da se je pokrajinska uprava, razen okoliških občin, kot velika javna ustanova prva začela zanimati za razvoj kmetijstva. Seveda so bili do sedaj njeno delovanje in konkretna pomoč razvoju kmetijstva zelo omejeni. Toda to kar je pokrajinska uprava storila v zadnjih letih je vendar korak naprej. Zlasti je njeno delovanje koristno zaradi ugleda, ki ga ima pri državnih kmetijskih ustanovah, ki so namenoma postavljene, da skrbijo za razvoj kmetijstva.

Poleg splošnega zanimanja tudi za vprašanja posameznih kmetov, kot na primer škoda, ki jo povzročajo vojaške edinice po travnikih in njivah itd., je pokrajina v preteklem letu dala tudi nekaj prispevkov za čimboljši uspeh raznih kmetijskih dejavnosti in prireditev. Tako je dala 500 tisoč lir, eno zlato in eno srebrno kolajno za razstavo cvetic; denarni prispevek in kolajne za razstave vin v Miljah in Dolini; 100.000 lir za prireditev živinske razstave v Bazovici; 300.000 lir prispevka za ustanovitev «Ustanove za napredek kmetijstva;» 30.000 lir pokrajinskemu kmetijskemu nadzorništvu za pirejanje kmetijskih tečajev, in sicer za tečaje o cvetličarstvu.

Res je, da so navedeni prispevki zelo skromni. Imajo pa to vrednost, da so namenjeni raznim prireditvam za razvoj kmetijstva na našem področju, ki jih prej ni bilo in ki se bodo v prihodnosti gotovo razvile ter zajele vedno večje število udeležencev.

Po drugi strani pa je treba povedati, da bi bilo treba še mnogo napraviti. Zlasti ne moremo razumeti, zakaj pokrajinska uprava ni še posredovala za prireditev čimvečjega števila kmetijskih tečajev za slovenske kmete v slovenščini. O tem je bilo že večkrat govora v pokrajinskem svetu. Tudi kmetijska komisija, ki jo sestavljajo svetovalci, je zavzela pozitivno stališče do tega vprašanja. Predlagana je bila tudi ustanovitev slovenske kmetijske šole. Sicer pa pričakujemo, da bodo vsa ta in še druga vprašanja prišla ponovno na visto ob razpravi o letošnjem proračunu.

Ko pišemo o tej skromni, a vendar koristni dejavnosti pokrajinske uprave na kmetijskem področju, ne moremo, da se ne bi spomnili tudi na polne brezbrižnosti tržaške občine za kmetijska vprašanja. Res je, da občine nimajo posebnih skladov za gospodarsko pomoč kmetom. Res je tudi, da imajo prav občinske uprave možnost, da na pristojnih mestih zahtevajo za razvoj kmetijstva v njihovi občini in da sprejmejo določene ukrepe v korist kmetov. Ali ne bi bilo primerno, da bi tržaška občina neposredno podprla prireditev vinske razstave v Bazovici. Ali ne bi lahko tržaška občinska uprava dala pobude za prireditev večje vinske razstave v njeni občini? Ali ne bi bilo primerno, da bi tržaška občinska uprava imenuje upravitelje podjetja Acegat in ga neposredno pozoruje, posredovala, da bi bili kmetje vodo po nižjih ceni? Vsa ta in še druga vprašanja bi morala biti predmet načeta v tržaškem občinskem svetu. Upajmo torej, da se bodo svetovalci spomnili tudi na kmetijstvo zlasti tržaški občini, kjer se nahaja največ kmetijskih posestev in kjer je uvedeno intenzivno kmetijstvo.

PISMA UREDNIŠTVU

Prejeli smo:

Ko sem se nedavno vozil po Furlaniji, sem ob cesti proti Vidmu opazil pred skromno gostilno polno vozil. Sopotnik, ki pozna to gostilno, je rekel šoferju, da naj ustavi. Stopili smo v preprost, a zelo čeden lokal, naročili nekaj pijače in jedač ter zadovoljni s postrežbo kot tudi s ceno kmalu odšli. Razen enega omizja v drugi sobi, ki je bilo prišlo semkaj na večjo gostijo, so gosti stalno prihajali in odhajali. Sopotnik me je opozoril na avtomobilske tablice TS, češ: jih vidite! Skoro sami Tržačani. Kaj pa je šele ob nedeljah! Tržačani znajo, kje je kaj dobrega za pod zob in v grlo.

Pa se mi je kar samo prikradlo vprašanje: ali bi se Tržačani ne mogli ustaviti kje bliže, recimo nekje na Krasu med Trstom in Štivanom ali kje drugje? Saj so nekoč Tržačani tako radi zahajali na Kras na teran, pršut, piščance, čeprav so bile takratne ceste in prometne zveze neprimerno slabše od današnjih. Izletniki so bili z gostilniško postrežbo povsod zadovoljni in so se vračali v mesto dobre volje.

Zakaj ni tako danes?

Je res, da so se časi temeljito spremenili in prinesli nov način življenja, zabave in užitkov, a ne tako, da bi to pokolenje, pa naj je od koder koli, ne cenilo in ljubilo, kar prija želodcu. Celo mislim, da je to v še večjih číslih kot nekoč. Tudi je neizpodbitno, da cenimo pristno, naravno in okusno jed in pijačo še mnogo bolj kot nekoč (ker je to, žal, vedno večja redkost).

S tem smo posredno že odgovorili na gornje vprašanje. Še bolj točen odgovor bi mogel biti v traditvi, ki doni neverjetno, a jo slišimo vedno pogosteje: Kozarec dobrega vina dobiš v Trstu namesto v naših (kraških) gostilnah!

Kaj je na tej stvari, ki je za nas tako resna? Prav zaradi njene resnosti, je treba na dan z resnico. Predvsem naj podčrtamo, da je tudi po tržaškem Krasu vedno več sodobno, oziroma vsaj delno dobno urejenih gostilniških bratov. Na spodnjem Krasu ti obrati v vinogradniškem okolju, kjer se pridelujejo lična bela in črna vina takšna, ki ugajajo tržaškim drugim gostom. Kokoši, ščanci in pršut se tudi tu bo, ostalo tudi povsod. Vendar so naše podeželske gostilne na splošno le slabe iskane. Če nanese na to govor, bomo slišali nekaj kole: Že več let križarim Krasu in poznam vse te gostilne. Le redkokje dobim kozarec dobrega vina in po želji. Drugi: Bila sem večja družba v .... Razpeljeni smo bili in smo popili. Nekaj začetnih litrov bilo dobrih, vsak naslednji slabši. Ta lokal me na več videl. Tretji: Namenil sem se z domačim vinom, vino iz damižan, se pa umetno pripravljeno, ki kmalu požene k Sv. Ivanu.

Takšne in enake so na cestnem redu. V kolikor so te tožbe utemeljene, naj odgovorijo posamezni gostinski obrati. Nam je na tem, da bi šali od vseh strani — od domačinov in tujcev — naše kritike priznanja in kar vajama, storimo v interesu naše skupnosti. Pred očmi imamo naše gospodarstvo v celoti, predvsem pa naše kmetijstvo in gostinstvo. Ti dve dejavnosti bi se morali medsebojno podpirati in se nekako dopolnjevati. Kmet-vinogradnik naj poskrbi za čim boljši pridelek po primerni ceni (kar pretežno že je), gostilničar pa naj bo predvsem njegov odjemalec. V tem naj sodelujejo društveni gostilničarji Krša in na Proseku, ki držita načelo: najprej domače nato dobra vina iz sosečine.

Samo tako ino drže se čela «majhni zaslužki, pa zaslužkin», bo naša gostilniška obrt napredovala in prispela k razmahu turizma, s katerim računajo naši podeželski gostilničarji, zlasti pa oni z obalnega in devinsko-nabrežinske občine.

—

Kino na Opčinah

predvaja danes 5. t. m. z začetkom ob 18. uri nadvse zanimiv film:

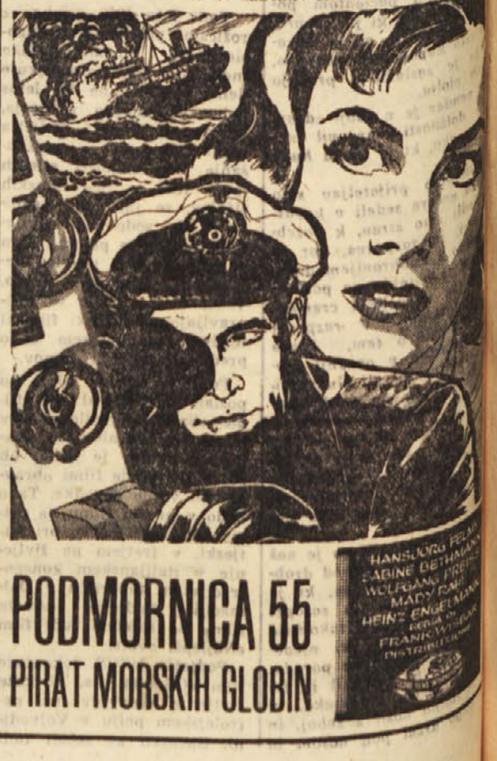

PODMORNICA 55

PIRAT MORSKIH GLOBIN

Nenni - privatno

Po neapeljskem socialističnem kongresu postaja vloga Italijanske socialistične stranke vedno bolj pomembna. Njena stališča se vedno bolj upoštevajo in njen voditelj Pietro Nenni se vedno bolj pomika v središče političnih pogajanj. Zato je povsem naravno, da se v zadnjih tednih o njem vedno več piše in razpravlja. Poleg strogih in resnih ter dolgočasnih člankov se pojavljajo v tisku tudi članki, ki kažejo Nenni-ja z druge, manj javne in bolj privatne strani.

Pietro Nenni bo dopolnil v ponedeljek 68 let. V seznamu italijanskih parlamentarcev je zapisano, da je po poklicu novinar, da se je še zelo mlad vpisal v republikansko stranko, da je bil v svojem dvajsetem letu obsojen na eno leto zapora, ker je pomagal organizirati stavko proti vojni v Tripolisu, da je dve leti nato začel urejevati republikansko glasilo «Lucifero», leto pozneje pa z Eziom Malatesto vodil upor, ki je znan pod imenom «Rdeči teden» in da so ga tedaj zaprli in sodili, obsojen pa ni bil po zaslugi amnestije; da je spadal med vojno v vrste «intervencionistov», da je bil v vojski narednik in med zdravljenjem vodil uredništvo «Il Giornale del Mattino» v Bologni ter se nato v letu 1919 sprl z Benitom Mussolinijem pri vprašanjih miru. Leta 1920 je objavil «Strašilo komunizma», kjer razlaga, zakaj je postal socialist. V socialistično stranko je stopil leta 1921, postal je pariški dopisnik «Avanti», pozneje pa njegov glavni urednik. V Milanu je dvakrat aretiran in obsojen na šest mesecev zapora zaradi brošure o Matteottiju. Sourejeval je nato revijo «Il Quarto Stato» ter kaj kmalu pobegnil v Francijo, kjer je sodeloval v socialističnem glasilu «Populaire» in postal tajnik PSI v izgnanstvu ter glavni urednik «Nuovo Avanti». Bil je član izvršnega odbora Socialistične internacionale. Boril se je v letih 1933-34 proti Hitlerju v Nemčiji, od leta 1936 do 1938 pa je bil v Španiji kot delegat Socialistične internacionale, član obrambnega odbora Madrida, politični komisar divizije v garibaldinski brigadi «Garibaldi». Po Francovi zmagi je odšel ponovno v Francijo, kjer so ga konfinirali. Po okupaciji Francije so ga Nemci aretirali in odpeljali v Nemčijo, od koder so ga 5. aprila 1943 odpeljali v Italijo v internacijo na otoku Ponza, kjer se je srečal 28. julija 1943 z Mussolinijem, katerega je dal Badoglio tri dni prej aretirati. Že 5. avgusta je postal glavni tajnik PSI in glavni urednik «Avanti», po 8. septembru pa je bil med voditelji partizanske borbe in tajno izdajal «Avanti». Po vojni je bil v Parrijevi vladi podpredsednik in minister za uvavo, kar je ostal tudi v prvi De Gasperijevi vladi, v drugi De Gasperijevi vladi pa je bil minister brez listnice, od 18. oktobra 1946 pa je bil zunanji minister, vse do februarja 1947, ko je odstopil po razdoru v socialistični stranki.

Neki novinar, ki ga je pred kratkim obiskal, piše, da je Nenni že 50 let poročen in da mu bo njegova soproga za rojstni dan v ponedeljek najbrž pripravila «cappelletti» (neka vrsta testenin), ki so specialiteta Romagne, od koder je Nenni doma. Mogoče bosta z ženo govorila o svojem dosedanjem skupnem življenju, ki je življenje človeka in žene, katerih srečo je vedno urejevala — politika, zapor, izgnanstvo, siromaštvo, preganjanje, smrt hčerke v nemškem taborišču, katere niso nikoli več našli, druga hčerka Giuliana je socialistična poslanka v sedanjem parlamentu).

Nenni govori o sebi — pripoveduje dalje omenjeni novinar — z neko oddaljenostjo, o ostalih pa z veliko strpnostjo. Razočaranja ga niso prerenečajo.

«Borba — tako pripoveduje Nenni — ima svoje železne zakone».

Svoje napake priznava tako: «Mislil sem, da je bilo mogoče opravičiti nekatere oblike nasilja. Toda ne smemo in ne moremo jih spreti, ker vzbujajo le strahospoštovanje. Ko so sodili Rajku, sem govoril stavek, ki je bil cinično in zaradi katerega se globoko kesam. Dejal sem: premalo časa imamo, da bi branili nedolžne in ne smemo za izgubljati za tiste, ki so krivi. V našem hotelu priznati, da so ljudje, ki so na določeni razvoditelji, lahko priznali zločine, ki jih niso nikoli izvršili, nisem razumel, kako je mogoče sprejeti z navideznomirnostjo obsodbe, ki žalijo pravico. Ko je odhajal Rajk na morišče, sem vso noč prebedel. Kdo ve, kaka izsiljevanja je doživel».

Sedela sva na majhnem divanu na Montecitoriju v eni izmed sob, ki je rezervirana za parlamentarno skupino PSI. Nekoč so bili parlamentarci PSI in KPI skupaj v drugem nadstropju. Socialisti so sedaj v četrtem nadstropju. Poslanka Giuliana Nenni je postala nennijevka, njen oče pa je zopet avtonomist kot leta 1923 in v desetletju, ki je sledilo, v časih emigracije v Parizu pred Hitlerjem, pred Španijo.

«Tudi italijanski delavci — pravi Nenni — bodo morali razumeti, da na Zapadu socialistična pot ne gre preko komunistične partije».

Nato pripoveduje o svojih potovanjih v Moskvo, o sestankih in razgovorih, ki jih je sam vodil. Poznal je Malenkova, Stalina, Molotova in Hruščeva. Spominja se, da je bil Malenkov strog. Molotov pa je bil zaprt, nedostopen in ni se izplačalo z njim govoriti. «Morda bi bilo bolje napisati mu listek in čakati, da odgovori na isti način». Pogovarjal se je s Hruščevom pred XX. kongresom in zdi se mu, da je bolj sproščen, do gotove mere za svobodno presojo. Stalina je videl leto dni prej, ko je umrl in na neki način ostal razočaran. K njemu se je odhajalo v posebnem razpoloženju, kot da se nekaj velikega pričakuje: obiskovalec pa se je znašel pred človekom majhne postave, z nasmehom na obrazu, ki je neprestano nekaj risal na številnih listkih papirja: «Žal mi je, pravi Nenni, da ga nisem za tak list zaprosil. Kdo ve — morda bi imel čez sto let veliko vrednost».

O Togliattiju pa pravi: «Ljudje mislijo, da so bili moji odnošaji s Togliattijem zelo tesni, da ga srečam vsak dan, toda to ni res. Ti odnosi so bili prisrčni, toda ne pogosti».

Nato za trenutek molči in nagubanči čelo:

«Leta 1947 sem se zmotil. Napravil sem veliko napako, ker sem verjel v možnost pomirljive politike med obema blokoma. Mislil sem, da ni bilo mogoče organizirati delavski razred brez stikov s komunistično partijo. Zdaj se najde marsikdo, ki me obtožuje, da nisem v Neaplju vrgel mostu do krščanske demokracije. Ne razumejo pač, da bi to pomenilo potisniti dva milijona glasov Togliattiju».

Ko govori o Saragatu, pravi: «Ljubim Saragata bolj kot vse druge. Mislim, da ni sposoben zavzemati prostaških stališč in padati v majhne osebne intrige. Prepričan sem, da je socialistično združitev nemogoče doseči brez njega. Ko se je ustanovila prva vlada po osvoboditvi, sem bil jaz tisti, ki ga je poiskal — in spominjam se, da je bila ura 3 po polnoči — da bi stopil v vlado. Toda stopiti v vlado — stisne Nenni glavo med ramena — kaj to pomeni? Socialistična stranka šteje nekaj samo, če zna pridobiti množice. Zaman je zavzemati mesto predsednika ali ministra, če nimaš za seboj pridobljenih delavskih množic».

Nenni pravi, da pozna dobro delavska vprašanja. In ne samo ta, ampak tudi psihologijo delavskih množic. Zaradi tega se včasih po več ur sprehaja med ljudmi, mnogokrat gre pet kilometrov peš od stanovanja do parlamenta: «To delam brez vsakršnega aparata. Samo zato, ker čutim potrebo», pravi Nenni. Zdi se mu tudi, da se okrog njega «obnavljajo številne simpatije».

Pripoveduje tudi, kako ima navado v dobi zborovanj, zlasti pred volitvami, obiskati uredništvo «Avanti». Pred vsakim važnim govorom pusti v uredništvu že napisan govor, v katerem označi tiste odstavke, pri katerih bodo poslušalci ploskali. Kot star in izkušen politik ve vedno že vnaprej, kaj bo v njegovem govoru poslušalcem najbolj ugajalo.

Naj navedemo, kaj pravi o njem njegova soproga: «Pietro je naučil mene in najini hčerki, da moramo biti vedno močni v žalosti in sprejeti trpljenje brez zunanjih znakov. Svoj prosti čas preživi v krogu družine. Le malo ljudi je, ki bi kot on iskali toplino rodbinskih nežnosti».

Nenni odgovarja vsem, ki mu pišejo, lastnoročno in pravi, da ne zna delati v «ekipi» in dodaja, da je to pomanjkljivost.

Po romanjolski navadi se ob počitnicah rad ukvarja z balincanjem ali pa se vozi s kolesom.

Po toliko letih pa je prišel do spoznanja: «Tudi in predvsem v civilizaciji množic ostane človek vedno merilo vsega. In to je tolažilna misel».

—«—

8000 priseljencev lani v Braziliji

RIO DE JANEIRO, 4. — Leta 1958 se je priselilo v Brazilijo iz Evrope osem tisoč ljudi, od teh okrog tisoč delavcev in tehnikov za kovinsko industrijo. Med temi je bilo 680 delavcev iz Italije, 200 iz Grčije, 80 pa iz Španije.

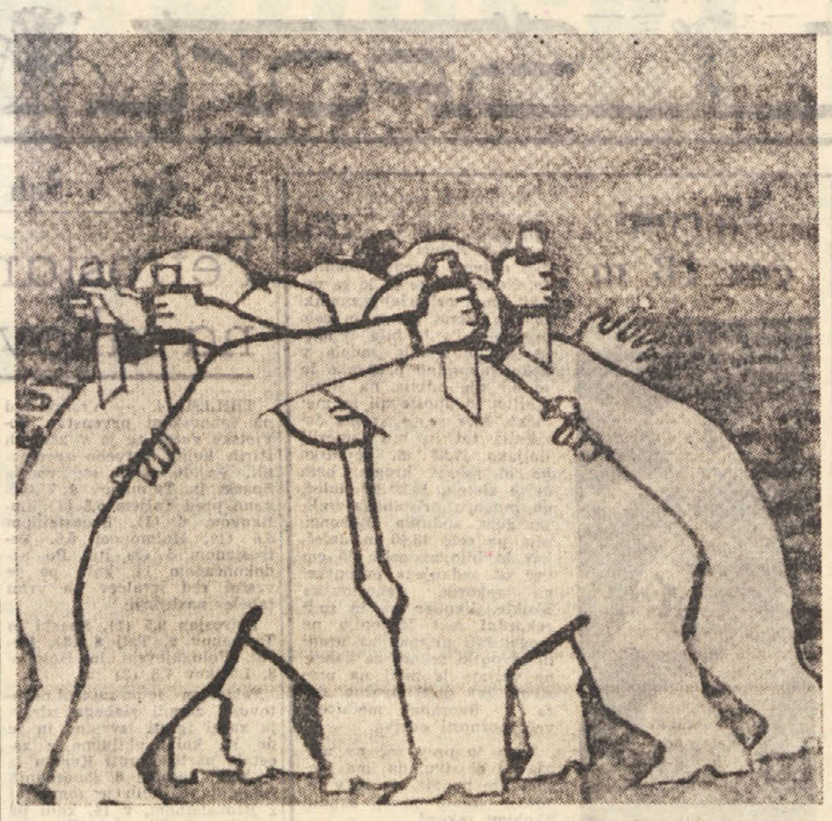

Slike iz hiše KD: V objemu strnjena stranka.

Polemika med glavnima avstrijskima strankama

Na Dunaju najbrž niso navdušeni ob koraku Südtiroler Volkspartei

KD v Tridentu poziva deželni odbor ter italijanske člane tega odbora, da nadaljujejo svoje delo tudi po odstopu nemških odbornikov

DUNAJ, 4. — Včerajšnja izjava avstrijske vlade, ki je razpravljala o južnotirolskem vprašanju v zvezi s prihodom posebne delegacije Suedtiroler Volkspartei na Dunaj, najbrž ni posebno razveselila te delegacije. Izjava je zelo previdna in samo poudarja «nujnost odločnega nadaljevanja pogajanj z Italijo za izvajanje pariškega sporazuma in da se pogajanja čim hitreje zaključijo».

Južnotirolsko vprašanje pa je celo povzročilo polemiko med glavnima avstrijskima strankama, ljudsko in socialistično. Tako piše danes socialistična «Arbeiter Zeitung» v uvodniku, da je Suedtiroler Volkspartei katoliško - konservativna stranka, kot je avstrijska ljudska stranka. Če bi pa bili v obeh državah socialistični stranki močnejši, potem bi gotovo ne manjkalo vsaj dobre volje, da bi se južnotirolsko vprašanje rešilo — kot je nekoč dejal podkancler Pittermann — brez kampanilistične politike in v evropskem duhu.

Tiskovni urad ljudske stranke pa danes zvečer odgovarja: 1. da je Suedtiroler Volkspartei politična skupnost, v kateri so združeni vsi južni Tirolci ne glede na svoje ideologije v obrambi vsega ljudstva; in če se ta stranka čuti bolj povezana z avstrijsko ljudsko stranko, je to pač zato, ker najde v tej stranki polno razumevanje in dejansko podporo; 2. dosedanji napori ljudske stranke gredo prav za tem, da pride do rešitve v evropskem duhu. Tiskovni urad ljudske stranke pa soglaša z «Arbeiter Zeitung», ko ta piše, da izhaja vse vprašanje meje na Brennerju še iz preteklih časov, sedaj pa strateško in politično več ne obstaja. Dostavlja pa, da je nedavno socialistični podtajnik v zunanjem ministrstvu Kreisky na neki konferenci v Innsbrucku izjavil, da Avstrija «ne more več spremeniti te meje». Nato pa omenjeni tiskovni urad zaključuje, da mora vse napore, da pride tu do razjasnitve in rešitve, podpirati samo ljudska stranka.

V Tridentu pa je do poznega večera zasedala demokristjanska skupina članov deželne vlade in parlamentarcev, ki so razpravljali o nastalem položaju, potem ko so nemški člani odstopili in prešli v opozicijo. Na ta način je opozicija številčno močnejša in bi demokristjani sami ne mogli naprej vladati. Za sedaj pa še tudi niso odstopili, pač pa pravijo v poročilu, ki je bilo izdano po zasedanju, da se je doslej že izkazalo, da «prosta in svobodna odtegnitev predstavnikov nemške etniške skupine iz odbora ne more predstavljati ovire za delovanje tega odbora». Obenem pozivajo deželno vlado, torej italijanske člane vlade, da nadaljujejo delo. Demokristjani upajo, da jih bodo v deželnem svetu podprle druge italijanske politične skupine, tako da bi odstop nemških članov vlade ne imel pravega učinka. Zdi se pa, da ti računi niso tako zanesljivi.

Vodstvo pokrajinskih federacij MSI iz Tridenta in Bocna pa je sklenilo, da prijavi sodišču vse člane SVP, ki so šli kot člani posebne delegacije na Dunaj.

—«—

Britanska cenzura brez milosti za B.B.

LONDON, 4. — Britanski cenzorji nameravajo nekoliko popustiti pri «kočljivih» filmih, toda Brigitte Bardot bo pri tej širokosrčnosti izključena. «Sklenili smo, da bomo imeli za sprejemljive tudi za mlajše občinstvo take filme, ki so posneti v taboriščih nudistov zgolj iz umetniških razlogov,» je izjavil tajnik britanske komisije za cenzuro John Trevelyan. «S takimi razkazovanji, kot nam jih nudi Brigitte Bardot, pa bomo strogi kot doslej.» Komisija je prišla do prepričanja, je dejal Trevelyan, da so filmi iz taborov nudistov v resnici manj «sexy» kot pa ostali.

—«—

Medcelinski «Atlas» letel 6800 km

CAPE CANAVERAL, 4. — Malo pred zoro je izstrelilo ameriško letalstvo s Cape Canaverala medcelinski izstrelek «Atlas». Menili so, da bo izstrelek preletel vso medcelinsko pot. Neki predstavnik letalstva je izjavil, da spada izstrelitev v okvir programa razvoja in raziskav na področju izstrelkov Atlas.

Kasneje so sporočili, da je bil cilj današnje izstrelitve na Atlantiku v daljavi kakih 6.800 kilometrov od strelišča v Cape Canaveralu. S to izstrelitvijo se končuje druga faza programa razvoja in raziskav, s katerim so kolavdirali istočasno delovanje treh močnih motorjev na raketo.

Fellini išče prisrčno lepotico

Režiser Federico Fellini se bo v soboto udeležil v Bologni novinarskega plesa. Prišel bo s posebnim namenom: najti namerava glavno igralko za svoj film «Sladko življenje», ki ga bo kmalu pričel snemati. Fellini že nekaj časa išče igralko, ki bi morala biti lepa, smehljajoča se in prisrčnega izraza. Ni pa rečeno, da jo bo našel prav med emilijanskimi dekleti in zato namerava iskati še v Neaplju in Milanu.

Film «Ciao, ciao bambina»

Proizvodna družba Agliani in Mordini je odkupila popevko «Dežuje», katere avtorja sta Verde in Modugno in je na zadnjem festivalu v Sanremu prejela prvo nagrado, za 25 milijonov. Po njej namerava napraviti film, v katerem bo imel glavno vlogo Modugno. Film se bo imenoval «Ciao, ciao bambina».

Hedy Lamarr je na starost še «kruta»

Hedy Lamarr, že ne več mlada ameriška filmska igralka, je sedaj obtožena «krutosti». Obtožil jo je njen mož Howard Lee, ki je vložil zahtevo po ločitvi na sodišču v Houstonu. Zakonca že od avgusta ne živita skupaj, potem ko sta prebila pet let v zakonu, ki je bil za igralko peti, za Leeja, ki je petrolejski industrijec iz Texasa, pa drugi. Hedy Lamarr, o kateri so te dni listi pisali, da živi skoraj v uboštvu in da je bolna, je po rodu Čehinja in postala je slavna s filmom «Ekstaza».

Zaradi «operetne» klofute v bolnišnici

V soboto bodo v Rio de Janeiru izvolili v tenorist graške operete ostati nekaj časa v bolnišnici. Za to se mora zahvaliti svoji partnerici v opereti «Ni časa za ljubezen». Predpisano je sicer, da mora subretka tenorju prismoliti zaušnico. Toda prav pri zadnji predstavi je subretka — najbrž v želji, da izkoristi še zadnjo priložnost — pritisnila igralcu tako klofuto, da je povzročila omenjeno poškodbo.

Zlata krona za karnevalsko kraljico

V soboto bodo v Riu de Janeiro izvolili v gledališču Joao Caetano «karnevalsko kraljico 1959», ki se bo lahko postavila s pravo zlato krono. Izdelal jo je italijansko-brazilski draguljar Fioravante D'Angelo. Porabil je 300 gramov 18-karatnega zlata ter vanjo vdelal 362 poldragih kamnov ter velik topaz. Ni pa znano, če bo krona prešla v trajno last «kraljice».

Skoraj bi zgorelo tisoč kanarčkov

V prostorih obrtniške razstave v Vidmu je nastal v neki sobi v pritličju ogenj, ki ga je gasilcem uspelo še hitro pogasiti. Če bi nastal požar, tedaj bi zgorelo kakih tisoč kanarčkov, ki so tu nastanjeni kot «udeleženci» tekmovanja za svetovno prvenstvo v petju. Osebje je pravočasno spravilo na varno kletke s kanarčki, ki so prispeli z vseh koncev sveta. Tekmovanje za svetovno prvenstvo v petju kanarčkov se bo torej redno nadaljevalo.

Več letalskih nesreč toda najhujša v New Yorku

Nesreča zahtevala življenje 65 oseb ko je letalo treščilo v East River

Nadaljnjih 11 mrtvih pri dveh drugih nesrečah, medtem ko je pilotova prisotnost duha rešila neko letalo s 124 potniki, med katerimi je bil tudi filmski igralec Gene Kelly

NEW YORK, 4. — Reakcijsko letalo vrste «Boeing» in last družbe Pan American, ki je bilo na poti med Parizom in New Yorkom s 124 potniki na krovu, je komaj rešila prisotnost duha pilota kapitana Walda Lyncha. Letalo je letelo v višini 10.800 metrov in «avtomatični pilot» je nenadoma odpovedal. S te višine je letalo začelo padati v «prostem padcu» in šele pri 1800 metrih je kapitanu Waldu Lynchu uspelo prevzeti kontrolo nad letalom. Letalo je nato pristalo na letališču Gander. Med potniki je bil filmski igralec Gene Kelly.

Če je temu letalu ali bolje njegovim potnikom bila sreča nekoliko naklonjena, ni bila naklonjena potnikom dvomotornega bombnika vrste «Neptune», ki je treščil v bližini Richmonda, na skrajnem robu Sydneya. Eden izmed motorjev letala je kmalu po odletu eksplodiral, letalo je treščilo in vseh osem mož posadke je bilo mrtvih.

Podobno se je zgodilo z bombnikom vrste «B-47 Stratojed», ki je treščil v močvirje kakih 40 km od Littlerocka. Vsi trije člani posadke so bili mrtvi.

Najhujša letalska nesreča pa se je zgodila v bližini New Yorka. S kontrolne postaje letališča «La Guardia» pri New Yorku so sporočili, da se letalu družbe «American Airlines» ni postrečilo pristati na letališču. Hkrati je policija javila, da je neko letalo treščilo v East-River nasproti Manhattanu in da so enote obalne straže hitele na pomoč. Naknadno so uradno sporočili, da je bilo letalo, ki je treščilo, eno izmed letal «American Airlines», na katerem je potovalo 67 potnikov in 5 mož posadke. Letalo je prihajalo v New York iz Chicaga. Hkrati s to uradno vestjo, je prišla vest, da je neki ameriški vlačilec potegnil iz morja več trupel. Sproti so prihajale vesti, da se je kak potnik iz letala rešil in da letalo ni moglo pristati zaradi goste megle. Prejšnjo vest so takoj potrdili. Neki vlačilec je baje rešil osem ali devet oseb. V istem času so pohiteli na pomoč gasilci in obalna policija, ki je ugotovila, da je letalo treščilo tik ob otoku Rikers, nedaleč od kraja, kjer je 1. februarja pred dvema letoma treščilo letalo «DC-6», pri čemer je bilo 20 mrtvih. Glasnik obalne straže je javil, da je neka njihova enota našla v morju kljun letala, kakih 1500 metrov od točke, kjer je letalo treščilo.

Po vseh teh podatkih so se vrgli na iskanje ponesrečencev vse na področju East-Rivera, toda gost dež in še gostejša megla sta ovirala iskanje trupel. Poleg tega pa močni tokovi nosijo trupla proti širokemu morju. Po poznejših vesteh, ki jih je zbrala policija, se je rešilo komaj 12 do 13 oseb. Med temi naj bi bila drugi pilot in motorist. Nekaj rešencev so odpeljali v bolnišnico v hudem stanju.

Nasprotujoče si vesti dokazujejo, v kako nepovoljnih razmerah se vrši reševanje in iskanje ponesrečencev. Vodni tokovi so zelo močni, in posamezni ranjenci, ki so se skušali s plavanjem rešiti proti obali, so postali žrtev teh tokov. Sproti, ko so iz morja jemali mrliče, so na obali postavili začasne mrtvaške odre. Sorodniki in znanci ponesrečencev pa čakajo na letališču «La Guardia» kakršno koli vest o svojih znancih in sorodnikih. V nasprotju s prvotno trditvijo, da je šlo za štirimotorno reakcijsko letalo, je res, da se je ponesrečilo letalo «Elektra», ki je štirimotorno letalo na propelerje.

Zadnja vest, ki je prišla od same letalske družbe, pravi, da je pri tej letalski katastrofi izgubilo življenje 65 oseb, kajti doslej jih dejansko toliko manjka. Doslej so namreč rešili samo osem oseb, od katerih je potem ena umrla. Na letalu je bilo skupno 73 oseb.

—«—

Koncila ne bo še dve leti

VATIKAN, 4. — Na splošni avdienci, ki jo je imel danes papež Janez XXIII., je izjavil, da bo škofijski sinod v Rimu letos, da pa ne bodo mogli vseslovenskega cerkvenega zbora sklicati pred dvema letoma. Koncil se bo imenoval vatikanski ali lateranski, pač po kraju, kjer se bo vršil. Iz tega se pa jasno vidi, da bo v Rimu.

—«—

Romunski petrolej na poti v ZDA

NEW YORK, 4. — V New Yorku čakajo za ta mesec petrolejsko ladjo, ki pelje petrolej z onstran tako imenovane železne zavese in ki bo prispela v New York konec tega meseca. Gre za 112.000 sodčkov nafte, ki jo je neka ameriška družba kupila v Romuniji. V newyorških gospodarskih krogih smatrajo ta nakup kot zelo značilno novost, pa čeprav gre dejansko za sorazmerno majhno količino.

Pred dvema mesecema je bilo sporočeno, da je neka velika kemična družba iz ZDA kupila določeno količino nafte v Romuniji v vrednosti 13 milijonov in pol dolarjev. Petrolejska ladja je že odplula iz Costanze proti New Yorku. Petrolej prevaža italijanska petrolejska ladja «Punta Spiga». Romunski petrolej ima zelo nizek odstotek žvepla, to se pravi, da je takšne kakovosti, kakršnega v ZDA nimajo. Pomešali ga bodo s petrolejem iz Texasa in Kalifornije, da bi znižali odstotek žvepla in bi tako petrolej laže uporabili v industriji jekla in za druge industrijske potrebe.

Proizvodnja jekla v Italiji v decembru

MILAN, 4. — Po podatkih Zveze železarskih podjetij je znašala italijanska proizvodnja jekla v decembru 1958 skupno 507.000 ton, kar pomeni, da se je v primerjavi z decembrom 1957 znižala za 44.000 ton. Proizvodnja litega železa je znašala v decembru 167.000 ton, proizvodnja jeklenih plošč pa 42.000 ton. Proizvodnja raznih železovih zlitin pa je znašala 1200 ton v primerjavi s 3100 tonami decembra 1957.

Skupno je znašala proizvodnja jekla v letu 1958 6,272.000 ton v primerjavi s 6,787.000 tonami v letu 1957, kar pomeni, da se je znižala za 7,6 odst. Litega železa so proizvedli v letu 1958 2,060.000 ton, jeklenih plošč pa 4,602.000 ton.

—«—

Še pri iskanju sledov «Hansa Hedtofta»

HALIFAX, 4. — Jadrnica «Campbell» ki je prišla na kraj, kjer so sinoči opazili lesket šibkih luči, ni našla nobenega sledu za dansko ladjo «Hans Hedtoft». Na kraj, ki je kakih 100 kilometrov jugovzhodno od rta Farewell, je prišel kuter ob 2,10. Jadrnica je nato vso noč krožila na tem področju in nekateri člani posadke pravijo, da so videli sinoči svit rakete za signalizacijo. Tudi neko letalo je sporočilo, da je videlo svetlikanje. Upali so, da bodo našli kakčoln z brodolomci, toda vse iskanje je bilo doslej zaman. Kljub temu pa se številna letala pripravljajo, da vzletijo, če se bo izboljšalo vreme.

Iz Kopenhagna pa poročajo, da je neko izvidniško letalo opazilo velik rdeč sod, ki je bil na potopljeni ladji.

Ali je res blizu razplet romana «ki ga ne bi napisal niti Balzac?»

Afera Lacaze bi morala biti razčiščena, če sta res prejšnjo noč prispela v Pariz Domenique Lacaze in dr. Maurice Lacour

PARIZ, 4. — Sodni funkcionarji v Parizu pravijo, da bo morala biti v 48 urah znana vsa resnica o aferi Lacaze. Ti funkcionarji se že mesec dni trudijo, da bi razvozlali zaplet «romana, ki si ga ne bi upal pisati niti Balzac». V 48 urah, morda pa že danes, bi morale vse osebe, zapletene v afero biti zbrane v uradu preiskovalnega sodnika Battigna, če bodo potrdili vest, da sta gospa Domenique Lacaze in dr. Maurice Lacour prispela v Pariz preteklo noč. Ugotovili so namreč, da je razkošni avtomobil «Plymouth» bogate vdove in zdravnika včeraj zjutraj prešel špansko mejo na bloku Hendaye. Novinarji, ki so vso noč oblegali stanovanje gospe Lacaze in dr. Lacoura v Parizu, pa niso imeli sreče, ker ju ni bilo za spregled. Domenique Lacaze in Maurice Lacour sta bila vsekakor spretna, ker se jima je posrečilo prikriti smer svoje vožnje do zadnjega.

Medtem pa je preiskovalni sodnik Battigne skoraj vso noč delal v sodni palači. Popoldne je Battigne zaslišal bivšega poročnika padalcev Alexa Trucchija, ki je kasneje novinarjem dejal, da je potrdil sodniku, kar že vedo, to je, da je zvedel za zaroto proti Jeanu Paulu Guillaumu samo pol ure prej, preden ga je srečal v hôtelu «Claridge», kamor ga je bil pripeljal Rayon.

Novo presenečenje v vsej aferi je prišlo danes zvečer, ko se je izvedelo, da je «call girl» Maité izjavila, da je na policiji lagala, ko je trdila, da je Lacaze skušal priti z njo v stik. Izjavila je sedaj, da je šla prostovoljno k industrijcu. Vendar pa vzdržuje ostale izjave in obtožbe.

—«—

Baronica De Landerset bo lahko kmalu premeščena v zapor

TREVISO, 4. — Po aretaciji baronice Paole de Landerset in njene matere Anne Musetti Sernagiotto, ki sta umorili novorojenko, se nadaljuje preiskava o razpečevalcih kokaina in morfija. Zdi se, da so karabinjerji že ugotovili, kdo je dobavljal baronici mamila ter da aretacije niso daleč. Medtem pa se je zdravstveno stanje baronice Paole izboljšalo in jo bodo še ta teden premestili v zapor.

Zvedelo se je tudi, da bo morala baronica pred videmske sodnike, kjer se bo morala zagovarjati pred obtožbo prešuštva. Stvar se je zgodila poleti 1954, ko je bila na letovišču v Gradežu. Takrat jo je njen mož baron de Landerset presenetil v prešuštvovanju «in flagranti».

—«—

Posledice politike hladne vojne

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kruppovo podjetje je ostalo formalno razdeljeno na več podjetij, med katerimi je največje Rheinhausen, ki ima več premogovnikov, raznih malih tovarn in jeklarno, ki proizvaja skoraj dva milijona ton jekla na leto. Nad tem podjetjem ni imel Krupp v začetku nobenega nadzorstva, toda kmalu si je opomogel, ker so zahodni zavezniki radi zaprli eno oko. K ponovnemu vzponu pa mu je predvsem pomagal njegov generalni direktor Bertold Beitz, ki je najbolj sposoben direktor, kar jih je kdajkoli imelo podjetje Krupp.

Krupp često ponavlja: «Jaz sploh ne izdelujem orožja in ga tudi ne mislim izdelovati v prihodnosti. Lahko dobro živim in zaslužim tudi brez izdelovanja orožja.»

Te njegove teze že dolgo zagovarja kancler Adenauer in z njegovo pomočjo je Kruppovo podjetje zopet najmočnejše v Nemčiji in proizvaja za okrog 600 milijard lir industrijskih izdelkov na leto. Tako je Krupp zopet eden najbogatejših mož na svetu in je njegovo podjetje skoraj največje tudi v sklopu skupnega evropskega tržišča. V njegovih tovarnah proizvajajo lokomotive, kamione, vagone, žerjave, vsakovrstne stroje, celotne naprave za jeklarne in valjarne, ladijske motorje itd. Na svojem velikem gradu in posestvu Bluenbach pri Salzburgu sprejema Alfred Krupp s svojo materjo Berto, po kateri so v prvi svetovni vojni krstili tudi slavni kanon, ki je streljal iz 100 km daljave na Pariz, številne goste iz visoke aristokracije in celo kralje. Med temi gosti sta bila tudi grški kralj Pavel in kraljica Friderika. Albert Krupp je vajen take družbe, saj mu je pri krstu botroval sam Wilhelm II. na dan, ko je prišel iz Kruppovih tovarn 50.000 top za njegovo vojsko. Wilhelma II. je metež zgodovine odnesel in je umrl v izgnanstvu; izginil je tudi Hitler, toda Krupp je preživel vse vihre in sedaj zopet straši Evropo in ves svet.

Plin je zadušil tri deklice ki so bile le 20 minut same

Medtem ko je mati odšla v trgovino, se je v spalnici vnela kavčukova preproga; plini, ki so nastali pri tlenju, so bili za majhne deklice usodni

PARIZ, 4. — Štiri deklice v najzgodnji mladosti so se zadušile v samih 20 minutah, kolikor ni bilo njih matere doma, ko je šla, kot vsako jutro, po nakupe. Do nesreče je prišlo v skromni kmečki hiši v bližini mesteca Quiers. Deklice so bile hčerke težaka Fernanda Carrona. Do nesreče je prišlo takole: V njihovi spalnici je bila stara preproga iz kavčuka, ki se je vnela. Zaradi tlenja se je razširil po sobi strupeni plin, ki je deklice umoril. Požar so sosedi pogasili že v nekaj minutah, tako da so vlili na ogenj škaf vode. Nihče pa si ni tedaj mislil, da je ogenj bil za deklice že usoden. Mati je prišla iz trga prav v trenutku, ko so iz sobe prinesli štiri mrliče.

—«—

Ameriški Italijan izgnan iz ZDA

NEAPELJ, 4. — S c[illegible] ansko ladjo «Augustus» je prispel iz Amerike italijanski Američan Marco Roccaforte, star 51 let, ki je bil član zločinske tolpe v Bostonu. Ameriška zakonodaja namreč predvideva izgon za priseljence, ki jih večkrat obsodijo. Roccaforta so po zasišanju na policiji poslali z izgonskim listom v Palermo, od koder pojde v svojo rojstno vas Valle pri Trapaniju.

Roccaforte se je leta 1914 izselil z očetom v ZDA. Za časa prohibicionizma se je ukvarjal s tihotapljenjem alkoholnih pijač in so ga večkrat obsodili. Leta 1952 se je skupno z drugimi vlomilci udeležil ropa v neki bostonski banki. Po prestani kazni petih let so ga izgnali.

—«—

MEHIKA, 4. — Ko sta se včeraj zaletela drug v drugega avtobus in kamion v državi Jalisco, je bilo 12 oseb mrtvih, deset pa ranjenih. Vozač avtobusa, ki je odgovoren za trčenje, je pobegnil.

Kmalu aretirana mlada roparja

MILAN, 4. — Leteči oddelek milanske policije je aretiral 22-letnega Maria Frattija, pristaniškega delavca iz Genove in 28-letnega Emilja Cerutija iz Milana, ki sta bila v družbi nekega dekleta v avtomobilu. Mladeniča sta prejšnjo noč napadla in oropala trgovca z marmorjem Pierluigija Gallerinija iz Carrare. V žepu roparjev so našli del denarja in zlatnine, ki sta jo vzela Galleriniju ob ropu v Genovi.

Pretekli ponedeljek sta roparja namreč videla, kako je Gallerini v baru potegnil iz žepa polno denarnico, ko je plačal, kar je izpil. Približala sta se mu in se začela z njim pogovarjati. Nato sta šla z njim skupaj iz bara, ga potisnila v neko ozko ulico, ga pretepla ter mu odvzela denar, uro z zlato zapestnico in zlati prstan.

Šport Šport Šport Šport

Trening tekma državnih nogometnih reprezentanc

«A» repr.-«Mladi» 1:1 (1:0)

Strelca golov Barison in Rozzoni - Mladi so igrali bolje kot «profesionalci» - Možne so spremembe v obeh formacijah

FLORENCA, 4. — Na glavnem igrišču tehničnega centra v Coverciano pri Florenci so kandidati za «A» reprezentanco in za «mlado» reprezentanco odigrali trening tekmo, ki se je končala neodločeno z rezultatom 1:1 (1:0).

Pod vodstvom Giovannija Ferrarija sta obe formaciji nastopili v naslednjih postavah:

A REPREZENTANCA: Panetti; Sarti, Castelletti; Zaglio, Cervato, Segato; Bean, Boniperti, Nicole, Fogli, Barison.

«MLADA» REPREZENTANCA: Anzolin; Capra, Guarnieri; Micheli, Tagliavini, Bolchi; Perani, Gasperi, Rozzoni, Corso, Pascutti.

Gola sta dosegla v prvem polčasu v 18' Barison; v drugem polčasu v 19' Rozzoni.

Prve akcije so bile nekoliko zmedene, toda že po nekaj minutah je Fogli zasnoval lepo akcijo med Bonipertijem in Nicolejem, toda zaključni strel Bonipertija je šel mimo vrat. Na podoben način je zgrešil cilj Bean po akciji Fogli-Nicole-Segato. «Mladi», ki so igrali v zelenih majicah, so reagirali prek Bolchija in Corsa, toda tudi njuna akcija se je zaključila s strelom mimo vrat.

V 10' je Rozzoni zaposlil na desni strani Corsa, katerega center je Pascutti z glavo usmeril proti vratom, toda žoga se je odbila od prečke in Pascutti je ponovno zgrešil prazna vrata.

Kandidati za A reprezentanco so medtem uredili svojo igro po prizadevanju Bonipertija in Foglija, na čigar predložek je Bean zaposlil Anzolina z ostrim prizemnim strelom. Minuto pozneje lepa izmenjava med Pascuttijem in Rozzonijem ki je vnesla zmedo v obrambo A reprezentantov zaradi nesporazuma med Panettijem in Segatom, vendar brez posledic. V protinapadu v 18' pa so A reprezentanti prešli v vodstvo. Segato je z dolgim predložkom zaposlil prostega Barisona, ki se je s krila pomaknil na center. Barison je z levico umiril žogo nato pa z desnico močno streljal v spodnji kot vrat. Anzolin gola ni mogel preprečiti.

«Mladi» so reagirali in prisilili Panettija, da se je rešil v kot, toda A reprezentanti so kmalu spet prevzeli pobudo na sredini igrišča kjer pa njihova igra kljub prizadevanju Bonipertija in Foglija ni bila dovolj organska.

V drugem polčasu bi moral med «mladimi» nastopiti Rizzolini, kar pa se ni zgodilo. Prvo akcijo so izvedli «mladi» s prodorom Peranija in Cervato je moral odbiti žogo s same gol-črte. To je bilo v 4. minuti igre. Zaradi močnejšega vetra je igra obeh enajstoric bila slabša kot v prvem polčasu. Po nekaj kombinacijah med Bonipertijem, Barisonom in Nicolejem, ki pa je imel precej slab dan, sta poskušala srečo Bean in Fogli, toda njegov zaključni strel je Anzolin ubranil. V protinapadu je Pascutti zaposlil Panettija s prizemnim strelom, v 19' pa je Rozzoni po osebni akciji izenačil na 1:1.

Po nekaterih pobudah Bonipertija in po zamujeni priložnosti Beana, je Ferrari v 23' tekmo nepričakovano zaključil.

V celoti trening ni mogel zadovoljiti tehnikov, ki so odgovorni za sestavo reprezentanc za dvojno srečanje s Španijo. Na nivo igre je sicer vplival veter, ki je pogosto menjaval smer žogi, toda kljub temu se je od obeh formacij, posebno pa od A reprezentance, pričakovalo več.

«Mlada» reprezentanca je bila zaradi solidne igre Capre in Bolchija v zadnjih vrstah, živahnejša, čeprav ji je šele pred koncem drugega polčasa uspelo izenačiti. V napadalni vrsti «mladih» se je poleg Gasperija odlikoval tudi Pascutti.

«Profesionalci» so igrali improvizirano. Boniperti je odpovedal kot povezovalec, kar je občutil predvsem Nicole, ki niti enkrat ni zaposlil Anzolina. Fogli je bil na zanj neobičajnem mestu polkrila dober samo prvih 15', potem pa je popolnoma popustil. Bean in Barison sta bila premalo precizna v zaključnih akcijah, izvedla pa sta nekaj nevarnih prodorov. Zelo povprečno sta igrala tudi oba branilca in vsi trije krilci, pa tudi Panetti je bil nezanesljiv.

Po treningu član tehnične komisije Mocchetti ni hotel dati nobene ocene obeh formacij, dejal pa je, da so vremenske okoliščine nedvomno vplivale na igro.

Glede prihodnjega treninga, ki bo 18. febr., je Mocchetti dal razumeti, da bodo mogoče pozvani nanj tudi Buffon, Galli in morda Gratton ter Bergamaschi, če bodo seveda v zadovoljivi fizični kondiciji.

V včerajšnji trening-tekmi

Triestina - Ponziana 3:0

Gole so dosegli Massei, Santelli in Tortul

Triestina je včeraj popoldne odigrala na občinskem stadionu običajno medtedensko trening tekmo na dvoje vrat. Njen nasprotnik je bila tokrat enajstorica Ponziane pojačena s titularnim vratarjem Triestine Bandinijem v vratih.

V moštvu Triestine ni nastopil Bresolin, ki je nekoliko indisponiran ter Szoke in Brunazzi, ki sta izvajala le telovadne in atletske vaje ob robu igrišča.

Odigrana sta bila dva polčasa po 30 minut. Triestina je nastopila v naslednji postavi:

Cernivani (vratar Ponziane); Simoni, Brach; Degrassi, Bernardin, Tulissi: Santelli, Massei, Rigonat, Tortul, Del Negro.

Po 15' igre je Cazzaniga zamenjal Rigonata, ki se je laže poškodoval. V drugem polčasu je Dudine prevzel mesto Simonija, ta pa mesto Bracha. Bernardina je zamenjal Merkuzza, Degrassija pa Rimbaldo.

Titularci so dosegli 3 gole po Masseiju, Santellija in Tortulu, trenerji pa nobenega. Igra je bila hitra in dovolj zanimiva z obeh strani. Pri Triestini sta se posebno odlikovala Massei in Tortul v napadu. Dobra je bila tudi obramba, ki pa ni bila mnogo zaposlena

—«»—

ZA TEKMO Z ITALIJO

Španci se še niso odločili

MADRID, 4. — Postava španske nogometne reprezentance, ki se bo 28. febr. pomerila z italijansko na olimpijskem stadionu v Rimu, še ni bila objavljena. Selektorji so s svojimi pripravami šele v prvi fazi in kaj bolj točnega in uradnega bo mogoče zvedeti šele čez dva tedna. Kljub temu pa pravi športni list «Marca» v svojem današnjem članku, da ima odgovorni selektor Manuel Manca v vidu že 10 igralcev od enajstih in da predstavlja edino negotovost levi branilec.

Postava, ki jo prinaša omenjeni list, je naslednja:

Alonso (Real Madrid); Quincoces (Valencia), Santamaria (Real Madrid), X; Segarra in Genasana (Barcellona); Rejada (Barcellona), Kubala (Barcellona), Di Stefano (Real Madrid), Suarez (Barcellona), Gento (Real Madrid).

DRSANJE

Italijani na Švedskem

FALUN, 4. — Na mednarodnem tekmovanju v hitrostnem drsanju, na katerem so nastopili tudi italijanski tekmovalci, so bili doseženi naslednji rezultati:

500 m: 1. Bertil Eng (Šved.), 2. Renato de Riva (It.), 3. Bo Karenus (Šved.).

5000 m: 1. Gunnar Sjoelin (Šved.), 2. Terence Monaghan (VB), 3. Sven Andersson (Šved.), 4. Mario Gios (It.).

—«»—

MOSKVA, 4. — Med študentovskim prvenstvom Sibirije in Urala v Čeljabinsku je Nikolaj Stelbaums dosegel nov svetovni rekord v hitrostnem drsanju na 10.000 m s časom 16'31"4, ki je za 1"2 boljši od dosedanjega svetovnega rekorda Norvežana Hjalmarja Andersena iz l. 1952.

BOB

Monti in Alverà tudi včeraj najboljša

ST. MORITZ, 4. — Monti in Alverà, svetovna prvaka v dvosedežnih bobih, sta tudi na današnjem treningu za svetovno prvenstvo potrdila svojo premoč. V dveh spustih sta dosegla skupni čas 2'47"79, ločeno pa 1'24" in 1'23"79, ki sta bila tudi najboljša časa dneva. Ostali boljši rezultati: Schellenberg (VB) 2'49"7, Taylor (VB) 2'49"27, Tyler (ZDA) 2'49"62, Zardini-Alberti (It.) 2'49"74.

200.000 lir globe Triestini

Del Negro diskvalificiran za dve efektivni nedelji

Tortul strogi opomin, predsednik Columni navadni opomin

MILAN, 4. — Razsodišča komisija nacionalne nogometne zveze je s svojimi današnjimi disciplinskimi ukrepi posebno močno prizadela Triestino, čeprav za to ni bilo nobenega posebno upravičenega povoda. Zaradi protestov gledalcev proti sodniku med tekmo in po tekmi z Milanom, je obsodila Triestino na globo 200.000 lir, igralca Del Negra, ki je bil med igro izključen, je diskvalificirala za 2 efektivni nedelji, Tortula je kaznovala s strogim opominom, predsednika kluba Columnija pa z navadnim opominom. Ostali ukrepi:

Globe: 150.000 lir Carbosarda, 35.000 lir Juventus, 30.000 lir Catanzaro, 25.000 lir Brescia, 20.000 lir Siena in Anconitana, 10.000 lir Barletta.

Izključitve: za 2 nedelji Del Negro (Triestina), Savoldi (Forlì), Miserocchi (Anconitana), Rossi (Cirio), Salerno (Messina); za 1 nedeljo Bibolini (Ozo Mantova), Zaglio (Roma), Lorenzini (Samb.).

Strogi opomin: Nesti (Prato), Novali (Marzotto), Baldi (Vigevano), De Paoli (Varese), Ravelli (Spezia), Stolfa (Sarom Ravenna), Macripo (Barletta), Tortul (Triestina), Naria (Cirio).

Navadni opomin: Altafini (Milan), Canella (Venezia), Malinverni (Pro Patria) itd.

Meconi čez 18 m

Italijanski metalec krogle Silvano Meconi je na nedavnih nastopih v zaprtih dvoranah v Nemčiji in v Franciji dosegel izredne rezultate. Nekajkrat se je le za nekaj cm približal znamki 18 m, enkrat pa jo je celo presegel. To je bilo v Kielu, ko je krogla zadela v neko varnostno prepreko in se od nje odbila na stezo. Merilci so upoštevali za met točko, kjer se je krogla dotaknila tal in mu izmerili daljavo 17,98 m, dejansko pa bi takrat krogla brez ovire zletela 18,20 m daleč, po mnenju prisotnega italijanskega sodnika Boboncinija pa celo 18,40 m daleč, kar bi bilo za celih 35 cm več od sedanjega evropskega rekorda Čehoslovaka Skoble. Vendar pa bi tudi rekordni met Meconija ne mogel biti priznan za uradni evropski rekord za kakršne veljajo le meti na prostem, ker nudi prožna steza v dvoranah metalcem več možnosti odriva.

Toda to prav nič ne menja na dejstvu, da ima Meconi vse pogoje, da že v letošnji sezoni zruši uradni Skoblov rekord.

Lestvica najboljših evropskih metalcev krogle vseh časov pa je sedaj naslednja:

18,12*	A. Rowe (VB)	1959
18,08	V. Lipsnis (SZ)	1959
18,05	J. Skobla (ČSR)	1957
17,98*	S. Meconi (It.)	1959
17,93	V. Ovsepian (SZ)	1958
17,81	A. Varanauskas (SZ)	1958
17,71*	H. Lingnau (Nem.)	1959
17,68	V. Loscilov (SZ)	1958
17,63	T. Todorov (Bolgarija)	1958
17,49	K. H. Wegmann (Nemčija)	1958

Zvezdica označuje mete v dvoranah.

ATLETIKA

LENINGRAD, 4. — Agencija Tass poroča, da je na prvenstvu univerz skakalec Oleg Fedosjev postavil nov rekord «INDOOR» v troskoku z rezultatom 15,80 m. V skoku v daljino je Fedosjev skočil 7,20 m, v skoku v višino pa je zmagal student Kaškarov z 2,05 m.

Šah od četrtka do četrtka

Petrosjan prevzel vodstvo na šahovskem prvenstvu SZ

TBILISI, 4. — Vrstni red na šahovskem prvenstvu Sovjetske zveze se je v zadnjih štirih kolih bistveno spremenil. Po 10. kolu sta vodila Spaski in Tajmanov s 7 točkami pred Taljem 6,5 (1), Lutikovom 6 (1), Bronsteinom 5,5 (1), Holmovom 5,5, Petrosjanom 5 (3) itd. Po nedokončanem 14. kolu pa je vrstni red igralcev na vrhu tabele naslednji:

Petrosjan 9,5 (1), Spaski in Tajmanov 9, Talj 8 (2), Keres, Polugajevski in Holmov 8, Lutikov 7,5 (2) itd.

Petrosjan je po začetni negotovosti zaradi slabega zdravja začel igrati izvrstno in je do 13. kola, vključno z zaostalo partijo proti Keresu iz 6. kola, dosegel 6 zaporednih zmag, v 13. kolu je remiziral z Bronsteinom, v 14. kolu pa partijo ni dokončal. Od njegovih najnevarnejših konkurentov za naslov prvaka je najbolj popustil Tajmanov, ki je v 10. kolu premagal Spaskega, nato remiziral v 11. in v 12. kolu z Nikitinom in Korčnojem, v 13. kolu pa doživel prvi poraz proti Holmovu. V 14. kolu partije ni dokončal. Nezanesljivo je nadaljeval tudi Spaski, ki je razen proti Tajmanovu doživel poraz tudi v partiji proti Polugajevskemu v 12. kolu, remiziral je v 11. z Juhtmanom, rehabilitiral pa se je z odlično in zasluženo zmago nad Gellerjem v 13. kolu. Partije v 14. kolu ni dokončal.

Talj vozi naprej še kar dobro in je z dvema zaostalima partijama Petrosjanu morda še najbolj nevaren. V 10. in v 12. kolu je premagal Averbaha in Bronsteina, v 11. je izgubil z Gufeljdom, z Vasjukovom v 13. kolu pa je prekinil, medtem ko partije v 14. kolu ni dokončal.

TIGRAN PETROSJAN

V ostalem si je izboljšal položaj Keres, poslabšali pa so si ga Geler, Bronstein in Lutikov, ki je v začetku mnogo obetal.

Po splošnem mišljenju bo prvak SZ za l. 1959 Petrosjan, ne samo zaradi tega ker vodi na tabeli, pač pa zaradi izredno zanesljive igre. Do konca ga čakajo še borbe z Gurgenidzeom, Furmanom, Spaskim, Nikitinom in Korčnojem, ima pa še nedokončano partijo z Lutikovom iz 7. kola.

Velemojster Tigran Petrosjan se je rodil l. 1929 v Erevanu, šahovsko kariero pa je začel v Tbilisiju. Mojster je postal l. 1947, velemojster pa l. 1952. Doslej je sodeloval na dveh turnirjih kandidatov, letos pa bo v Jugoslaviji sodeloval na tretjem turnirju, za katerega si je priboril vstopnico na medconskem turnirju v Portorožu.

Že lani v Rigi je kazalo, da bo Petrosjan zmagal na XXV. prvenstvu SZ, ker je po zadnjem kolu imel 12 točk, Talj pa 11,5 in prekinjeno partijo v izgubljenem položaju s Spaskim. Petrosjan je že sprejemal brzojavne čestitke toda na splošno presenečenje je Spaski v nadaljevanju igral proti Talju tako slabo, da je skoraj gotovo zmago spremenil v poraz, Talju pa pripomogel do naslova prvaka SZ.

Tokrat se kaj takega najbrž ne bo ponovilo, ker se Petrosjan bori z veliko energijo in ker se je za ta turnir tudi skrbno pripravil.

Stanje po nedokončanem 14. kolu:

Petrosjan 9,5 (1), Spaski in Tajmanov 9, Talj 8 (2), Keres, Polugajevski, Holmov 8, Lutikov 7,5 (2), Geler in Juhtman 7,5, Bronstein 6,5 (1), Korčnoj 6,5, Averbah 5,5 (2), Gufeljd 5,5 (1), Furman 5,5, Vasjukov 5 (2), Gurgenidze 5 (1), Kregius 4,5 (1), Nikitin 4, Nemetdinov 3 (1).

SMUČANJE

120 tekmovalcev za pokal Kurikkala

GRAZ, 4. — 120 specialistov za nordijske discipline iz 8 evropskih držav (brez skandinavskih) se bo v soboto in v nedeljo udeležilo tekmovanja v nordijskih disciplinah za 8. pokal Kurikkala. Poleg Italijanov, Francozov, Švicarjev, Avstrijcev, Nemcev in Jugoslovanov, se bodo tekmovanja udeležili tudi Poljaki, Bolgari in Angleži. Najštevilneje bodo zastopani Italijani (21) najšibkeje pa Angleži (5). Med najboljšimi tekmovalci bodo poleg Italijanov De Doriga, Compagnoni, bratov Dei Florian in Steinerja, Švicarji Golay, Kocher, Rey, Zwingli, Francozi Mermet, Mandrillon, Carrara, Nemca Kopp in Schiffner ter Poljaka Kwapien in Matela.

Med ženskami je med favoritkami tudi Jugoslovanka Rekar.

V soboto bodo nastopili juniorji in ženske na 10 km ter moški na 15 km, v nedeljo pa štafeta 4x10 km.

—«»—

Resna poškodba dveh italijanskih smučark

GARMISCH - PARTENKIRCHEN, 4. — Med današnjim treningom za nastop na 24. smučarskem tekmovanju Arberg-Kandahar sta se poškodovali italijanski tekmovalki Giustine Demetz in Lisa Zecchini. Prva si je zlomila nogo, druga pa si je zvila gleženj. Obe seveda ne bosta mogli nastopiti.

—«»—

Francozi za «3-Tre»

TRIDENT, 4. — Francoska smučarska zveza je za tekmovanje v veliki alpski kombinaciji «3-Tre» prijavila naslednje smučarje:

Jeana Vuarneta, Charlesa Bozona, Michela Arpina, Lea La Croixa, Guija Perillata, Francoisa Collieuja, Gastona Perrota in Georga Gaiddona.

Doslej največja športna manifestacija v Jugoslaviji

Beograd v znamenju priprav na evropsko atletsko prvenstvo 1962

«Atletsko» mesto na Košutnjaku. Obnovitev in modernizacija stadiona JLA. Vzgoja sodniškega kadra. Finančno vprašanje

LJUBLJANA, februarja — (Po «Poletu») — *Kot znano je Mednarodna atletska zveza poverila organizacijo evropskega atletskega prvenstva za l. 1962 Jugoslaviji oz. Beogradu. Kandidature Londona, Frankfuhrta, Varšave in Budimpešte so bile odklonjene, kot je bila v prejšnjih letih in sicer l. 1951 in l. 1954 odklonjena kandidatura Jugoslavije oz. Beograda.*

Jugoslovanski atletski zvezi je bilo s tem dano veliko priznanje, obenem pa je bila jugoslovanska zveza postavljena pred velike in odgovorne naloge in od tega, kako jih bo izpeljala, bo v veliki meri odvisen njen ugled, obenem pa tudi ugled jugoslovanskega športa v celoti in tudi Jugoslavije kot države.

Vodilni športni forumi v Jugoslaviji se tega sveda dobro zavedajo in zato so že v času predložili kandidaturo, izdelali tudi program priprav za to veliko evropsko športno manifestacijo. Ta program priprav za to veliko evropsko športno manifestacijo. Ta program je vsestranski od strogo organizacijskih vprašanj glede izvedbe tekmovanja samega do vprašanj vzgoje kadrov, ki so za vodstvo tako obsežne prireditve, na kateri bo nastopalo okrog 1000 atletov, nujno potrebni. Obsežnost nalog jugoslovanske atletske zveze dokazuje tudi globalnega številke zadnjega evropskega prvenstva v Stockholmu, kjer je bilo prisotnih 985 atletov, 1023 novinarjev, 15.000 turistov itd.

Zaradi tega ne bo odveč, če tudi naši čitatelji zvedo nekaj o tem, kakšni so načrti in kako se že sedaj pripravljajo v Beogradu na njihovo izvedbo.

ATLETSKO MESTO

Za evropsko atletsko prvenstvo bo v Beogradu zrastlo pravo atletsko mestece. Za zdaj se organizatorji, ki so že marljivo na delu, navdušujejo za dve varianti. Prva je Košutnjak s svojim pionirskim naseljem, torej z že določenimi kapacitetami. Druga pa je študentovsko mesto v Novem Beogradu. Menda se bodo odločili tako, da bo prvenstvo s svojimi velikimi investicijami povezano z ostalimi športnimi investicijami. Se pravi: v Košutnjaku naj zraste bodoči športni center za zvezne institucije, kot na primer za Državni inštitut za telesno vzgojo, Zavod za telesno vzgojo, Zvezno trenersko-prednjaško šolo z vsemi športnimi prostori in napravami ter prepotrebnimi stanovanjskimi prostori za študente, ki bodo služili kot nalašč za 10-dnevno prebivališče atletov iz vseh evropskih držav od Islandije do Turčije. Če bo izbor padel na Košutnjak, kamor bodo baje zgradili do prvenstva tudi žičnico, potem bodo študentovsko mesto v Novem Beogradu uporabili predvsem za prebivališče obiskovalcev prvenstva.

SODNISKI KADER

Veliko in važno poglavje predstavljajo atletski sodniki. V Jugoslaviji je trenutno kakih 800 atletskih sodnikov. Vsi ti in še mnogo drugih — novih bodo šli do prvenstva skozi vrsto sit in rešet tako, da bodo na koncu imeli elitno garnituro 250 sodnikov. V vseh večjih atletskih središčih bodo takoj pričeli pripravljati žirije za posamezne discipline, kajti «trenirale» bodo cele ekipe sodnikov, ne pa posamezniki. Ljubljana bo morda dala 1 žirijo za skoke, ta ali oni pa morda še eno za met in podobno.

Za atletske sodnike bo torej evropsko prvenstvo primerna stimulacija, kajti za brezplačen ogled tega največjega športnega tekmovanja za olimpijskimi igrami, se bo že izplačalo spopolnjevati svoje znanje in tudi marsikatero uro prebiti na stadionu.

STADIONI IN IGRISCA

Stadion JLA v Beogradu je bil ob svoji dogradit vi res krasen športni objekt. Odtlej pa je preteklo že precej vode po Donavi in največji stadion v državi se bo moral do prvenstva še precej polepšati in tudi modernizirati. Največ sredstev bo šlo za ureditev novinarskega centra v dveh nadstropjih nad tribuno ob ciljni ravnini. Seveda morajo biti tudi pomožna igrišča v odličnem stanju in eno edino ne bo zadostovalo. 100 milijonov dinarjev bo šlo za stadionske investicije, prav toliko, če ne še več, pa za Košutnjak.

V areni bo tudi marsikaj novega, predvsem tekališče, kajti tega komisija mednarodne atletske zveze, ki nadzoruje priprave, najstrožje ocenjuje. Na stadionu je že velik semafor za objavljanje rezultatov, sicer pa bo šel lep kup deviz tudi za to.

18 PODKOMISIJ

Organizacijski aparat za evropsko prvenstvo je v fazi nastajanja. Odborov, pododborov in komisij tu ne bo manjkalo. Glavna organizacijska shema obsega od pokrovitelja in častnega odbora še glavni organizacijski odbor z 18 pododbori, v katerih je zastopano vse od sanitetne službe preko prometa in atašejev do propagande.

Milijon podrobnosti bo treba napraviti in za to bo treba na stotine ljudi. Amaterji ne bodo zmogli vsega in zato bo treba imeti tudi plačane nameščence, predvsem pa odličnega generalnega sekretarja prvenstva.

FINANČNA STRAN

Prvi proračuni, sedaj le začasni — dopuščajo optimizem. Izdatke in dohodke so računali na osnovi stockholmskih ugotovitev, seveda prilagojenih jugoslovanskim razmerami in pogojem. Skupni znesek dohodkov naj bi znašal kakih 300.000 dolarjev. To bi bilo več kot dovolj za kritje vseh stroškov, če izvzamemo vse trajnejše investicije, ki tudi ne bodo vezane le na evropsko prvenstvo. Večji del bodo morale dati vstopnice, katerih povprečna cena bo okrog 700 dinarjev na dan.

To kar smo našteli pa je le majhen del vsega, kar bo treba narediti; toda ko bo enkrat vse napravljeno in ko bo prvenstvo uspešno mimo, bo zadoščenje toliko večje in kar je glavno, ostale bodo tudi koristi trajne vrednosti, v prvi vrsti pa športni in moralni ugled.

Boksarske lestvice NBA za januar

Anglež Henry Cooper najboljši boksar meseca

V lestvicah je tudi šest italijanskih boksarjev

MILWAUKEE, 4. — «National Boxing Association» je proglasila za najboljšega boksarja meseca angleškega prvaka težke kategorije Henryja Cooperja, ki je v mesečni lestvici napredoval na tretje mesto. Lestvice NBA za januar so naslednje:

TEŽKA KAT.: prvak: Floyd Patterson; 1. Ingemar Johansson (Šved.), 2. Nino Valdes (Kuba), 3. Henry Cooper (V. B.), 4. Zora Folley, 5. Brian London (VB), 6. Willie Pastrano, 7. Eddie Machen, 8. Roy Harris, 9. Mike Dejohn, 10. Sonny Liston.

SREDNJETEŽKA KAT.: prvak: Archie Moore; 1. Tony Anthony, 2. Harold Johnson, 3. Yvon Durelle (Kan.), 4. Eric Schoppner (Nem.), 5. Sonny Ray, 6. Mike Holt (J. Afr.), 7. Jessy Bowdry, 8. Johnny Halafihi (VB), 9. Donnie Fleeman, 10. Jerry Luedee.

SREDNJA KAT.: prvak — Sugar Ray Robinson; 1. Carmen Basilio, 2. Gene Fullmer, 3. Spider Webb, 4. Gustav Scholtz (Nem.), 5. Ace Armstrong, 6. Joe Giardello, 7. Bobby Boyd, 8. Holly Mims, 9. Rory Calhoun, 10. Tiger Jones.

SREDNJELAHKA KAT.: prvak — Don Jordan; 1. Virgil Akins, 2. Sugar Hart, 3. Ralph Dupas, 4. Del Flanagan, 5. Vince Martinez, 6. Isaac Logart (Kuba), 7. Rudell Stitch, 8. Dennis Moyer, 9. Gaspar Ortega (Meh.), 10. Mickey Crawford.

LAHKA KAT.: prvak — Joey Brown; 1. Kenny Lane, 2. Carlos Ortiz, 3. Duilio Loi (It.), 4. Johnny Busso, 5. Paolo Rosi (It.), 6. Willie Toweel (J. Afr.), 7. Dave Charnley (VB), 8. Mario Vecchiatto (It.), 9. Bobby Scanlon, 10. Johnny Gonzales.

PERESNA KAT.: prvak — Hogan Kid Bassey (Nig.); 1. Davey Moore, 2. Paul Jorgensen, 3. Flash Elorde (Fil.), 4. Cherif Hamia (Fr.), 5. Sergio Caprari (It.), 6. Gracieux Lamperti (Fr.), 7. Ricardo Gonzales (Arg.), 8. Ike Chestnut, 9. Sonny Leon (Ven), 10. Jesus Antamaria (Pan.).

PETELINJA KAT.: prvak — Alphonse Halimi (Fr.); 1. Piero Rollo (It.), 2. Mario D'Agata (It.), 3. Leo Espinosa (Fil.), 4. Jose «Tolucos» Lopez (Meh.) 5. Manuel Armenteros (Kuba), 6. Joe Becerra (Meh.), 7. Kiyoshi Miura (Jap.), 8. Al Asuncion (Fil.), 9. Boots Monroe, 10. Freddy Gilroy (Irs).

MUSJA KAT.: prvak — Pascual Perez (Arg.); 1. Sadao Yoita (Jap.), 2. Ramon Arias (Ven.), 3. Young Martin (Sp.), 4. Pone Kingpetch (It.), 5. Dommy Ursua (Fil), 6. Ramon Calatayad (Ven.), 7. Mario De Leon (Meh.), 8. Carlos Miranda (Arg.), 9. Kenji Yonekura (Jap.), 10. Johnny Caldwell (Irs.).

BOKS

D'Agata - Becerra danes v Los Angelesu

LOS ANGELES, 4. — Pred jutrišnjim dvobojem med D'Agato in Mehikancem Joem Becerro v Los Angelesu, je organizator George Parnassus potrdil, da se bo zmagovalec tega dvoboja boril spomladi s svetovnim prvakom Francozom Halimijem za naslov svetovnega prvaka: «Ta dvoboj je že sklenjen — je dejal Parnassus — Halimi je z njim sporazumen in dvoboj bo v Los Angelesu ali pa v San Franciscu».

Parnassus je tako zanikal vesti, po katerih bi se moral zmagovalec dvoboja D'Agata-Becerra pred borbo s Halimijem pomeriti še z zmagovalcem dvoboja med Amerikancem Monrcem in Mehikancem Lopezom, ki bo prihodnjo soboto.

Becerra v 12 nastopih v l. 1958 ni bil niti enkrat premagan. 10-krat je zmagal s k. o., 2-krat pa po točkah. Po referendumu ameriških boksarskih novinarjev je Becerra favorit proti D'Agati v razmerju 6:3.

—«»—

PARIZ, 4. — Svetovni prvak petelinje kategorije Francoz Alphonse Halimi se bo boril z Belgijcem Pierrom Cossemyinsom. Dvoboj ne bo veljal za naslov.

—«»—

PARIZ, 4. — Louis Poncy je osvojil francosko prvenstvo peresne kat. z zmago nad Meunierjem.

ANDRÉ GILLOIS

28.

POSEBNA IZDAJA

Detektivski roman iz življenja prodajalcev časnikov

Ona pa bi se gladko izmazala. A treba je bilo obdržati mirno glavo in se ne dati prijeti. To ji še na misel ni prišlo, da ji je komisar za petami že dva dni in da je pognal proti nji ves policijski aparat, ki mu je bil na razpolago.

Zdaj je že tretjič tekel za njo. Dušal se je, da zadnjič. Od daleč je gledal, kako krmari in se je gnal za njo. Vozila je hitreje kot on, a komisar je vedel, da je inšpektor oddal po radiu povelja in jo bo že kje ustavila cestna zapora in jo prisilila, da ustavi. Ko bo obrnila proti mestnim vratom, bo sklonjene glave prišla v past. Inšpektor mu je povedal, da je bil z njo neki človek in komisar je bil prepričan, da bo našel pri njej v avtu Didiera. Toda bil je predaleč zadaj, da bi videl v notranjost vozila.

* * *

Dan se je nagibal. Promet je postajal redkejši, a zato bolj nagel. Vratarice so se prihajale hladit pred vežna vrata in so gledale, kako drčijo mimo avtomobili, kakor da se zasledujejo. Avtomobili zmeraj brzijo, kakor da bi se zasledovali.

Ob Lyonski postaji je bil promet še zmeraj živahen in vrvenje po pločnikih se še ni poleglo. Pascal je hodil proti toku, ker je večina pešcev šla proti postaji.

Najprej se je prihulil k ograji, ko je komisar zdirjal za Catherino. Videl je, da brzita v drugo smer, zato je odkorakal proti Seini.

Žal mu je bilo, ker ni mogel soočiti Catherino in Didiera. Bo pa drugače ukrenil. Ta dva dni se je privadil zasliševanju, zdaj bo on zasliševal.

Po poti se je vendar spraševal, kaj naj pravzaprav naredi. Spraševal se je čisto po svoje, bolj čustveno kot preudarno. Hotel je razmisliti, a doživljal je le plimo in oseko nasprotujočih si čustev, ki so se prelivala v njem kakor valovi. Najmočnejši tok ga je gnal k temu, naj se maščuje. V bes proti Didieru se je mešala jeza zaradi splošne človeške nizkotnosti in zaradi njegove lastne šibkosti. Togotil se je nad Didierom, da ga je izvlekel iz njegove postavljene osamljenosti, a zameril je tudi sebi, da je popustil. Zavedal se je, da se je v prejšnjem času tako dobro ogradil pred svetom samo zato, ker ni nihče poskušal, da bi ga izmamil iz te njegove osamljenosti. Dovolj je bil samo en klic iz ust najslabšega, najbolj zoprnega in najbolj prekanjenega tipa, kar jih je kdaj srečal, da se je zrušilo obzidje, ki je mislil, da ga je zgradil med sebe in druge. Skozi odprto vrzel so brž pljusknila vsa tista čustva, ki se jim je bil odpovedal. Konec koncev je pa le tega čakal. Njegov prezir do drugih je bil le neka posebnost. Prijateljstvo z Didierom je prizadevno sprejel. Prišla je tudi Memene s svojo ljubeznijo. Kaj neki mu ta še pripravlja? Ne, pri tem je pa krivičen! Ko jo je šel prosit pomoči, jo je nudila brez pridržka. Spravila je pokonci vse prodajalce, vse tovariše. Skozi isto vrzel se je zbližal z vsemi. Na stotine tovarišev se je žrtvovalo zanj. Po vsem telesu je živo čutil toplino njihove solidarnosti. To je bilo še več kot tisto z Memene. Ona si ga je bila želela: čim bolj je bila odkritosrčna, tem manj cene je imelo to, kar je napravila zanj. Ti fantje se pa še zmenili niso zanj in tudi on se ni zanje. Zakaj so se potem tako zavzeli zanj? Po kakšnem tajinstvenem čustvu so se ravnali? S čim, s kom je hotel doseči nekakšen red?

Ravnokar je zavil v Ul. Traversiène, da bi prej prišel na nabrežje. Zdaj zdaj se bo sestal iz oči v oči z Didierom. Če je Catherine izrabila prijateljstvo, ki ga je gojil do njega, je torej obstajalo. Didier se je pa morda pretvarjal od vsega začetka. Pascal je hotel s tem priti na čisto. Ni se zavedal, da je globoko v srcu že popolnoma na čistem. Ne da bi se zavedal je čutil potrebo, da Didier to prizna. Kajti s priznanjem se človek podvrže redu in ga sprejme. Pascal se je čutil tako svobodnega, tako samega, tako nevezanega, a ni bil zmožen biti za sodnika, če se ni prej prepričal, da bo pravico priznaval tudi tisti, proti kateremu jo izvršuje. Menil je sicer, da Didier zasluži najhujšo kazen. Toda ubiti človeka velja le tedaj, če ta človek kazen priznava.

Treba ga je bilo pripraviti do tega, da bo priznal.

XXII.

Po Pascalovem odhodu je bila Memene še celo uro v Ulici Palestro. Bila je ko na žerjavici, a se ni upala ganiti vstran. Potem pa ni več zdržala, zato je šla do številke 125 v Ulici Montmartre. Razdeljevalnica je bila prazna, le uslužbenci so zaključevali dnevne obračune. Srečala se je z Georgesom, prišla sta z Albertino. Bil je radoveden, kako se je iztekla sijajna pogruntavščina, ki si jo je izmislil. Memene ga je obvestila.

«Pojdimo za njimi!» je dejal naglo.

Morda pride še pravi čas, da bo videl, kako se bo pustolovščina končala. Spotoma lahko kaj pritisne z aparatom.

«To je pripravno,» je v avtu razlagal Albertini, «še vnaprej veš, da se bo tam in tam nekaj zgodilo. To zelo poenostavi delo.»

Kakor zmeraj je bila Albertine vsa dobre volje. Vnemala se je za Pascalovo stvar.

Memene je sedla zadaj. Ta dan je Georges iz jermosia vzel svoj avto, navadno je raje krožil s taksiji. Bala se je, bala, da bi se zamerila Pascalu, če ga gre iskat, bala, da pride prepozno, tudi tega se je bala, kaj poreče, kaj si bo mislil in bo tokrat ravno počel.

* * *

Didier je skraja pohlevno šel za prodajalci, ki so ga peljali od Lyonske postaje na pristan Rapée, kakor gre obsojenec za rabljem, a naposled ga je hipoma navdal pogum. Spomnil se je, da ima v žepu tistih dve sto tisoč frankov, ki mu jih je dala Catherine, in to je bilo več kot dovolj, da podkupi teh pet brezdomcev. S Samsonom vred jih je bilo pet. Proti koncu poti je že lahko zbral vso voljo, ki mu je še ostala, in se je obrnil do njih.

(Nadaljevanje sledi)

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska tiskarski zavod ZTT - Trst